Kadir Mısıroğlu

İthaflı Fıkralar

Bu Bir Sebil Yayınıdır

2. Baskı

KADİR MISIROĞLU

İTHAFLI FIKRALAR

Değerli okuyucu!..

Bu eserin yazarı, ciddî bir dâvânın takipçisi bulunmasından dolayı gençlik yıllarından beri lâtîfeyi soğuk karşılamış olmakla itham edile gelmiştir. Buna rağmen o'nun da icâbında sohbetlerini fıkralarla süsleyip takviye ettiği bir gerçektir. Ancak sırf fıkra anlatmış olmak için bir fıkra nakletmek o fıkrayı boşlukta, yani muallak kılacağından onu bir fikir zemininde kullanmak lâzım geldiği hususundaki müdîr görüş icabı olarak bu eserdeki fıkralar bir ithaf ile makul bir zemine oturtulmak istenilmiştir. Bundan dolayı onlara **"İthaflı Fıkralar"** ismi verilmiştir.

BU BİR SEBİL YAYINIDIR

ISBN 975-580-011-5
Sebil Yayınevi
9 789755 800110

Kadir MISIROĞLU

İTHAFLI FIKRALAR

İKİNCİ BASIM

Sebil Yayınevi

Tunusbağı cad. Nu: 16 Doğancılar

ÜSKÜDAR-İSTANBUL

Tel: 0216 553 51 51

www.sebilyayinevi.com

MÜELLİFİN (YAZARIN) YAYINLANMIŞ ESERLERİ

- OSMANLI TÂRİHİ c.I (2013)
- PÎRÎ REİS (Târihî Roman) (2012)
- TARİHTEN GÜNÜMÜZE TAHRİF HAREKETLERİ, C.III (2012)
- ZORAKİ ÂSİ, ŞEHZÂDE BÂYEZİD (Târihî Roman) (2012)
- TARİHTEN GÜNÜMÜZE TAHRİF HAREKETLERİ, C. II (2011)
- MİMAR SİNAN (Târihî Roman) (2011)
- MUHTASAR İSLÂM TARİHİ, C. II (2010)
- TARİHTEN GÜNÜMÜZE TAHRİF HAREKETLERİ, C. I (2010)
- MUHTASAR İSLÂM TARİHİ, C. I (2009)
- SOKOLLU MEHMED PAŞA (Târihî Roman) (2009)
- BARBAROS HAYREDDİN PAŞA (Târihî Roman) (2009)
- İSLÂM DÜNYA GÖRÜŞÜ (2008)
- MAKBUL VE MAKTUL İBRAHİM PAŞA (Târihî Roman) (2008)
- VELİ BÂYEZİD'İN BEDDUÂSI (Târihî Roman) (2008)
- BİR MAZLÛM PADİŞAH SULTAN ABDÜLHAMİD (2007)
- CEM SULTAN'IN PAPAĞANI (Târihî Roman) (2006)
- BİR MAZLÛM PADİŞAH SULTAN ABDÜLAZİZ (2006)
- ZAĞANOS PAŞA (Târihî Roman) (2006)
- BİR MAZLÛM PADİŞAH SULTAN VAHİDEDDİN (2005)
- HAYAT FELSEFESİ YAHUD YAŞAMAK SANATI (2005)
- DÜZMECE MUSTAFA (Târihî Roman) (2005)
- KAVUKLU İHTİLÂLCİ (Târihî Roman) (2005)
- İTHAFLI FIKRALAR (2005)
- FİLİSTİN DRAMI'NIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ (2004)
- GURBET İÇİNDE GURBET (2004)
- ÜÇ HİLÂFETÇİ ŞAHSİYET (1995)
- ÂŞIKLAR ÖLMEZ!.. (1994)
- GEÇMİŞ GÜNÜ ELERKEN C. I (Hâtırât) (1993)
- GEÇMİŞ GÜNÜ ELERKEN C. II (Hâtırât) (1995)
- BİN UYDURMA KELİMEYİ BOYKOT (1993)
- İSLÂM YAZISINA DÂİR (1993)
- ÜSTÂD NECİP FÂZIL'A DÂİR (1993)
- GEÇMİŞİ VE GELECEĞİ İLE HİLÂFET (1993)
- CEMRE (Şiir) (1992)
- HİCRET (Hâtırât) (1990)
- İSLÂMCI GENÇLİĞİN EL KİTABI (1981)
- KANLI DÜĞÜN (Târihî Roman) (1972)
- UZUNCA SEVİNDİK (Târihî Roman) (1973)
- KIRIK KILIÇ (Târihî Roman) (1973)
- ALİ ŞÜKRÜ BEY (1978)
- LOZAN ZAFER Mİ, HEZİMET Mİ? C. I (1965)
- LOZAN ZAFER Mİ, HEZİMET Mİ? C. II (1974)
- LOZAN ZAFER Mİ, HEZİMET Mİ? C. III (1977)
- OSMANOĞULLARI'NIN DRAMI (1974)
- MUSUL MES'ELESİ ve IRAK TÜRKLERİ (1972)
- MOSKOF MEZÂLİMİ (1970)
- AMERİKA'DA ZENCİ MÜSLÜMANLIK HAREKETİ (1967)
- KURTULUŞ SAVAŞI'NDA SARIKLI MÜCÂHİDLER (1967)
- YUNAN MEZÂLİMİ (TÜRK'ÜN SİYAH KİTABI) (1966)
- MACAR İHTİLÂLİ (1966)

CÜNEYD EMİROĞLU TAKMA ADI İLE

- YAHUDİ (İngilizce'den Terc.) (1974)
- PERİLİ KÖŞK (Masal) (1972)
- OF LALA (Masal) (2012)

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

GÜLERKEN DÜŞÜNELİM

İKİNCİ BÖLÜM

GÜLMEDEN DÜŞÜNELİM

ÖNSÖZ

Mizah, en keskin tenkid vâsıtası olduğu kadar zekânın da parlak bir tezâhürüdür. Bu sebebledir ki, zekî milletlerin mizah edebiyâtı oldukça zengindir. Anonim (müşterek) mizah mahsulleri fertlerden ziyâde mâşerî (toplumsal) vicdânın beşerî davranışlara yöneltilmiş en susturucu ve iknâ edici tenkid tezâhürleridir. Bu ölçüyle ihtimâl insanlık tarihinde bizim meşhur **Nasreddin Hoca**'mız ayarında bir başka insan mevcud değildir. Belki de çoğu O'nun şahsına âid olmadığı halde kendisine mâl edilmiş fıkralar mâşerî zekânın tenkid vâdisinde rekoru kırılamamış olan bir zirvesini teşkil ederler.

İnsanlar, ne kadar doğru ve güzel söz söylemek kaabiliyetinde olurlarsa olsunlar -çoğu kere- bir fıkranın muârızı susturucu müessiriyetinden müstağnî kalamazlar. Bu sebebledir ki, sohbet ehli için **"lâtifegû"** yani yerinde fikrini bir fıkra ile te'yid etmek meziyet sayılır ve böyleleri hoşsohbet olarak takdir edilirler. Lâkin fıkranın anlatılmak istenen düşünceye, verilmek istenen mesaja mutâbık ve edebî olmasına dikkat etmek lâzım gelir. Bir fıkra ne kadar ibret verici olursa olsun, gerekli bir mahalde kullanılmadığı takdirde beklenilen tesiri hâsıl etmez. Aynı şekilde tedâîleri çirkin

bir fıkra da hoş karşılanmaz. Bundan dolayıdır ki, **"lâtîfe lâtîf olmak gerektir"** darb-ı meseli meşhurdur.

Bu eserin yazarı, ciddî bir dâvânın takipçisi bulunmasından dolayı gençlik yıllarından beri lâtîfeyi soğuk karşılamış olmakla itham edilegelmiştir. Merhum **Serdengeçti Osman Yüksel**, fakiri bu yolda en çok târiz oklarına muhatab kılanlardan biriydi. Çok defa:

"-Sen fıkradan anlamıyorsun!" diyerek etrafındakilerin katıla katıla gülmelerine iştirak etmemekliğimi bir tenkid zemininde ileri sürmüştür. Ben de uzun zaman bu tenkidi kabullenmiş görünmüşümdür. Zira **Osman Yüksel** merhumun sohbetinde kullandığı fıkraları çıkarsanız geriye pek bir şey kalmazdı. Bu demekti ki, O, fıkrayı sohbetinin esas malzemesi olarak kullanmaktaydı. Doğru olan, bir fikir zemini oluşturduktan sonra fıkra ile en son ve susturucu darbeyi vurmaktır. Bir yemeğin tuza, biber vesâir baharata da ihtiyâcı vardır, lâkin bunlar esas malzemeye gâlip bir vaziyette kullanılırsa o yemek yenemez. Fıkrayı leziz bir yemeğin ihtiyâc miktarı ile tahdid edilmiş tuzu-biberi gibi kullanmak lâzımdır.

Çok sonraları farkettim ki, ben de fıkrayı yeri geldiğinde ve bu ölçüler dâhilinde kullanmaktayım. Ancak bir sohbeti kahkaha tufanına boğmak gayreti taşımaksızın sırf fikrimi te'yid ve muârızı iskât için kullanmaktayım. Doğru olanı da budur.

Bu ölçüler dahilinde naklettiğim fıkraları dinleyenlerden bazıları, onları yazmaklığımı istediler. Bu, belki yerinde bir talepti. Lâkin sırf fıkra anlatmış olmak için bir fıkra nakletmek o fıkrayı boşlukta, yani muallak kılacağından onu bir fikir zemininde kullanmak lâzım geldiği hususundaki müdîr görüş îcâbı olarak derlediğim fıkraları bir ithaf ile mâkul bir zemine oturtmak istedim. Bundan dolayı onlara **"İthaflı Fıkralar"** ismini verdim.

Bu eserde okuyacağınız fıkralar, muhakkak ki, herkesin hayatı ve konuşma zemini îcâbına bağlı olarak yüzlerce kimseye ithaf yoluyla bir târiz oku hâline getirilebilir. Ben okuyucumla benim aramda ünsiyet (tanışıklık) bakımından mâruf ve müşterek olan kimseleri seçtim. Bu keyfiyet, o fıkraların sadece benim ithaf ettiğim kimselere tevcih olunabilirliğini göstermez. Okuyucularım sebeb-netîce münâsebeti içinde uygun gördükleri her yerde bunları kullanabilirler.

Ciddî ve ağır tenkid ve târizleri hafifletip zarifleştirmek için fıkradan daha müessir başka bir vâsıta mevcud değildir. Benim bunları aynı ölçüler dâhilinde kullanmakta başarılı olup olamadığım, sohbetlerimi dinlemiş olanlarla bu eseri okuyacak bulunanların takdirlerine âid bir keyfiyettir.

Şüphesiz böyle bir fıkralar külliyâtı için esere dâhil edilebilecek olan malzeme sonsuzdur. Ben bunun için bir araştırmaya girişip onları çoğaltmak gayretine kapılmadım. Sadece öteden beri sohbetlerimde kullandığım ve çoğu mâruf olmayan fıkralarla ihticâc ettim. Bu kadarının bile sohbet ehli bir kimseye muârızlarını zarif bir sûrette iğnelemek ve gerçeği tezâhür ettirebilmek imkânını bahşetmeye kifâyet edeceğinden emin olarak sizi eserin muhtevâsıyla başbaşa bırakıyorum.

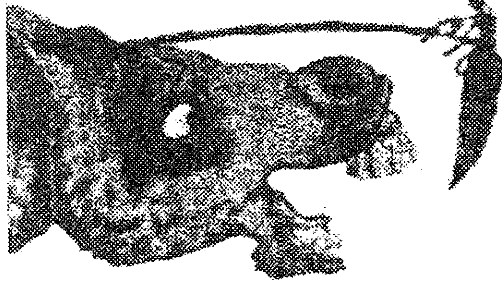
Ve minallâhi't-tevfîk.
7 Aralık 2004
(7 Teşrînievvel 2004)
ÜSKÜDAR

BİRİNCİ BÖLÜM

GÜLERKEN DÜŞÜNELİM

KİM DAHA AHMAK

Şehirlinin biri geçici olarak gittiği köyünde akşam köy kahvesinden evine dönüyordu. Bir el feneriyle ilerlerken arkadan yetişen bir köylü, şehirlinin elindeki feneri kasdederek:

"–Ateşinden sigaramı yakabilir miyim?" deyince, şehirli, ahmaklığına hükmettiği bu köylüyle dalga geçmek istedi ve:

"–Buyur!" diyerek el fenerini ona doğru uzattı. Köylü sigarasını el fenerine dayayarak çekmeye başladı. Sanki mangaldan bir ateş alıp sigarasını yakıyormuş gibi hayli uğraştı. Şehirli sabredip bekledi. Bu adamın ahmaklığı daha ne kadar sürecek diye merak ediyordu. Köylü bir hayli uğraştıktan sonra:

"–Tamam, oldu!" diyerek şehirliyle vedalaştı. Şehirli evine yaklaştığı sırada bir başka köylü komşusuyla karşılaştı:

"–Yahu, köyünüzde ne ahmak adamlar var. Adamın biri biraz evvel şu el fenerinden sigarasını yakmaya çalıştı. Ben de

sabredip feneri ona tutmaya devam ettim. Uzun müddet uğraştıktan sonra «Hah, işte oldu.» deyip gitti." deyince, komşusu:

"–Yaa şaka yapmıştır. Öyle ahmak, bizim köyde bulunmaz!." deyince şehirli:

"–Böyle şaka olur mu, adam bal gibi sigarasının yanacağını zannetti ve dakikalarca bekledi." dedi.

Adam, şehirlinin ayrıldığı kahveye gidiyordu. İçeri girince kahvedekilerden biri:

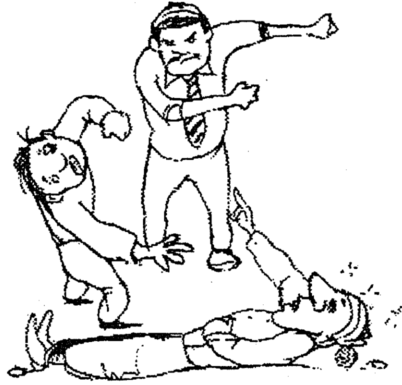
"–Arkadaş buraya gelirken yolda o kendini akıllı zanneden şehirli züppesini gördün mü?" dedi. Adam karşılık verdi:

"–Evet, ne var, ne oldu?" Muhâtabı cevap verdi:

"–Ben o aptalla dalga geçtim, câhilliğe vurdum, şu el fenerinden sigaramı yakayım dedim. O ahmak da «buyur» diyerek feneri bana uzattı. Yalandan bir saat uğraştım. Herifin pilini bitirdim. Asıl ahmak, böyle karşısındakini ahmak sananlardır." dedi.

Not: Kendini uyanık zannedip inananları hurâfe peşinde koşmakla itham eden kalbi mühürlü bütün kâfirlere ithaf olunur.

TİKİNE TURAMAYRUM

Trabzon, tarihî **"İpek Yolu"**nun nihâyete erdiği bir yerde kurulmuş bulunduğundan ve I. Cihan Harbi'ne kadar Kafkaslar'ın bir iskelesi olduğundan iktisâdî ve ictimâî bakımdan pek çok gelişmiş olan bir şehrimizdi. Tâ Çin ve Hindistan'a kadar varan kervanların bu şehre taşıdığı malları Batı Ülkeleri'ne ihraç eden ve Batı mallarını da Doğu için ithal eden tüccarların son derece faal olduğu bir yerdi. Bu yüzden gezginci Yunanlılar ve İtalyanlar'ın hattâ Acemler'in burada tüccar kolonileri vardı. O günlerin hâtırası olmak üzere bugün kimsenin tahmin etmeyeceği bir sûrette Trabzon'da Rus, İtalyan ve İran konsolosluklarının mevcud olduğunu söylersek, durum daha iyi anlaşılır. Bir zamanlar Rum **Kommenos Hanedanı**'nın pâyitahtı olan Trabzon, bu coğrafî mevkîi dolayısıyle gerek kültür hayatı ve

---

[1] Kudüs'ü müslümanlardan kurtarmak (!) maksadıyla tertip edilmiş bulunan tarihî **"Haçlı Seferleri"**nin dördüncüsü olan 1204 yılındaki seferde haçlı orduları, İstanbul'a uğramış ve bu şehri tarihte nâ-mesbuk (görülmemiş) bir sûrette yağmalayarak hânedan mensuplarını kılıçtan geçirmişlerdi. Bundan dolayıdır ki, cennet-mekân **Sultan Fâtih Gâzî Han**, İstanbul surlarına dayandığı zaman meşhur Bizans asillerinden **Grandük Notaras**, Papalık Makamı'nın yardım teklifine iltifat etmeyerek:

gerekse iktisâdî bakımdan bir hayli gelişip zenginleşmişti.

Bundan dolayıdır ki Trabzon halkı, Anadolu'nun sâir şehir ve kasabalarıyla kıyaslanmayacak şekilde bir görgü, terbiye ve kültür hâmûlesine mâlik bir halktı. İstanbul'un nüfûsu bir milyona varmazken Trabzon'un şehir merkezinde yüzelli-ikiyüz bin nüfus yaşamaktaydı.

İşte o sıralarda iki Trabzonlu delikanlı, İstanbul'a gelmişler. İhtimal Trabzon'un arkalarından, dağlık köylerinden kopup geldikleri için kalabalık şehir hayâtına alışkın olmadıklarından Karaköy'deki Haliç Köprüsü'nde kibar bir İstanbullu'nun yanışlıkla ayağına basmışlar. Veyahut da İstanbullu onların ayağına basmış. İstanbul'da vapurdan kalabalık bir sûrette boşalan halk arasında böyle hâdise, o günün terbiyesine göre çok nâdir olduğundan ayağına basılan veya Trabzonlu

---

"- İstanbul'da papanın hotozunu görmektense, müslümanların sarığını görmeyi tercih ederim!" demiştir.

Hıristiyanlık'ta mezhepler arasındaki münâferet, İslâm'dakine benzemez. Onlar, birbirlerini tekfir ederler. Her bir büyük mezhebi, ayrı bir din sayarlar. **Ortodoks** kelimesi doğru inanç demek olduğu hâlde katoliklerce tarih boyunca itham edilmiş ve bu iki mezhep arasındaki şiddetli münâferet bazan gizli, bazan âşikâr bir surette günümüze kadar devam edegelmiştir.

Rusya'nın -en büyük bir ortodoks devlet olarak- dîni inkâr ve imhâya kalkışması sebebiyle Dünya ortodoks birliği yüzyıla yakın bir müddetle katolikllik karşısında sinmiş ve kabuğuna çekilmiş olmakla beraber bolşevikliğin yıkılışından sonra Yunanistan, Sırbistan ve Rusya arasında bu birlik, yeni bir neşv ü nemâ şansına ulaşmış ve Katolik Âlemi ile eski münâferet tekrar canlanmaya başlamıştır. Bu durumun Türkiye, Rusya, Yunanistan ve Avrupa Birliği arasındaki münâsebetlerde fevkalâde hassas bir üslûpla ele alınmak lâzım gelir iken Türk siyasetinin mütevâli zaaflarından birine şâhit olunmuş ve **"Karadeniz İşbirliği Teşkilâtı"**na Karadeniz'de bir karış sahili bile olmayan Yunanistan dâhil edilmiş ve O'nun eski **Pontus** iddialarını tekrarlamasına zemin hazırlanmıştır. O derecede ki, ırkî durumu şâibedâr dedikodulara mevzû olan **Rahmi Koç**, yanına **Patrik Barteolomos**'u da alarak gûyâ **"Sümelâ Manastırı"**nı ziyâret maksadıyla bir gemi dolusu Rum'la Trabzon'a gelmiş, Trabzon'un geleceği ile ilgili iktisâdî görünüşlü bir plân ortaya atmış fakat şuurlu bir mukavemet gösteren Trabzon halkının protestoları neticesinde bu

delikanlılardan birinin ayağına basmış olan İstanbullu, âni bir refleksle:

"–Pardon!" deyivermiş.

Bu kelimenin telâffuzundaki sertlikten öfke intibâı alan Trabzonlu genç kızarak:

"–Ula nedur?.. Hem pasayisun ayağuma, hem teyisun bağa(diyorsun bana) pardon!.. Pardon sensin!.."

İstanbul kibarlarının birbirlerine yol vermek için vapur kaçırdıkları bir zamandı. İstanbullu, Karadenizli'nin bu sert sözlerinden ve eliyle de kendisini iter gibi yapmış olmasından fevkalâde munfâil olarak Karadenizli gence tokadı patlatmış.

Tabiatiyle iki taraf birbirine girişmiş ise de, Karadenizli gençlerin talihsizliğine bakınız ki, İstanbullu kibar genç, boksör çıkmış. O zaman henüz kullanılmaya başlayan frenk asıllı **"pardon"**

---

plân kuvveden fiile çıkarılamamıştır. Ancak bu yıl, Patrikhâne yerli bir hâin bularak ona, bir tek hristiyanın dahi yaşamadığı Of'ta bir kilise açtırmışlardır. Bu gelişmeler dikkatle takip edilmelidir.

Halbuki tarihte Pontus diye bilinen devletin Rumlukla hiçbir alâkası mevcut değildir. O bir **"İran Satraplığı"**, yani iç işlerinde müstakil mümtaz bir eyaleti iken istiklâl ilân etmiş bir İran, yani Acem Devleti'dir. Merkezi, önceleri Amasya, sonra da Sinop olmuştur. Milattan önce 75 yılında ortadan kalkmış bulunan Pontus'un İran asıllı olduğunu anlamak için sadece gelmiş geçmiş bütün hükümdarların isimlerinin acemce olduğuna dikkat etmek kâfidir. En meşhur Pontus hükümdârı **Mihridâd**'dır. **Mihridâd** acemce **"adalet güneşi"** demektir.

Karadeniz sahillerinde rum, yani yunanlılığın mevcudiyeti, **"Onbinlerin Ric'ati"** isimli **Xenefon**'un hâtırât mâhiyetindeki eserinde görüleceği üzere milattan önce 4. asırdadır. Bunlar İran tahtı için mücadele eden iki kardeşten birinin tuttuğu yunanlı lejyonerlerdir. Taraftar buldukları şahıs harp meydanında ölünce Yunanistan'a gitmek isterlerken yanlışlıkla Trabzon'a ulaşmışlardır. Trabzon Rum İmparatorluğu ise bundan asırlarca sonra milattan sonra 13. yüzyılın başlarında kurulmuştur. Şöyle ki:

1204 katliamında Bizans Hanedanı mensuplarından **Prens Aleksi Kommenos**, kaçıp Trabzon'a ulaşabilmiş ve Trabzon'daki Rum kolonisi tarafından bey îlan edilmiş, sonrada bu devlet hâline gelerek 1461 yılında **Fâtih Sultan Mehmed Hân** tarafından ortadan kaldırılmıştır.

kelimesinin mânâsını bilmediğinden öfkelenen Karadenizli gençlere bu câhillikleri pek pahalıya mal olmuş. Onların karakucak dövüş teknikleri, boksör karşısında pek bir işe yaramamış. Biri düşüp kalkıp kavgaya devam ederken öteki çenesine yediği ağır darbelerin te'sîriyle yere uzanmış, kımıldayamıyormuş. Ayağa kalkamayan bu karadenizli genç, yerden arkadaşına bağırmış:

"–Ula **Hasan!** Ula **Hasan!** At oğa bi(ona bir) biçak! At oğa bi biçak!"

Lâkin **Hasan**, her bıçağa elini atışla yediği tokatla yere yuvarlanıyormuş. Daha önce yere düşmüş olansa bağırmasına devam ediyormuş:

"–Ula **Hasan!** At oğa bi biçak teyirum sağa!(diyorum sana) At oğa bi biçak!"

Bu îkâzlar tekerrür edince **Hasan**, arkadaşına dönüp:

"–Ula sus; atacağum ama tikine turamayırum!" demiş.

Not: Dil ve tarih şuuruna bağlı insanlara karşı ne yapsa bir türlü tatmin olmayan ve habire dizlerini dövmeye devam eden kemâlistlere ithaf olunur!

ODUR ALLÂH'UN MİSÂFİRİ

Trabzon'un en gözde kazâlarından biri olan "Of" halkı, bütün Türkiye'de kendisini kabul ettirmiş haklı bir şöhrete sahiptir. Gerçekten İslâmî ilimlere ne büyük himmetleri olduğunu anlamak için harb-i umûmî esnâsında Of'un içinde kırkiki medresenin mevcûd olduğunu zikretmek kâfîdir.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında dîn tedrîsâtının yasak edilmiş olduğu mâlumdur. Fakat Oflular, dâsitânî bir gayret ve himmetle köylerde, dağlarda talebe okutmuş, hoca yetiştirmiş ve cidden takdîre şâyân bir hizmet îfâ etmişlerdir. Nüfus kesâfeti ve arazî darlığı sebebiyle öteden beri Karadeniz'in diğer şehir ve kasabaları gibi gurbetçi olan Oflular için halk arasında bir darb-ı mesel vardır. Derler ki, Oflu gurbete çıkarken hanımına:

"–Hatun, her ihtimâle karşı saruğimi da pavula(sarığımı da bavula) koy! Hiçbir iş yapamasam, yaparum imamluk!" dermiş.

Gerçekten Oflu hocalar, dînî hizmetlerden maada saat tâmirinden sünnetçiliğe kadar çok çeşitli işler yaparlardı ki, bu satırların yazarını da bir Oflu hoca sünnet etmiştir.

İşte Of'taki ilmî faâliyetin bereketiyle Anadolu'nun her

tarafına yayılmış hocalardan birisi, bir köyde imamlık yaparken vaazında **Hazret-i İsâ** vak'asını anlatmış ve demiş ki:

"–Ula muezzin "....eşhedü enne Muhammeder-resûlullâhı.." teduğu(dediği) zaman ellerunizun paş parmaklarinun tırnaklarini uç defa öpup da gözlerunize niye süreysinuz? Ha pu(bu) işun sebebi nedur? Oni size anlatayim..."

Oflu'nun bu girizgâh ile anlattığı dînî gerçek şudur:

Nasıl Kur'ân-ı Kerîm'de Cenâb-ı Hakk, daha önceki peygamberler ve onların ümmetlerinin başlarından geçen birtakım vukûatı tahkiye tarîkıyle nakil buyurmuşsa, **Hazret-i İsâ**'ya gönderilen İncîl-i Şerîf'te de durum aynıdır. Bugün Hristiyanlar'ın hak olarak kabul etmediği, fakat müzelerde mevcud olan İncil'in bir başka nüshasına göre Cenâb-ı Hakk, **Îsâ** aleyhisselâm'a **Hazret-i Âdem**'le alâkalı olarak şu bilgiyi lütfetmiştir:

Hazret-i Âdem, yaratıldığında Cenâb-ı Hakk, meleklere O'na cenneti gezdirmelerini emir buyurmuş. Melekler, **Âdem**'i alıp cennetin her tarafını dolaştırmışlar. Bu esnâda Âdem aleyhisselâm, boşlukta bugün Ramazan gecelerinde minareler arasına kurulan mahyâlar gibi nûrânî bir yazı görmüş. Meleklerden o muhteşem tablonun ne olduğunu sormuş. Onlar da:

"–Senin sulbünden gelecek en son ve en şerefli peygamberin kelime-i tevhîdi olan «Lâ ilâhe illâllâh Muhammedü'r-Rasûlullâh» olduğunu ifâde etmişler.

Bu yazının şa'şaa ve debdebesinden hayrete düşen **Âdem** aleyhisselâm:

"–Ne olaydı ne olaydı da, ben bu nûrânî yazıyı her istediğim zaman görebileydim!" deyince Cenâb-ı Hakk, O'na hıtab edip:

"–Yâ **Âdem**! Elinin baş parmaklarının tırnaklarına bak!" buyurmuş.

Bunun üzerine ellerinin baş parmaklarının tırnaklarına bakan Âdem aleyhisselâm, o tırnakların üzerinde bu nûrânî yazıyı bir televizyon ekranındaki görüntü gibi müşâhede edince üç kere:

"–Yâ **Muhammed**! Nûrunla gözlerimi nûrlandır!" diyerek üç defa öpüp gözlerine sürmüş.

Bu kıssayı nakleden ilâhî beyânın arkasından âhırzaman nebîsinin şânı, şerefi, azameti hususundaki ifâdeler, **Hazret-i İsâ**'yı heyecanlandırmış ve o mübârek zât da:

"- Ne olaydı, ne olaydı da, ben o büyük zâta yetişip ona ümmet olmanın şerefini iktisâb edebileydim!" demiş.

Rivâyete nazaran **Âdem** aleyhisselâm, mâhud zelleden(gayri irâdî hata) sonra Seylân Adası'nda tam kırk yıl ağlayıp sızladıktan ve Cenâb-ı Hakk'ın afv ve merhametine ilticâ ettikten sonra günün birinde aklına nûr-i muhammedî hürmetine duâ etmek gelmiş ve işte o duânın vâkî olmasıyla çilesi bitip kendisine yol göstermek üzere **Cebrâîl** aleyhisselâm Yeryüzü'ne gönderilmiş ve onun bir arafe günü ikindi vaktinde **"Cebelü'r-Rahme"**de **Havva** anamızla buluşup kavuşması gerçekleşmiştir.

Oflu hoca, bu dînî kıssayı naklettikten sonra demiş ki:

"–Ula ahmak hristiyanlar sanâyiler ki,(zannediyorlar ki) menhûs yahûdîler o mübâreğu yakalayip da çarmiha gerebildiler. Hiç Cenâb-ı Ellâh, olara o yüce peygamberuni birakır da çarmıha gerdutturur mi? Olardan birini **Hazret-i İsâ**'nın sûretine çevirdi. Olar da(onlar da) **Hazret-i İsâ**'yı çarmiha gereyiruk sanarak o adamı çarmiha gerdiler. Cenâb-ı Ellâh **İsâ** aleyhisselâm'ı gökyüzüne semâya refetdi.(yükselti) O şimdi orada

pekleyi (bekliyor) . Kıyâmete yakun gelecek. İslâm'ın en beyük deccâli ile harb edecek. Oni yenup «Haç» kıracak!.. İslâmiyet'i her terafta gâlip geturecek. Ha boyle senun benum gibi «Eşhedu enlâ ilâhe illâllâh ve eşhedu enne Muhammeden abduhû ve resûluh!.." diyerek kelime-i şehâdeti soylecek..."

Cemaatden biri atıldı.

"–Hocaefendi, kusura bakma da bi şey soracağum sağa.(sana) Şimdi **Hazret-i İsâ** gökyüzünde midur?"

Hoca sertçe:

"–Ula ne teyirum sağa!" dedi.

Adam bu sefer:

"–Peki hoca efendi kızma bağa da, o mubârek orda sağ midur, diri mi durayi?" dedi.

Hoca daha fazla sesini yükselterek:

"–Ula eşşekluk etme, Cenâb-i Ellâh'a ne güçlük var. Elbet diridur, haydur!.." dedi.

Adam sözüne devam etti:

"–Kusura bakma da, o zaman o mubârek orda ne yer ne içer!" dedi.

Meğer hocaefendinin köye gelişi üzerinden onbeş günden fazla bir müddet geçmiş olduğu hâlde hiç bir kimse onu ziyâfete çağırmamışmış. Bakkaldan peynir ekmek yiye yiye bağırsakları kurumuş. Daha da öfkelenerek:

"–Ula!" demiş. "Odur Ellâh'un misâfiri! Sen ne sersemsun! Düşiniyisun oni ki, ne yer içer. Ben geldim size misâfir. Bi(bir) soraninuz yoktur bağa ki, ne yer ne içersun!.. Pirakiyisunuz beni da düşiniyisunuz Ellâh'ın misâfiruni! Siz ne sersemsinuz!"

Not: *Dünyânın her tarafına yardım gönderen Kızılay'a ithaf olunur.*

EMMİMGİLİN KAZANI

Eskiden insanlar, fazla hareketli değillerdi. Bu kadar nakil vâsıtası da yoktu. Köyünden çıkıp kasabaya gitmek bile bazı yerlerde belli başlı bir hâdise sayılırdı. O zamanlarda Bayburtlu'nun birisi çalışmak üzere Trabzon'a gelmiş. İhtimâl bir kış mevsimini Trabzon'da geçirdikten sonra tekrar bağıyla bahçesiyle uğraşmak üzere köyüne dönmüş. Bütün köylüler, evine toplanmış. Görüp yaşadığı işlerden mâlumat almak istemişler:

"–Hele hoş geldin, hele hoş geldin. Yedigün içtigün (yiyip içtiğin) senin olsun. Gördügün söyle! Trabzon nasıl bi şehürdür?" demişler.

Anlatmaya başlamış:

"–Trabzon, beyüük bi şehürdür. Galesi(kale) vaar."

"–Ne harten (kadar) beyük?" diye sormuşlar.

Bayburt'ta kale olduğu için adamcağız, Bayburt Kalesi'nin on misli olduğunu söylemiş. Dinleyenler de kendilerince bir mukayese yapmışlar ve Trabzon Kalesi'ni anlar gibi olmuşlar. Lâkin arkasından:

"–Asıl mühimmi Trabzon'da deniz vaar!" demiş.

Biri sormuş:

"–Deniz nedür?"

Adam cevap vermiş:

"–Beyük, beyüük bi sudur."

Yanındakilerden biri sormuş:

"–Gardaş, ne harten beyük?"

Adam:

"–Ele(öyle) beyük, ele beyük ki; anlatamirem!" demiş.

Bir başkası suâli tekrarlamış:

"–Gardaş, ne harten beyük?"

Adam yine:

"–Ele beyük, ele beyük ki; anlatamirem!" demiş.

Suâl, tekrar tekrar sorulunca darlanmış ve:

"–Vallâ eyi bilmirem ammâ emmimgilin gazanıyla (kazanıyla) gırk, gırk buçuk vardır!" demiş.

Not: Akşam sabah İslâmiyet hakkında beyân-ı hükm eden ekran vâizlerine ithâf olunur.

ŞAKADAN ANLAMAYİSUN!

Karadenizli balıkçı, istavrit mevsiminde balığa çıkmış. İstavrit küçük bir balık olduğundan oltasının misinası gayet ince imiş. Lâkin tesâdüf bu ya, oltasına büyükçe bir palamut yakalanmış. Tabiatiyle oltayı zorlamaya başlamış. Çekse kopacak. Hem balığı kaybedecek, hem de oltası ziyan olacak. Bu gibi ahvalde balıkçıların galama dediği bir hareket yapılır. Bu, arada bir misinayı gerdirip kancayı bir zımba gibi balığa saplayacak sertçe bir hareket yapmaktır. Sonra da misinayı boşlayıp oltanın zâyî olmasını önlemeye çalışmaktır. O da böyle yapmış. Lâkin misina bitmeye doğru yaklaşınca artık bu harekete devam edemeyeceğinden Allah'a yalvarmaya başlamış:

"–Ey Allahum! Oltamu zâyî etmeden habu baluğu tutabilursam, oni senin yolina sedeka edecağum. Ey aduna kurban olduğum!.."

Böyle yalvarıp yakararak balığı zımbalamaya devam ederken birden onun takatten düştüğünü farketmiş ve yavaş yavaş oltayı toplamış. Oltasını sudan çıkarırken bunun büyük

bir palamut olduğunu görmüş. Fukara balıkçının böyle bir balığı söz verdiği vechile sadaka etmek hususundaki fikri değişmiş. Hem kancayı çıkarmaya çalışıyor ve hem de evvelki va'dini te'vîl etmeye çalışarak:

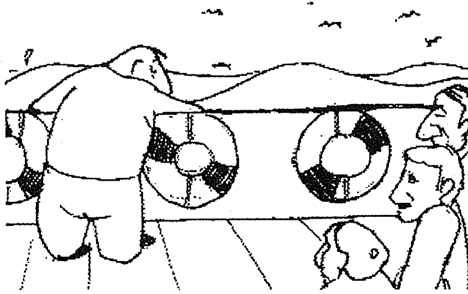
"–Aduna kurban olduğum Allah, evde çeluk çecuk aç dururken boyle güzel baluğu sedeka etturtmek senun şânina yakışur mi?"

Böyle söylenirken tam kancayı çıkardığı anda balık bir çırpınışta elinden kaymış ve deryâya karışmış. O zaman fukara balıkçı hüzünlü bir şekilde gökyüzüne bakarak:

"–Ey kurban olduğum Ellah, şakadan da hiç anlamayisun!" demiş.

Not: Bukalemun meşrep birtakım siyasîlerimize ithaf olunur.

BAYBURTLU'NUN DENİZ YOLCULUĞU

Eskiden insanlar yerlerinden nâdiren kımıldarlardı. Küçük bir seyahat, büyük bir telâş ve hazırlığı icâb ettirirdi. Bayburtlunun biri İstanbul'a gitmek için Trabzon'a gelmiş. Vapura binerken zangır zangır titriyormuş. İlk defa deniz yolculuğu yapacağından korkuyormuş. Birkaç arkadaşı koluna girerek onu güçlükle gemiye bindirmişler. Bizim Karadenizli tayfalar, Bayburtlunun bu haline katıla katıla gülmüşler. Kendisine lâf atıp bir hayli eğlenmişler. Bayburtluyu arkadaşları, denizi görüp midesi bulanmasın diye kamaraya kapatmışlar. Gemi İnebolu açıklarına geldiğinde dehşetli bir fırtınaya tutulmuş. Sağa sola öyle yatıyormuş ki, güvertenin üzerinden kapı gibi dalgalar bir taraftan girip diğer taraftan çıkıyormuş. Alınan tedbirler fayda vermiyor, dehşetli fırtına karşısında geminin batmasından endişe ediliyormuş. Tayfalardan biri, yola çıkmak üzereyken gördükleri Bayburtluyu hatırlamış:

"–Ula ha u Bayburtlu acep ne yapayi? Garanti altuna etmişdur..." deyince arkadaşı:

"–Ula biz çok ayup etduk. O zavalli adamla alay etduk. Ha bu belâ başumuza onun yüzündan gelmesun! Şu adami bi bulalum. Hem helâllaşalum, hem da oğa (ona) yalvaralum, bi dua etsun. Çok saf bi adama benzeyidi. Belki onun duası hurmetine kurtuluruk." demiş.

Hep birlikte gemiyi araştırıp kamarasında korkudan iki büklüm, kusmuş bir halde Bayburtluyu bulup yalvarmışlar:

"–Ula arkadaş! hakkuni bize helâl et. Batacağuk daa. Hem da gel seni bi güverteye çıkaralum. Umum milleti da oraya toplayalum. Sen boyle can u yurekten bi dua et!"

Bayburtlu, hakkını helâl ettiğini söylemiş, yerinden kımıldamamaya direnmişse de fayda vermemiş. Onu yarı zorla, yarı yalvarmayla güverteye çıkarmışlar. Milleti de oraya toplamışlar:

"–Hadi arkadaş, dua et da biz âmin diyelum." demişler.

Bayburtlu:

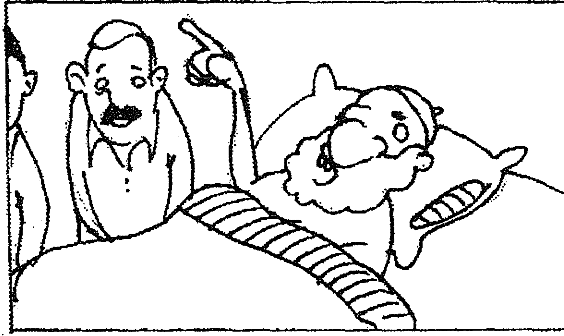
"–Ben bu geminin haline bir bakayım." demiş.

Önce bir kenarına gelmiş. Gemi aksi istikamete yattığı zaman alttan omurgadaki kırmızı kısmın göründüğünü, diğer tarafa geçip bakınca da aynı durumu görünce karadenizlilere dönüp:

"–Arkadaşlar, bu gemiye dua fayda vermez. Bu kökten sallaniyir." demiş.

Not: Dinamik olan hayatın îcâblarına direnerek Türkiye'yi 1930 şartları mevcudmuş gibi idâre etmeye çalışan inkılâb yobazlarına ithaf olunur.

O DA BİR DİNDUR !..

Oflunun biri, aylarca esîr-i firâş (yatağa mahkûm) bir sûrette yattıktan sonra hastalığının arttığını, ölüm saatinin yaklaştığını hissedince başına toplanmış olan evlâtlarına demiş ki:

"–Uşaklar, ben gözumi yumdukten sonra mal kavgası yapıp âleme rezîl olmanuzdan korkayrum. Gözumün açukluğunda mallarumi size taksim edeceğum!"

Evlâtları itiraz etmiş, ölümü kendisine yakıştırmasını doğru bulmamışsa da Oflu:

"–Hayır, ben kendi halımi sizden eyi biliyrum. Benim vaktum çok kalmadı. İşume karişmayin. Sozlerumi eyi dinleyin. Ha bu ev en beyük oğluma kalsun. Ona yakışur. Burdan fikaraya verilecek bir dilim ekmek, bi bardak su beni gelır âhırette bulur. Işıkcığumız bu evde sönmesun. Hau mezereye yakın olan tarla ortancanun olsun. Orada bi küçük kom (kulübe) vardur. Oni tâmir eder, beyütur, içinde oturur. Küçük oğlan da Of çarşisindaki tükkâni alsun. Ulan eşek sipalari, hiç birinuz merak edip benım yolumdan gitmedunuz. Hocalık öğrenmedunuz. Kitaplarum size yaramaz. Oları (onları) medreseye hibe etdum. Keturup teslim edersunuz. Haa... Hau

cenâze yıkamada kullanduğumuz beyük bakur kazan var ya, oni da çarşidaki kiliseye verun!"

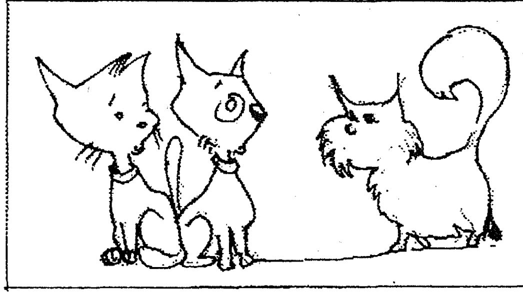
Çocuklar, taksimata bir itirazda bulunmayıp kabul ettilerse de kazanın kiliseye verilmesini akılları almamış ve:

"–E buba!(ey baba) ha bu taksimatun herşeyini anladuk da hau kazani kiliseye vermene bi mânâ veremeduk. Bu nereden icap etdi?" diye sorunca, Oflu:

"–Ula eşekler, dedum ya, benim vaktum azaldi. Âhırete gideyirum. Ne olur ne olmaz, o da bir dindur!"

Not: Fethullah Gülen'e ithaf olunur.

KEDİNİN MÜŞÂVİRLİĞİ

Bir mahallede kediler çete oluşturup içlerinden birini reis seçmişler. Mahalleye bir yabancı dişi kedi düştüğünde onunla ilk oynaşma hakkını reise vermişler. Reis keyfini tamamladıktan sonra onu diğerlerine bırakırmış.

Mahallede etrafı yüksek duvarlarla çevrili bir büyük konak varmış. Birgün o konağa bembeyaz, bakımlı bir kedi gelmiş. Kediler reislerine:

"–Hadi reis, şunun tadına bir bak da sıra bize gelsin!" diyorlarmış.

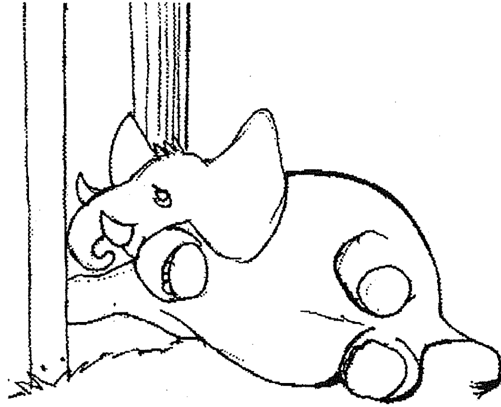
Lâkin reis, konağın etrafında dört dönüyorsa da içeri girme fırsatını bulamıyormuş. Kedilerin ısrarı ise devam ediyormuş. Bakmış ki; bir an evvel gerekeni yapmasa otoritesi sarsılacak. Duvarlardan bahçeye sıçramaya karar vermiş. Lâkin yüksek bahçe duvarlarının üzerine dikenli tel geriliymiş. Bütün çevikliğiyle sıçrayıp bahçeye atlarken erkeklik âleti dikenli tellere takılıp yırtılmış. Lâkin durumunu belli etmek işine gelmiyormuş. Bir müddet sonra dışarıdaki kediler:

"–Hadi reis, geriye gel de sıramızı bilelim." deyince reis bağırmış:

"–Bundan sonra kaideyi bozuyoruz. Büyük bir fedakârlık yaparak sıra işini kaldırdım. Herkes serbesttir. Ben de bundan sonra size müşâvirlik yapacağım!.." demiş.

Not: Süleyman Demirel'e ithaf olunur.

FİLİN AYAĞI

Filin biri, şiddetli bir kar yağışında koyun ağılının kapısına gelmiş ve:

"–Kardeşler, demiş; çok üşüdüm, alın beni ağıla, desem, gövdemden korkarsınız. Kabul etmezsiniz. Ne olur Allah rızası için şu bir tek ayağımı kapı aralığından içeriye sokup da biraz ısıtayım. Donacağım. Bu bir tek ayak sizin yavrularınız kadar bir şeydir."

Koyunlar müşâvere etmişler ve file acımışlar. Sonunda:

"–Koca gövdesiyle fili içeri almak olmaz. Lâkin bir tek ayağını ısıtmasında bir mahzuru yoktur. Kapıyı aralayın; ayağını ısıtsın!" demişler.

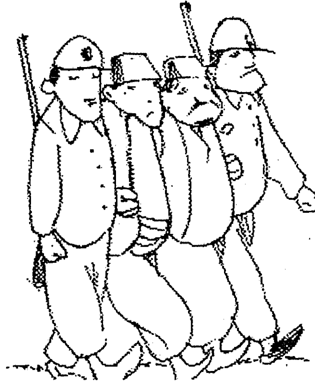
Fil bu müsâadeye memnun olup aralanan kapıdan önce bir ayağını uzatmış. Bir müddet ısındıktan sonra öteki ayağını uzatmış. Derken yavaş yavaş bütün gövdesini içeriye sokmuş. Koyunlar, yerlerinin daralması sebebiyle homurdanmaya ve

şikâyete başlamış. Fil:

"–Bana bakın, ne dırlanıp duruyorsunuz? Rahatsız olan varsa buyursun dışarı çıksın!"

Not: Ümmetin birlik ve beraberliğini emreden İslâm'a rağmen vatanımızı bölmeye çalışan kürtçülere ithaf olunur.

GAVUR OLUP KENDİMİ...

Osmanlı'nın son zamanlarında iki Sürmeneli, yaylaya gidiyorlarmış. O sırada aynı zamanda Ramazan'mış. Sürmenelilerden birisi, o yaz sıcağında yayla yolunda oruç tutmanın güçlüğünü düşünerek o gece sahura kalkmamış. Orucu kazâ etmeyi kararlaştırmış. Ramazân-ı Şerîf'e toptan niyetlenmeyip böyle her gün için müstakil bir niyyet ile oruç tutmak mümkündür. O da, bu şer'î cevâzı kullanmak istemiş. Fakat diğer arkadaşı, böyle bir şeyi akıl edememiş. Birlikte yaya olarak yola koyulmuşlar. Trabzon yaylalarına çıkılırken yollarda çok güzel sular vardır. Buz gibi şarıl şarıl akıp gider. Öğle vakti böyle bir suyun başına gelmişler. Ellerini, yüzlerini yıkayıp namazlarını kılmışlar. Oruçsuz Sürmeneli:

"–Arkadaşı." demiş; "Ben bu yayla yolunun meşakkatüni hesap ederek akşam sahura kalkmadum. Bugünkü oruca niyetli değilum. Niyetim oni kazâ etmektur. Sen ne yaptun bilmem. Ben yanuma erzak aldum. Müsâdenle öğle yemeğumi yiyeceğum!.."

Arkadaşı itiraz ettiyse de dinletemeyince:

"–Peki sen bilirsin!" demek mecburiyetinde kalmış.

Oruçsuz Sürmeneli yemeğini yerken, Haziran ayı sıcağında yorgunluk ve harâretten dili dışarıya çıkmış olan oruçlu arkadaşı, biraz etrafta dolaşmış. Bir iki sefer gelip şarıl şarıl akan oluktan elini yüzünü yıkamış, kendi kendini teskin etmeye çalışmış ise de, arkadaşı onun darlandığını görünce teşvike başlamış:

"–Ula gel karnuni doyur. İç habu buz gibi sudan. Keyfune bak! Bir gün oruç bozmak cinâyet değildur ya!." demiş.

Oruçlu:

"–Ula sen deli misun? Bunun sonunda atmış bir gün cezâ orucu var. Ben oni nasi(nasıl) tutarum?" deyince arkadaşı:

"–Hey akılsuz, bir iki sene sonra uç aylar kış aylaruna gelecek. Uç aylarun başinda oruca başlarsun. Remezan'a kadar oni tutarsun. Hem bi gün yerine atmış bir gün oruç yazılur defterine. Arkasından da remezan orucuna devam edersun!.." diyerek arkadaşını iknâ etmeye çalışmış.

Oruçlu bir müddet mukâvemet ettiyse de, teslim olmuş. Zîrâ Haziran sıcağında yayla yolunda bir gün oruç tutmak, onun gözüne kısacık kış günlerinde evde oturup atmış bir gün oruç tutmaktan daha meşakkatli görünmüş. Bundan dolayı arkadaşının yanına bağdaş kurup yemeye başlamış. Lâkin arkadaşı aynı zamanda içki içen bir adammış. Ramazan'da tevbe eder, içkiyi bırakırmış. Ama o gün oruca niyetlenmediğinden kendisi için Ramazan sayılmayacağı düşüncesiyle arka cebine rakısını yerleştirmiş imiş. Belli bir zaman sonra içkisini çıkarıp arkadaşına:

"–Ula sen biliyisun ki, bu zıkkımu ben içeyirum. O ki, ben bugün oruçlu değilum, bugün da oni içsam ne var?"

Arkadaşı itiraz ettiyse de, yine biraz evvelki oruç bozdurma

kullandığı cerbezeyi kullanıp onu susturmuş ve içkisini içmiş. Ama tâlihe bakın ki, oradan bir jandarma müfrezesi geçiyormuş. Osmanlı zamanı alenî bir sûrette oruç yiyenlere şerîat icâbı yetmiş sopa dayak cezâsı vardı. İçki içenlere de aynı şekilde ceza olarak yetmiş sopa atılırdı. İkisi birarada yüz kırk sopa eder ki, buna dayanmak bir Allah kulu için mümkün değildir.

Jandarmalar bunları apar-topar yakalayıp Sürmene'nin merkezindeki karakola götürmüşler. Karakol kumandanı, askerlere:

"–Bunlar alenen nakz-ı sıyâm etmişlerdir, yâni açıkça oruç yemişlerdir. Bunun için kendilerine yetmiş sopa vurun. Yetmiş sopa da içki içtikleri için hakkettiler. Eder yüz kırk. Hadi başlayın, bakalım!.." diye emredince, bu belâya sebep olan oruçsuz Sürmeneli bir kurnazlık düşünmüş:

"–Kumandan!.." demiş; "Sen bağa bu dayağı atturamazsun. Senin hükmun müslümanlara geçer. Ben Rum'um!.."

Kumandan şaşırmış:

"–Sen müslüman değil misin?" diye sormuş.

O zaman şimdiki gibi herkes nüfus kağıdını cebinde taşımazdı. Zîrâ nüfus kağıdı dosya kağıdı gibi bir şeydi.

"–Peki senin adın ne demiş?"

"–Dimitri." deyince, kumandan pek inanamamış amma askerlerden birini çarşıya gönderip gerçekten rum olan bir vatandaşı getirtmiş. Rum'a:

"–Bu adamla konuş bakayım!" demiş.

Sürmeneli mükemmel Rumca bilirmiş. Rum vatandaşa Rumca durumu îzâh etmiş ve fazladan olarak kendini eskiden tanıdığı hususunda şâhidlik yapması için ricâda bulunmuş. Bir kelime Rumca bilmeyen kumandan adamın böyle çatır çatır Rumca konuşması karşısında:

"–Eh, peki sen kurtardın! Sen oruç tutmaya mecbur değilsin. İçki de sizin için serbesttir. Yapacak bir şey yok. Haydi sen git!" demiş ve tekrar askerleri çağırarak ötekine yüz kırk sopa atmalarını emretmiş.

Bu sûretle kurtulan Sürmeneli, arkadaşını kendinin ayarttığını düşünerek ona bir iyilik etmek istemiş ve demiş ki:

"–Kumandan Efendi!.. vallâhi billâhi bu müslümanin bir kabahati yok. Onu ben kandırdım. Senden ricâm, oni bağa bağışlamandır!.."

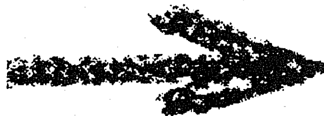
Kumandan itiraz edince demiş ki:

"–Ben müslüman olsam, sen da beni müslüman etmenin sevabini kazanursun. Bu garibi bağa bağışlar misun?"

Bu teklif kumandanın hoşuna gitmiş. Adam kelime-i şehâdet getirince, ötekini de serbest bırakmış. İki kafadar, karakoldan çıkıp uzaklaşırken numaracı Sürmeneli öbürüne demiş ki:

"–Ula eşşoğlu eşşek, gavur oldum kendumi kurtardum. Tekrar musluman oldum, seni kurtardum. Habu numara her zaman sokmez. Bi daha benum gibi birine kanayim deme!"

Not: Fethullah Gülen'e ve O'nun arkasına takılan safdillere ithaf olunur.

HAYRİHİ VE ŞERRİHİ TÜRKÜ DEĞİLDUR

Dînin metafizik mes'elelerini câhil halk kitlelerine onların anlayabileceği bir üslûpla- nakledebilmek, cidden müşkil bir mes'eledir. Hem dînî gerçekleri muhâfaza edebilmek hem de bu gerçeklerin câhil veya çocuk seviyesinde bir idrâke sığdırabilmek çok zordur. 1950'li yıllardaki üniversite talebeliğimiz esnâsında Bâyezid Câmi-i Şerîfi'nde her sınıftan insana vaaz eden büyük âlim Beşiktaşlı **Hacı Cemâl Efendi'**nin vaazlarında bu dirâyeti gösterdiğine birçok kereler şâhid olmuşumdur. Gerçekten **"İnsanlara akılları seviyesine göre söz söyleyiniz!."** meâlindeki hadîs-i şerîfi büyük bir dirâyetle tatbik eder ve yerine göre îkâzlarını, irşâdlarını, tenkid veya ta'rizlerini zarîf bir sûrette fıkralar içine sığdırırdı.

Bir Ramazan-ı Şerîf'te alenen nakz-ı sıyâm eden sözde müslümanları şu fıkra ile tâ'riz oklarına hedef kılmıştı:

"–Bizim hanım biraz savruktur. Akşam tembellik edip sahur sofrasını kaldırmamış. Sabahleyin baktım; masanın üzerine

sıçrayan bir kedi pide artıklarından birini kapmış kaçıyor. Hanıma bağırdım:

«–Hanım, hanım, şu sersem kedi bugün Ramazan olduğunu unutmuş. Şunu kovala, pideyi bıraktır, ağzından düşür!»

Hanım hayretle yüzüme baktı ve:

«–Hoca sen deli misin? O insan mıdır ki?!. Hayvan!. Hayvan oruçtan ne anlasın?» dedi."

İşte bu tâ'riz ve telkin üslûbunda halk içinde yetişmiş bazı Oflu hocalar da büyük bir dirâyet göstermiştir. Bunlardan biri halka vaaz ediyor ve kaderi îzâh ediyormuş. Cemâat inançlı olsa da dînî bilgilerden nâsibini az almış bulunan köylülermiş. Demiş ki;

"–Ula sağa eder biri bi eyuluk. Sanma oni sağa etdi o. Ya nedur? Oni oğa (ona) etdurdi Cenâb-i Ellah. Niçun? Ula niçun olacak Cenâb-i Ellah sağa o eyuluk edulsin istemesa, onun akline bile keturmaz (getirmez) oni. Aklina kelursa, onüne koyar kırk tane mani da yapamaz oni."

"Sağa etdi biri bi fenaluk. Sanma oni da sağa etdi o. Ya? Oni da oğa etdurdi Cenâb-i Ellah. Niçun? E canum sağa o eyuluk edulsun diye Cenâb-i Ellah istemesa oni onun aklina geturur mi? Gelsa aklina onune koyar kirk tane mani da o isteduğu halde o işi yepamaz!" demiş ve ilâve etmiş:

"–Ula «**hayrihî ve şerrihî minellâhi teâlâ**» türkü değildur ya!"

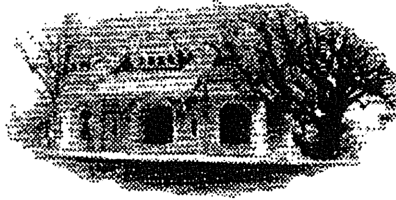
Ve bu üslûpla kaderi cemâatine anlatmaya çalışmış.

Câmi boşaldığında muzip bir adam hocadan bir adım geri kalarak ensesine kuvvetli bir tokat patlatmış. Hoca hışımla başını çevirip geriye dönünce adam sâkin bir şekilde:

"–E hocaefendi, ne kızayisun? Hoş oni sağa ben etmedum. Etturdi oni sağa Cenâb-i Ellah." deyince hoca:

"–Ula ben hoş câminin içinde soyleduğum sözlerı unutmadum. Helbet (elbet) oni bağa etturdi Cenâb-i Ellah. Lâkin sen da bilursun, ben da bilurum, cümle âlem da bilur ki, Cenâb-i Ellah'un eli ayağı yoktur. Bu işe bir namussuzi memur etmasi lâzum. Ova (ona) bakayirum ki, hangi pezevengi bu işe memur etdi." diye karşılık vermiş.

Not: İmam Hatip mektepleri ve Kur'ân-ı Kerîm dersanelerinin kapatılmasıyla başörtüsü yasağına öncülük etmiş olan siyasîlere ithaf olunur.

ÇAKALIN KRALLIĞI

Çakalın birinin yolu bir boya deposuna düşmüş. Boyaların içine batıp çıkarak rengârenk bir şekle girmiş. Ormana döndüğünde hayvanlar, ondaki bu değişikliğe hayret etmişler ve:

"–Sen bu hâlinle aslanın pabucunu dama attın!.. Bizim kralımız sen olmalısın!.." demişler.

Bu iltifat çakalın çok hoşuna gitmiş ve krallığının tebrîki için bir merâsim tertîb edilmesini emretmiş. Hayvanlar, alelacele kendisine bir taht yapıp çakalı oraya oturtmuşlar. Sonra etrafında çeşitli eğlencelerle bu hâdiseyi kutlamaya başlamışlar. Eğlencenin en harâretli bir ânında ormanın derinliklerinden başka çakalların ulumaları işitilmiş. Kral çakal:

"–Krallığınız sizin olsun. Ben arkadaşlarımın yanına gidiyorum." diyerek tahtın üzerinden fırlayıp ormanın içlerine doğru kaçmış.

Not: Başta **Süleyman Demirel** olmak üzere bazı siyâsîlerimize ithaf olunur!.

HA BU EYULUĞUMİ UNUTMA

Saf bir Maçkalı, bir Ramazan günü yaylaya gidiyormuş. Yolda yaz sıcağından bunalınca, yayla yollarında çok olan pınarların birinin başında mola vermiş. Elini yüzünü birkaç kat soğuk suyla yıkayıp ferahlamaya çalışmış. Lâkin biraz dinlendikten sonra yazın kavurucu sıcaklığında hararet bastırınca, bu elini yüzünü yıkamayı birkaç kere tekrarlamış. Sonra:

"–Aceba dilumi biraz islatsam, su yutmaduktan sonra bi mahsuri(mahzuru) olur mi?" diye düşünmüş.

Dudaklarını dilini ıslatmış. Ağzına burnuna su alıp sümkürmüş. Bu hareketleri yaptıkça, suyu içmeye meyli artmış. Birkaç defa avucunu çukurlaştırıp su içmek için oluğun altına tutup sonra pişmanlıkla geri çekilmiş. Bu hareketi birkaç kere tekrarladıktan sonra:

"–Ula Maçkali, ha bu iş tehlikeli olmağa başladi. Tez nefsune mağlub olmadan bu suyun başından uzaklaş! Uruci (orucu) sakatlatacasun. Yarin bunun rûz-i mahşerde hesâbi var." demiş.

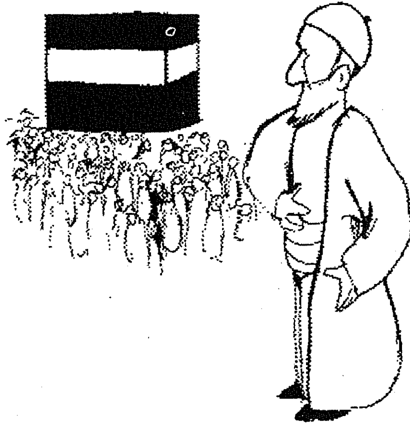
Geriye çekilmiş. Birkaç adım gittikten sonra dönüp şarıl şarıl

akan suya bakmış. Nefsine galebe etmiş olmanın zevkiyle gönlü kabarmış. Başını bulutsuz gökyüzüne çevirerek bu hâliyle övünme hissi gâlip gelerek:

"–Ey adina kurban olduğum Cenâb-i Ellah! Habu dağ başında ins ü cindan kimse yoğiken bu oruçli kulun da bu sicaktan bu derece bunalmiş iken ben habu buz gibi mubârek suyu niye içmeyurum? Korkayurim sendan oyle değil mi? Ey adina kurban olduğum! Yarin rûz-i mahşerde habu eyuluğumi unutma da karşuma çıkar, kurban olayım sağa!"

Not: Kur'ân kursuna yasak getirip gençlere bülûğ çağından sonra Kur'ân-ı Kerîm dersanesine devam etme hakkını tanımış olmakla iftihar eden MHP'lilerle, başörtüsüne kadınların husûsî hayatında müdâhale etmediğini kemâl-i iftihâr ile söyleyen **Ecevit** cenaplarına ithaf olunur!..

EY ELLAHUN BEYTULLAHU

Rizeli bir hacı, Beytullah'ın karşısına geçmiş, elini kalçasına koymuş. Beytullah'a şöyle hitap ediyormuş:

"Ey Ellah'un Beytullahu! Bak bağa ki, nasi haci olacağum!. Ha böyle yilan gömlek değişturur gibi bu ofkeli Rizeli huyuni buraya birakip da gidecek. Melek gibi yumuşak bi haci olacağum. Kararimi verdum. Ha burdan giderken gene seni ziyâret edeceğum ya, o zaman (elini göğsüne vurarak) «cozün haci görsun haci!.» diyerek karşina çıkacağum."

Hacıefendi, öfkesini yenmeye çalışarak hac vazîfesini îfâ edip memleketine dönmüş. Dönmeden önce de ayrılırken bir eli kalçasında öbür elini göğsüne vurarak:

"–Ey Ellah'un Beytullahu! Bak bağa ki nasi haci oldum. Gözun haci görsun haci..." demiş imiş.

Köyüne yaklaşırken karşılayıcılar kendisini arabadan indirmişler. Tekbirlerle eve doğru yürümeye başlamışlar. Tekbirler arasında hanımı kendisine yaklaşıp:

"–Ey gidi haci efendicuğum! Ellah seni başimizdan ayur-

masun! Sen yoğikan komşilar bize neler etdi! Felân komşi uşaklari dovdi. Felân komşinun inekleri tarlamuza girdi, misirleri yedi..."

Sayıp dökmüş. Hacı hem tekbir getiriyor, hem de arada bir:

"–Kari sus!" diyerek karısını susturmaya çalışıyormuş.

Biraz sonra gelini yaklaşıp o yokken sağdan soldan gelen sıkıntıları nakletmiş. Onu da hem tekbir getirip hem de susturmaya çalışırken torunu ellerine yapışıp ağlamaya başlamış:

"–Haci dede, haci dede! Sen yoğikan herkes beni dovdi. Ha bu İsmail emice var ya, oğa dedem gelunca görursin deyince sağa da sovdi." deyince hacı darlanmış:

"–Ula sus uşağum! Ha bu haciluğu bikaç gun yapayim da ondan sonra ben olarun anaciğunu..." demiş.

Not: Eski komünist yeni amerikancı **Ecevit**'e ithaf olunur.

YAZIN BAKALIM, EŞŞEK!..

Hocanın biri, medrese tahsîlini tamamladıktan sonra bir yerde imâmlık bulup hizmet etmek düşüncesiyle seyahate çıkmış. Gittiği yerlerde münhal bir imâmlık arıyor ve denk geldikçe de cemâatle namazını kılıp meslektaşlarıyla sohbet ediyor, onlardan kendisi için uygun bir yer bilip bilmedikleri husûsunda fikir alıyormuş.

Günün birinde yolu büyükçe bir köye düşmüş. Günlerden Cum'a imiş. Cemâate dâhil olup câmîye girmiş.

Eskiden Cuma hutbeleri Arabiyyü'l-ibâre (Arapça) olarak okunur ve bugünkü gibi uzun da olmazmış. Hutbeyi dinlemek farz olduğu için cemâat içindeki ihtiyarlar, onların idrarlarını tutamamaları, hutbeyi namazdaki gibi büyük bir edeb ve sükûnetle dinlemenin lüzûmu dikkate alındığından tatbikat böyle imiş. O zaman resmî tâtil cuma olduğundan cemâat câmîye erken gelir, vaaz da cuma vaktinden evvel kürsüden yapılırmış. Vaazda istenildiği şekilde oturmak, dinleyip dinle-

memekte serbest olmak gibi imkânlar yüzünden oldukça uzun konuşulurmuş. Bu sebepledir ki, eskiden cuma kürsüsü vâizliği denilen ve umûmiyetle birçok vazîfelisi bulunan selâtîn câmîlerinde böyle bir kadro varmış.

"Selâtîn", sultanlar demek olduğundan sultanların, yâni pâdişâhların da büyük câmî yaptırmaları, şan, şeref ve mevkîlerinin îcâbı olduğundan büyük câmîlere "**selâtîn câmî**" denilmesi, galat olarak, yâni yanlış bir sûrette yerleşmiş ve hâlâ kullanılmakta olan bir tâbirdir.

Köy câmîlerinde ise, tek imâm bulunduğundan ve bu imâm da resmî bir kadro sahibi olmaktan ziyâde civar halkın yıllık ücret vererek re'sen tuttuğu bir imâm olduğundan hem vaaz etmek, hem namaz kıldırmak ve hem de cenâze yıkayıp defnetmek gibi bütün dînî hizmetleri bu kadrosuz tek imâm yapardı.

Medreseden yeni mezun hoca, vaazı dinledikçe girdiği câmîde câhil, Arapça bilmeyen bir kimsenin istihdam edildiğini anlamış. Önce yabancılığını düşünerek bir müddet sükût ve tahammülle vakit geçirmişse de, hocanın vaaz içinde anlattığı hurâfeler, isrâiliyât denilen uydurma hikâyeler ve hele ibâre yanlışları canını sıkmış. Hissetmiş ki, kürsüdeki hoca ciddî bir sûrette okuması yazması olan Arapça'ya âşinâ bir insan değildir. Cemâatse, hocanın yanlışlarını farkedecek durumda olmadığından onun herşeyi ağızdan öğrendiği için yanlış telaffuzlarına ses çıkarmamaktaymış. Bir ara Hazret-i Peygamber'den bahsederken "İns ü cinsin peygamberi" deyince, bizim hoca dayanamamış. Zîrâ buradaki kelime **"cins"** değil, **"cin"** olması ve Peygamber aleyhissalâtü vesselâm'ın insanlara ve cinlere rasûl olarak gönderilmesini ifâde ettiği ve bu sebeple kendisine **"rasûlu's-sekaleyn"** denildiği cihetle daha elfâzı bile bilmeyen bir

adamın böyle bir köyde hocalık yapmasına içerleyerek gayr-i ihtiyârî ayağa kalkıp:

"–Ey cemâat-i müslimîn! Bu câhili hoca diye ne dinliyorsunuz? Deminden beri kırk tane yanlış söz söyledi. **"İns ü cinsin peygamberi"** denir mi? **"Cins"** ne demektir haberi yok. İns ü cinnin peygamberi demesi lâzım..." demiş ve daha birçok böyle hocanın yanlışını îzâh etmeye çalışmasıyla câmînin içi bir hayli karışmış. Hoca kendini müdâfaa ediyor, bu köyün yabancısı adama karşı şahsiyyat yaparak:

"–Sen de kimsin? Nerden çıktın? Hocalıktan ne anlarsın? Ben seni okuturum..." gibi ifâdelerle karşılık veriyormuş.

Bir anda câmî-i şerîfin içi bir münâkaşa meydanını andırır karışıklığa bürünmüş. Cemâatten bir kısmı kürsüdeki câhil hocayı destekliyor, diğer bir kısmı ise itirazcıya hak veriyormuş. Orası bir kör dövüşüne dönmüş. Öfkeler had safhaya yükselip kavga çıkacak raddelere varınca, akıllı birisi, gürültüyü bastıracak şekilde yüksek bir sesle:

"–Ey cemâat! Durun bakalım, birbirinizi kıracaksınız. Böyle kavga ve münâkaşa ile bir yere varamayız. En iyisi gelin bu adamları bir iyi imtihan edelim. Hangisinin âlim, hangisinin câhil olduğu ortaya çıksın, mes'elede bitsin!" diye bağırmış.

Böyle ma'kûl bir teklîf ortalığı biraz yatıştırmış. İnsanlar, bunlara ne soralım, ne soralım diyerek birbirleriyle konuşurlarken sivri akıllı bir câhil:

"–İki hocaya bir kalem kâğıt verelim. İkisi de aynı şeyi yazsın bakalım." demiş.

"Ne yazsın, ne yazsın?" diye sorulurken sivri akıllı câhil:

"–İkisi de eşek yazsın!" deyiverince,

Hocalara birer kalem kâğıt verilmiş:

"–Hadi bakalım, ikiniz de eşek yazın!" demişler.

Kürsüdeki câhil hoca meğer yazı da bilmezmiş. Bundan dolayı medreselinin elif'i, şın'ı ve kef'iyle eşek yazmasına mukâbil kâğıda bir eşek resmi yapıvermiş. Câhil cemâat, iki hocanın yazdığına bakınca hep bir ağızdan medreseliye bağırmışlar:

"–Be herif! Bu senin yazdığının eşeğe benzer ne tarafı var? Bir de gelmiş kaç yıllık hocamızı câhillikle suçluyorsun. Defol buradan!" demişler ve yazı bilmediği için eşek kelimesini yazıyla yazacak yerde resmini yapmış olan câhil hoca dâvâyı kazanıp yerini muhâfaza etmiş.

Not: Demokrasiyi âdetâ taassupla benimseyip müdâfaa eden ve onu bir îmân derecesinde gören bir kısım budalalara ithaf olunur.

İLM-İ SİYÂSET

Hocanın biri de, medrese tahsîlini bitirdikten sonra münhal bir yer bulup imâmlık yapmak için seyâhate çıkmış. Bir köye gelmiş ki, orada kürsüde vaaz eden hoca, birtakım yalan yanlış şeyler anlatıyor; farzı, vâcibi, sünneti birbirine karıştıracak derecede câhilâne lâflar ediyormuş.

Medresede uzun yıllar dirsek çürütmüş olan bu hoca, dayanamayıp bu câhilliğe isyan etmişse de, halk eskiden beri tanıyıp sevdiği hocalarına muhabbetleri sebebiyle adamcağızı tekme küfür hırpalayarak câmîden dışarıya atmışlar. Hoca süklüm-püklüm bir şekilde mezun olduğu medreseye geri dönmüş. Üstâdı, onun bu hâlini görünce, soruşturup mes'eleyi anlamış ve:

"– Oğlum, sen ilm-i dîn okudun, ammâ ilm-i siyâset okumadın. Eğer biraz da ilm-i siyâsetten nasîbin olsaydı, bu hâl başına gelmezdi. Şimdi sana bir müddet ilm-i siyâset oku-

tayım da ondan sonra bir vazîfe almak için ortaya çık." demiş.

Hakîkaten bir-iki sene kendisine siyâset ilmini okuttuktan sonra:

"–Tebdîl-i kıyâfet edip tekrar o köye git! Eğer yine aynı câhil hoca orada ise bu defa öğrendiğin siyâset ilminin îcâbına göre hareket ederek aradaki farkı bizzat gör!" diyerek onu ikinci defa mezun edip medreseden selâmetlemiş.

Adamcağız dolaşa dolaşa yine aynı köye gelmiş. Namaz vakti câmîye girmiş. Bakmış ki aynı câhil adam, yine kürsüde birtakım **"İsrâiliyat"** denilen hikâyeleri dînî hakîkatler diyerek halka anlatıyormuş. Sabır ve sükûnetle epey bir zaman dinledikten sonra ayağa kalkıp:

"–Ey cemâat-i müslimîn! Siz ne bahtiyar insanlarsınız ki, köyünüzde böyle mübârek ve âlim bir hocanın sizi irşâd etmesi gibi bir tâlihe mazharsınız. Ben yıllarca medresede okudum. Medrese hocalarım arasında bile böyle âlim, böyle fâzıl bir zât görmedim..." diye söze başlayarak önce uzun uzun kürsüdeki câhil hocayı medh u senâ eylemiş.

Bu medihten koltukları kabaran câhil hoca:

"–Sözümü kesme, vaazıma mânî olma!." gibi bir ihtarda bulunmaksızın büyük bir haz ve neş'eyle misâfiri dinlemiş.

Lâkin misâfir, medh u senâyı had safhaya ulaştırdıktan sonra âniden sözünü değiştirerek:

"–Böyle mübârek bir hocanın sakalından bir kılı üzerinde taşıyan insanın bir günâhı afvolur ve mukabilinde ona bir cennet kapısı açılır. İki kılı üzerinde taşıyanın iki günâhı afvolur ve kendisine iki cennet kapısı açılır. Üç... dört..." derken cemâat, kürsüdeki hocanın üzerine saldırıp sakallarını yolmaya başlamışlar.

Hoca ne kadar mânî olmaya çalıştıysa da muvaffak ola-

mamış. Beş on dakika içinde sakalları yolunmuş, yüzü kan revân bir sûrette küfürler ve feryâd ü figânla câmîden güçlükle kendisini dışarıya atıp savuşmuş. Bizim medreseli hoca da:

"–Vah yazık oldu!.. Ben onun yerini dolduramam..." gibi lâflarla halkın teklifine nazlanır gibi yapmışsa da oraya imâm olup yerleşmiş.

Not: Demokrasiye geçişle siyaset sahnesinde yer almaya başlayan dürüst ve saf yürekli müslümanlara ithaf olunur.

SİZE DERLER NUH OĞLİ

İki Oflu bir yaz günü yayla yolunda konuşa konuşa ilerliyorlarmış. Bunlardan biri Nuhoğulları sülâlesindenmiş. Arkadaşı ona demiş ki:

"–Ula size derler Nuhoğli. Siz acep **Hazret-i Nuh**'un soyindan misunuz?"

Nuhoğullarından olan zat her Trabzonlu ve her Karadenizli gibi şiddetli bir benlik sahibiymiş ki:

"–Ula ne deyirsun? Biz niye olacağuk **Hazret-i Nuh**'un soyundan?" Arkadaşı cevap vermiş.

"–E niye kızaysun? O ki derler size Nuhoğli, hatırıma geldi ki acep bu **Hazret-i Nuh**'un soyindan gelduğunuzdan midur?"

Nuhoğlu cevap vermiş.

"–Sözunda bir gerçeklik var amma onu yanlış söyleysun!.."

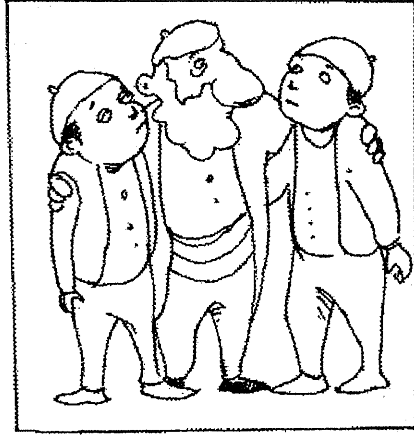
Arkadaşı sormuş:

"–Nasıl?"

Nuhoğlu cevap vermiş:

"–Doğridur. **Hazret-i Nûh** ile bir alâkamız vardur. Lâkin biz onun soyundan gelmiyruk. Odur bizum soyumuzdan!"

Not: Şiddetli benlik sahibi olan herkese ithaf olunur.

DEĞİRMEN NÖBETİ

Karadeniz köylülerinden birisi ihtiyarlamış ve âhir ömründe hacca gidip gelmişti. Her nedense Türkler, hac ibâdetini îfâ etmeyi ihtiyarlıklarına kadar tehir ederler. Halbuki hac, meşakkatli bir ibâdet olduğu için onun gençlikte îfâsı daha doğrudur.

Diğer yandan bir kimseye hac farz olduğu hâlde onu ihtiyarlık zamanına kadar tehir etmesinde bir de dînî mahzur vardır. Şöyle ki, mâlî, sıhhî vs. sebeplerle haccın kendisine farzıyyeti tahakkuk etmiş olan bir kimse bunu ihtiyarlığında îfâ etmek üzere daimî bir sûrette tehire uğratırken emr-i Hak vâkî olur da ölürse âhirete borçlu gider.

Halk arasında hacının terâzî tutmayacağı, aktif bir hayat yaşamayacağı gibi yanlış bir anlayış yüzünden bizde hep böyle olur. Zikrettiğimiz hacı da elden ayaktan düşme derecesinde ihtiyarladıktan sonra hacı olduğundan birgün Ahmed ve Mehmed adındaki iki oğlunu karşısına oturtup demiş ki:

"–Ben artık ihtiyar oldum. Hem da hacıyım. Benim bundan sonraki işim câmiden eve, evden câmîye gidup gelmektur. Şu karşıki köyde yarın düğün var. Bizi da adam sayıp dâvet etmişler. Oraya gitmemek komşuluk hukukuna yakışmaz. Lâkin ekmeklik unumuz da bitti. Aynı zamanda değirmene öğütmek için biraz mısır götürmek lâzım. Bilursunuz, bizim değirmenumuz uzaktur. Oraya gidup gelmek de bir günlük iştur. Bunlarun her ikisinun aynı günde yapulmasi gerekir. Siz iki kardeşsiniz. Aranuzda anlaşın, biriniz âilemizi temsîlen düğüne gidin, diğerunuz de değirmene gitsun."

Bunu söyleyen ihtiyar baba, câmînin yolunu tutmuş. Büyük kardeş olan Ahmed, küçüğüne demiş ki:

"–Ula Mehmed! Gardaşım, babamın ne deduğini duydin. Acaba nasıl yapsak? Ben mi düğüne gitsem de sen değirmene gitsen; yoksa sen mi değirmene gitsen de ben düğüne gitsem?!..."

Bu teklif karşısında kafası karışan küçük kardeş:

"–Aga!. (Ağabey) Habuni nasi(nasıl) söyleysun ki; her seferinde değirmen nöbeti bağa geliy!"

Not: Ülkemizde İmam-Hatip Mektepleri ve başörtüsü zulmü ile mağduriyet ve mahrumiyeti dâima müslümanlara tevcih eden idârecilerimize ithaf olunur.

BEN MEKKE'DEYKEN

Adamın biri Mekke'ye gidip gelmenin çok güç olduğu, üç beş ay yolculukla yayan gidildiği bir zamanda her nasılsa bu ziyâreti gerçekleştirebilmiş. O zamanın şartlarında muhitinde kendisinden başka **"hacı"** sıfatını hâiz bulunan bir başka kimse mevcûd olmadığından bu durumuyla aşırı derecede iftihâr eder, her söze başladığında bir vesîle bulup, "Ben Mekke'deyken şöyle oldu, ben Mekke'deyken böyle oldu..." kabîlinden bir şeyler anlatırmış. Bu hâl o dereceye varmış ki; komşuları onun **"Mekke"** sözünden bîzâr olmuşlar ve ona bu lâfı söyletmemek için anlaşmışlar. Biri söze başlayıp da bitireceği zaman karşısındakine bir göz kırpacak, o da başkasının araya girmesine meydan vermeden lâfı kapıp bir şeyler anlatacak ve bu durum meclistekilerin birbirlerine sözü devretmeleriyle sürüp gidecek, Hacı Efendi de lâfa karışıp "Ben Mekke'deyken şöyle oldu, ben Mekke'deyken böyle oldu..." demek fırsatını bulamayacakmış.

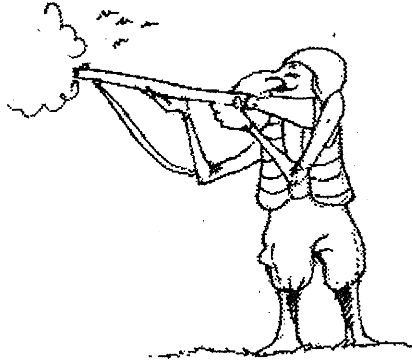
Bu kararlarını bir toplantıda gerçekleştirmişler. Hacı bakmış ki; lâfa karışma fırsatı bulamıyor, makinalı tüfek gibi takır

takır konuşan birinin sözü bitmeden bir diğeri lâfa başlıyor ve bu hep böyle devam edip gidiyor. Canı sıkılmış ve sancılanmış numarası yaparak kendini yerlere atıp feryâd u figân hâlinde bağırmaya başlamış. Komşuları sözü kesip telâşla onunla meşgul olmaya başlamışlar; kimi yüzüne gözüne su serpiyor, kimi adamcağıza âniden ne oldu diye telâşla bir şeyler soruyormuş. Üç beş dakika devâm eden bu telâş tabiatiyle söze, sohbete engel olmuş. Tam o sırada hacı yattığı yerden doğrularak:

"–Telâş etmeyin. Bir şeyim yok. Şimdi geçer. Ben Mekke'deyken de bir sefer böyle sancılanmıştım..." diye söze başlayarak Mekke'deki hayâlî sancılanmasının hikâyesini anlatmaya koyulmuş.

Not: "İrticâ" paranoyasıyla kafayı bozan bir kısım inkılâb yobazlarına ithaf olunur.

PALAVRACI AVCI

Rizeli avcının birisi köy kahvesine gelir ve dâimî bir sûrette av mâcerâlarını anlatarak övünüp dururmuş. Lâkin işin garibi, ava hep yalnız gidermiş. Bundan dolayı da şâhidsiz olan av mâcerâlarını anlatırken sözlerini "attığını gözünden vuran mâhir bir avcı olduğu" yolundaki asılsız pek çok vak'a ile süsler dururmuş.

Komşuları onun bu hâlinden, anlattığı palavralardan bîzâr olmuşlar ve ne yapıp edip kendisini birlikte ava çıkmak husûsuna râzı etmişler.

"–Şu keskin nişancılığını bizim önümüzde göster bakalım." demişler.

Adamcağız mecbur kalmış herkesle birlikte ava çıkmış. Epey bir mesâfe kat ettikten sonra uzaktan bulut gibi bir bıldırcın sürüsü gözükmüş. Palavracı avcının akrabalarından olan birisi onun böyle kalabalık bir sürüye karşı bir mahâret gösterebileceğini ve binnetîce mahcûbiyetten kurtulacağını düşünerek kendisine dönüp:

"–Hadi şu sürüye önce sen ateş et!." demiş ve diğerlerine dönerek de:

"–Başka kimse tüfeğini ateşlemesin!" diye ilâve etmiş.

Palavracı avcı tüfeğini doğrultup kuşların en yakın mesâfeye geldiği bir anda patlatmış. Lâkin koca sürüden bir tek kuş bile vurulmamış. Arkadaşları kahkahalarla gülmeye başlayınca canı sıkılmış ve onlara şöyle bağırmış:

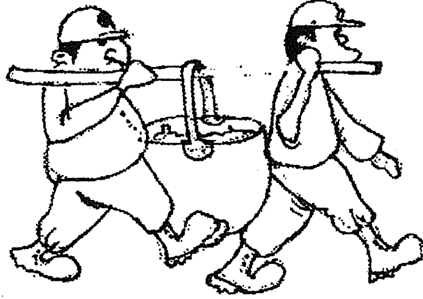
"–Lan, ne güleysuz. Olara (onlara) hoş ben vurmağa atmadum. Oni halam da yapar."

Komşuları:

"–Ya ne diye ateş etdun?" diye sorunca cevap vermiş:

"–Ben saçmaları oların (onların) aralarindan geçirmeğe atdum! Siz de yapin bakayim!" demiş.

Not: Bu fıkramın ithafına müstahak olanlar o kadar çok ki bir tercih yapamadım.

ULA BİZ GARDAŞUK

Oflunun biri Osmanlı zamanı askere alınmış. Tesâdüfe bakın ki; kur'ası Yemen'e çıkmış. O zaman Yemen'e altı ayda gidilir, altı ayda gelinirmiş. Tabiî gelinebilirse... Çünkü Yemen ahâlîsi ekseriyetle Alevîliğin **Zeydiyye** koluna mensûb olduğundan onlar **"Hilâfet"**i tanımaz **"İmâmet"**e inanırlar. Bundan dolayı Osmanlı'yı pek çok uğraştırmışlar ve çete muhârebeleriyle sayısız Anadolu evlâdını hâinâne bir sûrette öldürmüşlerdir.

Osmanlıların Yemen'e bir ihtiyâcı yoktu. Yemen, Osmanlı toprağı olsa da, olmasa da bir şey değişmezdi. Ancak Mekke ve Medine'nin emniyeti bakımından Kızıldeniz'in girişindeki bu ülkede asker bulundurmak ihtiyâcı vardı. Bu stratejik (sevku'l-ceyşî) zarûret sebebiyle oraya gönderilen Osmanlı askerlerinin pek çoğu vatanlarına dönememiş, bundan dolayı yanık türkülerimizden biri olan **"Yemen Türküsü"** Anadolu'da harc-ı âlem bir hâle gelmişti. Bu türküde:

"Bura Yemen'dir,
Gülü çemendir
Giden gelmiyor

Acep nedendir."
Yâhud;
"Burası Huş'tur
Yolu yokuştur
Giden gelmiyor
Acep ne iştir."

sözleriyle bu hazîn Yemen mâcerasının dillerde kalmış bir hâtırâ ve terennümüdür. **"Hûş"** Yemen'de merkez Sana'nın yüzelli kilometre kuzeybatısında bir şehirdir. Yemenliler buraya kelimeyi cemîlendirerek **"Hûşân"** derler. Hâlâ burada yüksek bir dağın tepesinden Türkler'den kalma bir kale ve geniş bir **"Türk Şehidliği"** vardır.

Bizim Oflu, on yıl burada askerlik yaptıktan sonra terhîs edilmek üzere İstanbul'a geri gelmiş. Selîmiye kışlasında son günlerini geçiriyor ve terhîs tezkeresini bekliyormuş. Bu esnâda kışlanın yemekhânesinde çalıştırılıyormuş. Hergün karavana taşımakta iken uzun bir sırığa takılan karavanayı iki asker omuzlarında götürüyorlarmış. Bir gün bizim Ofluya eş olarak acemi erlerden biri düşmüş. Karavanayı omuzlayıp götürürlerken bu acemi eri gözü ısıran, on seneden beri de vatanından çok uzakta olan Oflunun kafası karışmış. Sırığın diğer ucunu omuzuna atmış yürümekte olan acemiye demiş ki:

"–Ula habu karavanayı koy yere bakayum. Sağa bir şey soracağum. Yüzüne bakayrum, sanki seni bir yerden tanıyrum. Bir yandan da düşüniyrum, on seneden beri ben Yemen'deyim. Sen daha çocuksun. Ula adın nedur?"

Acemi er:

"–**Mehmed**" demiş ve ilâve etmiş.

"–Seninki?"

"–**Ahmed**" demiş ve bundan sonra aralarındaki konuşma

şu minval üzere devam etmiş:

"–Ula nerelisun?"

"–Trabzonliyum. Ya sen?"

"–Ben da."

"–Ula Trabzon'un neresindensun?"

"–Ofliyum. Ya sen?"

"–Ben da."

"–Ula, Of'in hangi köyündensun?"

"–Çufaruksa"dan,Ya sen?"

"–Ben da."

"–Ula evunuz köyün neresündedur?"

"–Köyün yukarsunda, mezarluğun yaninda."

"–Ula babanin adu nedur?"

"Recep."

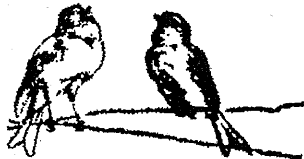
"–Oflu heyecanla ilâve etmiş:

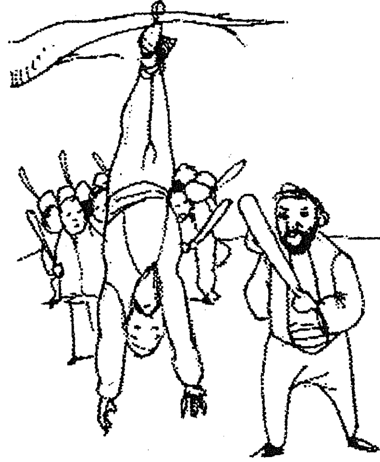
"–La ananun adi nedur?" Acemi er:

"–**Havai**" deyince Oflu, elinde tuttuğu karavana omuzluğunu fırlatarak karşısındaki gence sarılmış ve:

"-Oy gurban olayım sağal. Biz gardaşuk. Sen benim Yemen'e giderken köyde bıraktuğum küçük gardaşum **Mehmed** imişsin." demiş ve ağlamaya başlamış.

Not: "Türküm!.." veya "Kürdüm!.." diyerek birbirleriyle kavgaya heveslenen bütün evlâd-ı vatana ithâf olunur.

ZÂLİMİN HIRSI

Köyün birinde, zâlim bir ağa varmış. Hayâtı boyunca bütün komşularına zulmetmiş imiş. Zamanla ihtiyarlamış ve ölüm döşeğine düşmüş. Köylü, başına toplanmış, yalandan ağlamaklı bir üzüntü içindelermiş. Henüz şuuru yerinde olan hasta, onların bu hâlinin riyakârlık olduğunu; içinden hepsinin de kendisine kızdığını, ölmesini beklediğini, ölümüyle sevineceklerini hissediyormuş. Etrafındaki kalabalığa ölüm korkusuyla insâfa gelmiş gibi davranarak demiş ki:

"–Biliyorum, hepinize bir çok kötülük ettim. Hayâtımı zulümle geçirdim. Kiminizin malını gasbettim. Kiminizi nâhak yere dövdüm. Âhirette hepinizle ayrı ayrı cedelleşmekten kurtulamayacağım. Desem ki; kimi haksız yere dövmüşsem o da şimdi gelsin beni dövsün, ilk vuracak olanın elinde kalırım. Tâkatsiz ve bitkinim. Ben size karşı vebalden kurtulmak için bir çâre düşündüm. Gelin sizinle anlaşalım. Ben ölünce cesedimi

harman yerindeki büyük armut ağacının dalına asın. Bir kaç gün öyle kalsın! Hepiniz toplanın isteyen sövsün, isteyen tükürsün, isteyen değnek vursun, canınız ne isterse yapın. Nasıl olsa ölü acı duymaz. Siz böylece hırsınızı almış olursunuz. Bunu yaptıktan sonra hakkınızı bana helâl edin ve cesedimi ondan sonra götürüp defnedersiniz."

Köylüler îtirâz etmek istedilerse de zâlim ağa ısrar edince kabul etmişler. Zâten başka yapacak bir şeyleri de olmadığından bundan da asgarî bir fâide hâsıl olacağını, hırslarını tatmîn edebileceklerini düşünmüşler. İki üç gün sonra ağa ölmüş. Vasiyeti gereğince onu götürüp harman yerindeki armut ağacının dalına asmışlar ve söylenen hakaretleri gerçekleştirmeye başlamışlar. Lâkin tam o sırada, başka bir vak'a mahalline gitmekte olan bir jandarma müfrezesinin yolu güzergâhta olan bu köye düşmüş. Müfreze kumandanı gördüğü manzara karşısında irkilmiş ve:

"–Alçak köylüler! Adamcağızı hem asmışsınız, hem de cesedine hakâret ediyorsunuz. Yürüyün bakalım karakola!." demiş ve bütün köy ahâlîsini karakola götürüp dövmeye başlamış.

"–Söyleyin ulan, bu adamı kim astı?!. Niye asmakla iktifâ etmeyip cesede hakâret ediyordunuz?" diye bağırmaya başlamış.

Köy muhtarı, ağanın akrabâsıymış. Öfkeden sağa sola saldıran kumandana şu sözleri söylemiş:

"–Bu astığımızı sandığın adam, köyümüzün ağasıydı. Onu biz asarak öldürmedik. Kendi eceliyle öldü. Lâkin rûhu uçup gittikten sonra cesedini armud ağacına asıp böyle hakâretlerde bulunmamızı bize o vasiyet etti. Bu adam o kadar zâlim, o kadar zâlimdi ki; köyümüzde zulmetmiş

olmadığı bir tek insan mevcûd değildir. Lâkin demek ki; bunca zulme rağmen insanlara kötülük etme hususundaki hırsı nihâyete ermemiş. Şimdi anlıyorum ki; ölümünden sonra da onun yüzünden zulüm görmemiz için bize bir hîle ile böyle bir vasiyette bulunmuş. Bakın kumandanım, o ölüp gittiği hâlde biz hâlâ onun yüzünden burada dayak yiyor, zulüm görüyoruz." demiş.

Kumandan önce bu sözlere inanmamışsa da, köylülerin ağız birliğiyle muhtarı teyid etmeleri üzerine onları salıvermiş.

Not: Ülkemizde dindarları asıp kesen yakın tarihimizdeki bütün zâlimlerin ruh-i habislerine ve bilhassa elyak birisine ithaf olunur.

HIRSIZIN İYİLİĞİ

Köylünün biri değirmenciymiş. Değirmenine gelen her zâhireden bir miktar çalarmış. Köylüler onun bu hâline vâkıf oldukları hâlde yine de zahîrelerini onun değirmenine götürür, un yaparlarmış. Zîrâ yakın köylerde başka değirmen yokmuş. Bu böyle yıllarca devam edip gitmiş. Köylüler hırsız değirmencinin hâline vâkıf değillermiş gibi davranmışlar. Günün birinde bu değirmenci hastalanmış. Ölüm döşeğine yatmış. Onun vaktinin azaldığını anlayan bir akrabası baş ucuna gelerek demiş ki:

"–Bana bak! Ben senin en yakın akrabanım. Sanma ki; bu köylü yıllardan beri senin yaptığın hırsızlığı bilmez. Lâkin, yakında başka değirmen olmadığı için sana göz yumdular. Fakat, sen öldükten sonra herkes şöyle çaldı, böyle çaldı diyerek aleyhinde konuşacak. Biz de yakın bir akraban olarak bu söylentilerden rahatsız olacağız. Yahu hayatta hiç bir iyiliğin yok mudur?!. Onu bana anlat da onlara karşı söyleyecek bir sözüm olsun? Hiç mi bir yetime, bir dula bir avuç un vermedin?!" diye sormuş.

Bu sözleri dinleyen hasta değirmenci hayret ve dehşetle:

"–Sen ne diyorsun akraba! Ne bir iyiliği! Benim her kötülüğümün mukabilinde bir iyiliğim vardır." deyince akrabası sormuş:

"–Yahu nedir o iyiliklerin? Ölmeden çabuk söyle de konu komşuya karşı biz de mahcûb olmaktan kurtulalım." diye sormuş.

Hırsız değirmenci:

"–Yahu sen aptal mısın? Düşünmüyor musun ki; kimin ne kadar zahîresini çaldımsa dönüşte eşeğinin yükünü o nisbette hafiflettim! Bu, az bir iyilik midir?!."

Not: İslâm'da reform yapmaya cür'et eden bir kısım **"ekran vâiz"**lerine ithaf olunur.

NASREDDİN HOCA VE TİMURLENK

Nasrettin Hoca ile **Timurlenk** arasında geçtiği farzedilen bir çok fıkra anlatılır. Bunların çoğu **Timur'**un zulmü üzerinedir.

Gerçekten, **Timurlenk,** son derecede zâlim, gaddar bir insandı. Müslüman olmasına rağmen hırs ve aptallığından İslâm Dünyâsı'nı kana bulamış ve Osmanlılar'ın Avrupa karşısındaki ilerleyişini en az elli sene geciktirmiştir. Papalığın gönderdiği ajanların tesirinde kalarak yaptığı zulmün en müthişi, Osmanlı Devleti'ne vurduğu darbeden mâada bir de müslüman **Altınordu Devleti**'ni yıkarak Rusya'nın ortaya çıkmasına ve Dünyâ'nın başına belâ kesilmesine sebeb olmaktır. Sivas'ı zaptederken kale muhâfızının kan dökmemesi husûsunda kendisiyle yaptığı anlaşmaya güyâ riâyet etmiş, yedi bin insanı açtırdığı çukurlara diri diri gömdürmüştür.

Bu zâlim, **Nasreddin Hoca'**ya iltifat etmiş, onun nüktelerinden hoşlanmış ise de, birgün ona da kafası kızdığından:

"–Hoca!" demiş. "Şu eşeğime altı ayda Arapça öğrete-

ceksin. Aksi hâlde kelleni vurdururum!"

Nasrettin Hoca, bakmış ki; verilen müddet az, eşeğin Arapça öğrenmesine imkân yok, kelle gidecek. Bir hîle düşünmüş ve:

"–Sultanım!" demiş. "Sizin gibi bir cihangirin eşeği bir tek Arapça bilsin, bu şânınıza yakışmaz. Müsâade edin de ben ona Farsça da öğreteyim. Lâkin şu müddeti altı ay yerine iki sene yapınız. Zîrâ bu eşektir. Ancak iki senede iki dil öğrenebilir." demiş.

Timur bu teklifi kabul etmiş.

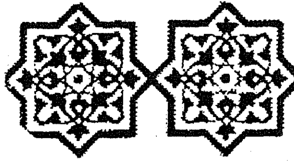
Bu hâdiseye şâhid olanlar dışarı çıkınca:

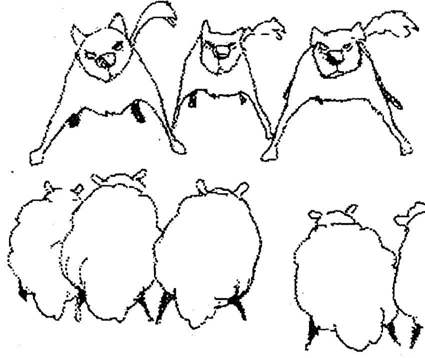
"–Hoca, ne yaptın?" demişler. "Velev müddet iki sene de olsa, hiç eşek bu dilleri öğrenebilir mi?"

Hoca gülerek:

"–İki seneye kadar ya **Timurlenk** ölür ya eşek! Zaman en iyi çâredir." karşılığını vermiş.

Not: Hıristiyan Batı Âlemi ile entegrasyona (kaynaşmaya) pek hevesli bir kısım siyâsîlerimize ithaf olunur.

ZAĞARLAR

1908 Meşrûtiyet inkılâbından sonra toplanmış olan Osmanlı Meclis-i Mebûsânı'nda Malatya Mebusu **Hacı Ahmed Efendi** adında bir zât vardı. Bu, etliye sütlüye karışmaz, Meclis'te sessizce bir kenarda otururdu. Sadrâzam **Talât Paşa** bunun ne düşüncede bir adam olduğunu öğrenmek merâkına kapılmış ve birgün kendisine Meclis'in kahvehânesinde oturup bir çay veya kahve içme teklifinde bulundu. Oradan buradan kendisini yoklayan **Talât Paşa**'ya **Hacı Ahmed Efendi:**

"–Paşa!.." demiş. "Uğraşma... Ben memleket işlerinden anlamam. Malatyalı bir çobanım!"

Talât Paşa:

"–Hayır, olamaz. Senin memleket meseleleriyle alâkalı olarak birtakım görüşlerin olmasaydı bizim arkadaşlarımız (İttihât ve Terakkî erkânı) seni listeye yazıp mebus (milletvekili) seçtirip buraya göndermezlerdi. Senin de memleketin siyâset ve idâresi üzerine elbette birtakım düşüncelerin vardır." diye ısrar edince Malatya Mebusu **Hacı Ahmed Efendi** kendisine

başından geçen şu vak'ayı anlatmış:

"–Paşa" demiş. "Ben gençliğimden beri çalışarak bin koyunluk bir sürü meydana getirdim. Ancak kendim de ihtiyarladım. Çocuklarımı çağırıp dedim ki:

"–Evlâtlarım! İşte size mükemmel bir sürü!... Alın idâre edin! Ben artık işle güçle alâkadar olmayacağım."

Onlar da elimi öpüp ayrıldılar ve sürüyle meşgul olmaya başladılar. Lâkin bir kaç gün sonra gelip de diler ki:

"–Baba sen hiç kurda koyun kaptırır mıydın?"

"–Hayır" dedim ve sordum.

"–Ne oldu, niye soruyorsunuz?"

"–Baba biz her gece kurtlara bir veya iki koyun kaptırıyoruz." dediler.

Kendilerine sürünün idâresinde ne değişiklik yaptıklarını sordum. Dediler ki:

"–Baba! Sen bize sürüyü dört zağarla (çoban köpeği) teslim ettin. Biz tecrübesiziz. Ola ki; bu dört zağarla böyle kalabalık bir sürüyü koruyamayız diye dört tane yeni zağar aldık."

Onlara, geceleri uyumayıp bu yeni zağarları kollamalarını ve ne görürlerse gelip bana anlatmalarını tenbihledim. Ertesi günü gelip anlattıkları şaşılacak bir şeydi:

"–Vâdiye bir dişi kurt geliyormuş. Onun uluması üzerine yeni zağarlardan biri sürüdeki yerini bırakıp gidip onunla düzüşüyormuş. Bu zağarın bıraktığı boşluktan istifâde eden bir erkek kurt da gelip sürüden bir koyun kaparak dişinin yanına getiriyor ve birlikte âfiyetle yiyorlarmış."

Kendilerine dedim ki:

"–O zağarı vurup öldürün!" Öyle de yaptılar. Lâkin bu hikâye devam etti. Diğer yeni zağarlar, telef olanın yerine aynı işi yapıyormuş. Onları da bu sûretle teker teker vurdurttum.

Bu defâ şaşılacak bir şey oldu. Aynı işi bizim eski zağarlar yapmaya başlamış. O zaman anladım ki; bu zağarlar bu mel'aneti birbirlerine öğretip aşılıyorlar. Kendilerine dedim ki:

"–Hiç kendilerine sürü emânet edilmemiş dört tane yeni zağar bulun. Onları bizimkilerin yanına getirmeden ayrı bir yerde tutun. Sonra bizimkileri de teker teker vurup öldürün. Artık zağarsız kalmış olan sürüyü eski zağarlarla koklaşmamış olan o dört yeni zağara teslîm edin." Böyle yaptılar. Mes'ele halloldu."

Bu sözleri dikkat ve alâkayla dinleyen **Talât Paşa** Malatya Mebusu **Hacı Ahmed Efendi**'ye şu tenbîhte bulunmak ihtiyâcını hissetmiş:

"–Hacı Efendi! Ola ki Efendimiz (İkinci **Abdülhamîd Hân**) da seni çağırtıp memleket ahvâli hakkında fikrini sorar. Sakın O'na bu hikâyeyi anlatma !..."

Not: Ülkemizde rüşveti ortadan kaldırmak husûsunda samimî bir arzu taşıyan siyâset ve idâre erbâbımızın dikkatlerine arz ve ithâf olunur.

ŞEYHİN İNZİVASI

Şeyhin biri bir beldenin yakın bir köyünde tenhâ bir yerde ikâmet ediyormuş. Şimdiki bâzı tarîkat mensûbları gibi elimizi eteğimizi öpen çok olsun diyerek başına kalabalık toplama merâkında değilmiş. Esâsen bu keyfiyet gerçek şeyhlerde kendisine mânen verilmiş olan vazîfe ile hudutlu bulunduğundan gerçek mürşidlerden bazıları da böyle yaparlar. Tasarrufla bütün mürîdleri başına toplamaları mümkün iken ezeldeki taksime râzı olur, manevî terbiyesiyle mes'ûl ve mükellef olmadığı kimselerle uğraşmazlar.

Bizim şeyhin de bir tek mürîdi varmış. Onunla sohbet eder dururmuş. Lâkin bu mürîd, şeyhinden sâdır olan hikmetlerden belde halkının habersiz bulunmasına, ondan yalnız kendisinin istifâde etmesine üzülür dururmuş. Bu sebeple de kendisini civardaki insanların tanıyıp takdîr etmesi husûsunda bir şeyler yapması için ikna etmeye çalışırmış. Şeyh ise mürîdin

düşüncesindeki yanlışlığı anlatır ve:

"–Oğlum bu günleri ararsın! Sonraki pişmanlık fayda vermez!" dermiş. Lâkin mürîdin yalvarıp yakarmaları haddi aşınca ona bir ders vermek istemiş ve haftanın bir günü şehre inmek üzere mürîdine hazırlık yapmasını emretmiş. Çarşı pazara yaklaştıklarında mahalle kenarında oynayan bir sürü çocukla karşılaşmışlar. Şeyh bunlardan bir tânesinin saçlarını okşadıktan sonra kafasını çekip koparmış. Diğer çocukların feryâd ü figânı üzerine evlerinden fırlayan kadınlar bu manzarayı görünce şeyhe küfürler, taşlar, sopalarla saldırmaya başladığı anda şeyh:

"–Durun durun, bir dakika durun!" diyerek çocuğun kanlar içindeki başını yerden almış, "Bismillâh!" diyerek bir tükrük sürmüş ve çocuk hiç bir şey olmamış gibi eski hâline gelip oradan uzaklaşmış.

Bu hâdise ağızdan ağıza şehire, şehirden diğer şehirlere yayılmış. O zamana kadar tekkesinde sâdık mürîdiyle başbaşa sohbet eden şeyh, gece gündüz insanların hücumuna uğramış. Kapılar bacalar dolup taşmış. Sâdık mürîd, artık içeriye bile giremez olmuş. Günler, hattâ aylar hep böyle gelip geçmiş. Sâdık mürîd şeyhin sohbetinde ağlayıp sızlayan, feryâd ü figân eden insanların tekkenin dışındaki hâllerine bakınca şaşıp kalıyormuş. Zîrâ tekkeden çıkınca tekrar eski hüviyetlerine bürünüyor ve aynı hamlıkla hayatlarını sürdürüyorlarmış. Bunların gerçekte şeyhten hiç bir sûretle istifâde edemediklerini fark eden mürîd, birgün abdeste çıktığı bir sırada şeyhinin eteklerine yapışıp yalvarmış:

"–Aman Efendim! Ben ettim siz etmeyin! Ne olur şu nasibsiz kalabalığı başınızdan dağıtın. Eski günlerimize geri dönelim!.." demiş.

Şeyh de:

"–Peki peki! Sana bu cezâ yeter. Dağıtmak toplamaktan daha kolaydır evlâdım!.." cevâbını vermiş.

Yine tâlimâtı üzere sâdık mürîdle hazırlık yapıp şehre inmişler. Elini eteğini öpmek isteyenlerden adım atamıyorlarmış. Lâkin şeyh cübbesinin altına bir rakı şişesi saklamış. İnsanların birbirlerini itişip kakıştıkları sırada rakı şişesini düşürüvermiş. Etrâfındaki kalabalık kırılan ve yere saçılan rakıyı müşâhede edince:

"–Biz de bu adamı kerâmet sâhibi mübârek bir zât sanıyorduk. Meğer o yaptıkları sihirbazlıkmış!.." diyerek dağılıvermişler.

Bu haber etrafa yayılınca nasîbsizlerden hiç biri tekkeye uğramaz olmuş. Sâdık mürîd ve şeyhi başbaşa kalmışlar.

Dağlar çoktur, lâkin zirveler az olur...

Not: Âlim ve âriflerinin değerlerini etrafında toplanan insanların sayıları ile ölçen gâfillere ithaf olunur.

SÜTÇÜ

1950'li yıllarda Beşiktaş Sinan Paşa Câmi-i Şerîfi önündeki otobüs durağında birisiyle belli bir saatte buluşmak üzere sözleşmiştim. Arkadaşım gecikti. Hemen otobüsün arkasında şimdi çay bahçesi olan yer, o târihte camekânlı bir kahvehâne idi. Esâsen orası daha önce, **"Neccârî Tekkesi"** idi. Tekke yıkılmış, yerine gazino yapılmıştır. Tekkenin vaktiyle içinde bulunan türbe el'an bu çay bahçesine bitişiktir. Müşteriler, türbenin duvarına yaslanır şekilde otururlar. Lâkin görüntü arka cihetten olduğundan müşterilerin çoğu yaslandıkları duvarın bir türbe duvarı olduğunu fark etmezler.

Arkadaşımın gelmemesi üzerine hafifçe yağmur yağmakta olduğundan durağın hemen arkasındaki bu kahvehâneye girdim ve camdan beklediğim arkadaşı gözetlemeye koyuldum. Bu sırada bitişiğimdeki masada sohbet etmekte olan tanımadığım iki insanın konuşmalarına ister istemez kulak misâfiri oldum. Konuşmasından Karadenizli olduğu anlaşılan birisi arkadaşına başından geçmiş olan bir hâdiseyi anlatıyordu.

Bu adam aslen Trabzon'un Yomra kazâsındanmış. Namus mes'elesinden cinâyet işleyip oradan kaçmış. İstanbul'a gelmiş. O zamanlar gâyet tenhâ olan Maslak'ta bir gecekondu yapıp yaşamaya başlamış. Geçinmek için de üç-dört tâne inek almış, orada besliyormuş. İneklerin sütlerini Beşiktaş Pazarı'na getirmiş. Satamadan geri götürmüş. Bunları yoğurt yapmışlar, yoğurtlar da satılmamış. Bu defa peynir yapmışlar. Peynirlerinden çok az bir şey satılmış, geri kalanı geri götürmüş. Böylece her gün pazara gidip geldiği hâlde bir şey satamaması karşısında kendisi gibi Karadenizli olan âilesi ona demiş ki:

"–E herif! Gezer durursun hocaların peşinde! Onlardan birine söyle de habu ineklere bir muska yapsın! Bunların üzerinde göz (nazar) var. Baksana sütü pazara götürdün satamadın. Yoğurdu götürdün satamadın. Bunda bir iş var."

Karadenizde insanlar gibi ineklere de muska yaparlar, çıngırağın bir tarafına onu bağlarlar. Böyle bir âdet vardır.

Adamcağız arkadaşına diyordu ki:

"–Ben o zamanlar ortalıkta fazla görünmek istemeduğum için sâdece Cuma günleri Beşiktaş'a iner, habu Sinan Paşa Camisi'nde Cuma namazını kılardım. O zaman burada bir hoca efendi vardı. Çok ateşli vaaz ederdi. Bir gün cumâdan sonra kendisine yaklaşıp dedim ki:

"–Hoca Efendi! Alçak gönüllan (alçak gönülle) sağa bir şey diyecoğum."

"–Söyle." dedi.

Ona ineklerimiz olduğuni, sütüni, yoğurduni satamaduğumizi, kaç defâ pazara induğum hâlde müşteri çıkmadığuni anlattım ve kendisinden hanımın söyleduğu üzere onlara bir muska yapmasını ricâ etdum. Hoca bağa dedi ki:

"–Siz yoksa sütünüze su katmay misuğuz?"

"–Hâşâ!.." dedum.

Dedi bağa ki:

"–Olar (onlar) muska istemez. Siz sütünüze su katın! Hanımuğan (hanımına) selâm söyle. İnekleri sağduğu vakit kabini su ile çalkalasun!. Süte katsun. Müşteri gelmessa çalkalamayı yapsın iki. Gene gelmezse yapsin uç (üç). Ula müşteri gelene kadar suyu arturun!.."

İçimden o hocaya çok kızdım ama bir şey söylemeğe de utandum. Ula bu nasıl hoca ki, bağa sahtekârlık yoli gösteriy diye duşundum (düşündüm).

Eve gittum. Kari bağa muskalari sordi. Dedim oğa (ona) ki:

"–Ne sen sor, ne ben söyliyeyim." Israrı üzerine olup biteni anlattım. Lâkin şu tenbihi de yaptım oğa ki:

"–Sakın bu hocanın deduğuni yaparsın! Bize haram lâzum değil!"

Aradan bir iki gün geçti. Bizim gecekondida sabah namazını kıldıktan sonra yaslanmaktaydum. Hanım da inekleri erkenden çıkarmiş çayıra salmiş idi. O sırada:

"–Ev sahibi, ev sahibi!" diye birinin bağurduğini işittim. Dışarıya çıktum ki; iki adam.

"–Buyurun" dedim. Dediler ki:

"–Haburda inekler görüyrük. Siz bunların südini ne edeysuğuz, satmay misunuz?"

"–Satayruk da siz nerden çiktunuz?" dedim. Adamlardan biri dedi ki:

"–Ben Aksaray Meydanı'nda salepçiluk edeyrum. Habu arkadaşım da Taksim'da o işi yapar. Biz ikimiz da Sarıyer'de otururuk. Böyle bizim gibi daha seyyar satıcı çoktur. Bir halk otobisi bizi sabah toplar geri geturur. Bizim otobisin habu yol

kenarında lâstiği patladi. Şoför onu tamir ederken biz da ha böyle etrafa dağıldik. Gördüm ineklerunizi. Süt sataysağuz kaplarımız yanimızda hem da boşturlar. Sütünüzden biraz alup da tecrübe edelum."

"–Ne demek hay hay!.." dedum. Kaplarını geturdiler. Kocaman şeyler. Doldurduk gittiler. Ertesi güni gene geldiler. Otobüsçüden ricâ etmişler, arabayı yol kenarinda durdurmişler, gene süt aldı gittiler. Hattâ bidon midon tedârik eden yolcular da aldi. Bu iş böyle her gün devam etmeye başladı. Günden güne müşteri çoğaldığuni görünce acaba bizum kari bu hocanın deduğini mi yaptı diye aklıma geldi. Kendisini sıkıştırdum. Güldü güldü da:

"–Hem yaptum, hem da her gün suyu arturiyrum." dedi. Şaştım kaldum. Ertesi Cuma'ya gene bu Sinan Paşa Camisi'ne geldum. Aynı hocayı buldum. Bir evvelki konuşmayı haturlattuktan sonra:

"–Hoca Efendi!" dedum. "Hakkunu bana helâl et. Ben geçen hafta sağa (sana) kızdum. İçimden biraz söylendum. Yüzüm tutup âşikâre söyleyemedum. Lâkin bizim kari senin deduğuni yapmış. Her gün da suyu artırurmuş. Çünkü artuk sütümüz müşterilere yetmeyi. Bu ne iştir ki; helâlini süt olarak satamaduk. Yoğurt yaptık gene satılmadi. Peynir desen öyle!.. Şimdi südü yari yariya su doldurduk gene da yetiştiremeyruk. Bunun sırrı nedur?"

Der bağa ki:

"–Oğul! Helâl mal helâl paraya gider. Millette helâl para kalmadı ki; senin malun temiz iken gelip ona müşteri olacak idi. Ne zaman ki; ona bol bol su kattun, helâliyyetini sakatlattun, öyle da parasi sakat olanlar geldi seni buldi. Sesuni cikarma! Bu zaman boyledur."

Beklediğim arkadaş gelmiş olaydı belki de bu hikâyeyi sonuna kadar dinleme imkânım olmayacak ve gerekli dersi alamayacaktım. Lâkin o gecikti. Ben de ister istemez kulak misafirliğimi sonuna kadar devam ettirdim. Adam, arkadaşına bu hikâyeyi anlattıktan sonra diyordu ki:

"–Bu düzen haram üzerine kurulmiştur. Biz ayak uydurduk rahata kavuştuk. Lâkin âhrette ne edecoğuk bilmem!"

Arkadaşı mütevekkilâne başını sallayarak:

"–Oni düşünen mi var?" dedi.

Ne yapalım, bu sütçü gibi yaptığı işten henüz rahatsızlık duyacak kadar vicdan muhâsebesi sahibi olanların mevcûdiyetine mi sevinelim yoksa, ekseriyetin bir kör dövüşü hâlinde önünü göremeden koşuşturmasına mı acıyalım, bilemem!

Not: Bütün ticâret erbâbına ithaf olunur.

BUĞDAY SATICISI

Adamın biri satmak için pazara buğday götürmüş. Akşam olmuş, pazar toplanmaya başlamış. Herkes malını satıp savmış, bu adamın malına müşteri çıkmamış. Çıkan da pazarlıkta uyuşmamış. Adam koca çuvalı geri getirmenin sıkıntısıyla düşünürken meşâyıhten birinin yolu pazara uğramış:

O zât sormuş:

"–Ne o evlâd!. Malını satamadın mı? Bak pazar toplanıyor."

Adamcağız boynu bükük:

"–Müşteri çıkmadı, Efendi Hazretleri!." demiş.

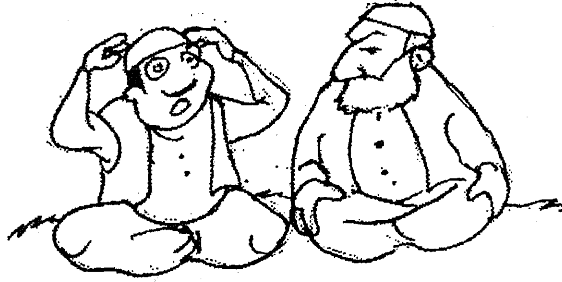
Şeyh efendi yerden avuç avuç kum alıp buğdaya karıştırmaya başlamış ve:

"–Şimdi çıkar evlâd!" demiş. Adam şeyhin bu hareketine itirâza yeltenecekmiş ki; hemen yanı başında beliren müşteri mala tâlib olmuş. Tebessümle oradan ayrılmak üzere olan şeyhin eteğine yapışıp:

"–Bu ne hâldir Efendi Hazretleri!" diyen buğdaycıya şeyh şu cevâbı vermiş:

"–Sus! Para, lâyık olduğu mala gider."

Not: Bu fıkra da bir mala müşteri olmak mevkiindeki herkese ithaf olunur.

ŞEYH VE HARMANI

Vaktiyle köyün birinde meşâyıhten bir zât yaşarmış. Birgün kapısının önünde harman yapılmaktayken kenarda oturup çalışanları seyrediyormuş. Yorgun argın uzaktan birinin geldiğini görmüş. Misâfiri harmanın kenarına îzâz ikram oturtmuş. Sonra da sebeb-i ziyâretini sormuş. Adam demiş ki:

"–Bu köyde zamanın kutbu olan bir şeyh varmış. Adı falan filânmış. Onu ziyâret edip himmet istemeye geldim."

Şeyh bu adamın kendisine gelmiş olduğunu anladığı hâlde anlamazlıktan gelerek:

"–Evlâd!." demiş. "Bu köyde bu senin târifine göre bir adam yoktur. Olsa ben bilirdim. Şu dağın arkasında bir köy var. Orada bir hoca var. Belki odur. Fakat ben onun da bu kadar yüce bir makâm sâhibi olduğunu bilmiyordum. Senden Allâh razı olsun. Burnumun dibindeki adamın kıymetini bilmiyormuşum. Mâdem öyle büyük ve yüce makâm sâhibi bir adammış. Haydi birlikte gidelim, ondan himmet isteyelim." demiş.

Yolcu:

"–Efendim, harmanınız yarım kalacak. Siz gidince işçileriniz

çalışmaz, bırakın ben yalnız gideyim, siz sonra gidersiniz." dediyse de şeyh efendi:

"–Harmanın ne kıymeti var. Böyle büyük bir zât bulduksa bir an evvel ona mülâki olup himmet isteyelim." demiş ve ikisi birlikte yola koyulmuşlar. Komşu köye gitmek üzere bir tepeye varınca; biraz dinlenmek ihtiyâcı ile bir yere oturmuşlar.

Tam o sırada yolcu:

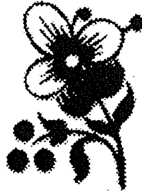
"–Eyvahlar olsun!. Heybemi sizin harmanın kenarında unuttum. Dönüp onu almalıyım." demiş. Şeyh, gâyeleri karşısında heybenin hiç bir kıymeti olmayacağı yolunda dil döktüyse de yolcu:

"–Hayır olmaz! O heybede benim ekmeğim, peynirim var. Yol azığımdır, ille geri gidip onu almalıyım." deyince şeyh demiş ki:

"–Bak ben evimi, harmanımı bıraktım. Sen bir heybenden vazgeçemedin!..

Himmet peşinde koşan adam böyle olmaz. Var git heybeni al da geriye evine dön. Zîrâ himmet sâhipleri bir heybeden vazgeçemeyen adama el etek öptürmezler, mânen himmet etmezler!."

Not: Müridlik iddiasındaki herkese ithaf olunur.

İMÂM ŞAFİÎ'NİN CEVÂBI

1957 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi kantininde bir grup arkadaşla oturmakta idik. Masadakilerden aslen şarklı olan bir arkadaş sabahları ezân-ı muhammedî'yi duyunca hislendiğini, kalkıp namaza gitmek istediğini, fakat her defasında şeytânî birtakım bahânelerle bu işi sonraya tâlik ettiğini hikâye ederek:

"–**Kadir** ağabey! Ne olacak bu benim hâlim?" diye sormuştu. Ben de kendisinin Şafiî Mezhebi'nden olduğunu bildiğim için:

"–Duâ et ki; şerîat iktidarda değil. Zîrâ böyle olsaydı kelleni vururlardı." diye karşılık verdim.

Bunun üzerine **İmâm-ı Şâfiî Hazretleri**'nin farz ibâdetleri devamlı bir sûrette terk edenler hakkında -velev muayyen merâsime riâyet sûretiyle de olsa- katle cevaz vermesi mevzûunda aramızda, diğer dinleyenlerin de katıldığı bir mubâhase, -daha doğru tâbirle söylemek gerekirse- münâkaşa çıkmıştı. Herkes bu hükmü çok sert ve aşırı buluyordu. Ben de müçtehidlerin şahsiyet ve dirâyetlerini peşînen kabullendiğim için bu içtihadın isâbetini müdâfaa ediyordum. Dinleyenler, ya

tatmin olmuşlar veyâhut da dâvalarını îzâhtan âciz kaldıkları için susmuşlardı. Bense gâlip görünmekle beraber şahsen bir şüphe ve tereddüde düşmüştüm. İçim rahat değildi. Zîrâ aksini müdâfaa etmekle beraber muârızlarımın söyledikleri, bana daha doğru görünmüştü. Hep bu mes'eleyi düşüne düşüne kantinden çıktım. Bâyezid, Kapalıçarşı ve Mahmud Paşa yoluyla Eminönü'ne geldim. Sıkıldığımda Eyüb'e gitmek mutâdımdı. Durakta otobüs beklemeye koyuldum. Eminönü Meydanı, şimdiki gibi muntazam değildi. Asfalt bozuk, yollar dardı. Otobüsler de oradan sık sık geçmezdi.

Mevsim sonbahardı. Eylül sonları veya Ekim başlarıydı. Bir hayli bekledim. Otobüs geçmiyordu. Bir ara önümüzden karpuz yüklü bir kamyonet geçti. Tam durağın önünde asfalt bozuk olduğundan sarsılan vâsıtadan yere bir iki karpuz yuvarlanmıştı. Önce kamyonetin arkasından dökülen karpuzların büyük parçalarının hamal intibâı veren çocuklar tarafından kapışıldığını gördüm. Kırılan karpuzların akan suyu ve küçük küçük parçaları yere yayılmıştı.

Yol tenhâ olduğundan oraya bir yığın güvercin üşüştü ve bunları gagalamaya başladılar. Ben bu olup bitenleri seyrederken zihnen hep kantindeki gencin **İmâm Şâfiî Hazretleri**'ne karşı tevcih eylediği îtirâza cevap arıyordum. Derken oradan bir otomobil geçti. Onun geçişiyle güvercinlerin kaçıştıklarını fark ettım. Ancak bunlardan bir tanesi yaralanmıştı, kaçamadı.

Durakta bir kaç kişiydik. Kıyâfetinden bir otobüs veya tramvay biletçisi olduğu anlaşılan birisi koşup bu hayvanı aldı. Bu bembeyaz bir güvercindi. Hayvancağız yaralanmıştı. Biletçinin elinden kuşun kanları yere damlamaya başlamıştı. Bu hâl kendisine dokunmuş olacak ki, kazaya sebep olan şoför hakkında ileri geri konuşmaya ve küfretmeye başladı.

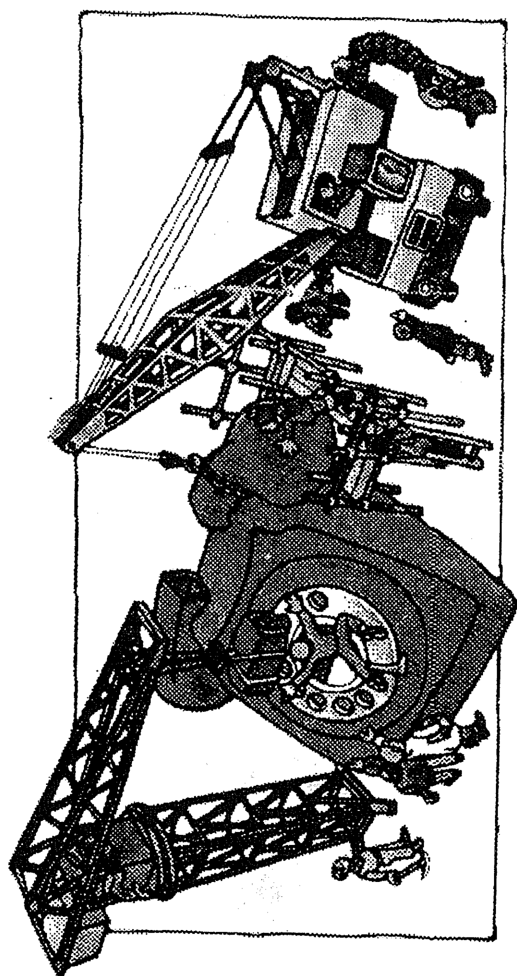
Duraktakilerden şoför olduğu anlaşılan meşin ceketli bir zât, biletçiye müdâhale ederek kuşu ezen şoförün müdâfaasını yapmaya başladı. Bunlar arasındaki münâkaşa kavgaya varmak üzereydi ki; araya girerek iki tarafı güç belâ yatıştırabildik.

Duraktakilerin hepsinin alâkasını celbeden bu hâdise o anda çeşitli mülâhazaların dermeyânına sebep olmuştu. Bir ikisi, hayvancağızın azap çektiğini ve mutlaka öleceğini söyledi. Biletçi önce sağına soluna baktı. Durağın arkasında kestâne pişiren biri vardı. Onun yanına doğru ilerledi ve bıçağını istedi. Yarasından kanlar gitgide hızlanarak akmakta olan elindeki o beyaz güvercini kıbleye doğru çevirerek besmeleyle başını kesti!.. Halbuki az önce onu yaralayana küfrediyor ve işi kavgaya kadar vardırabiliyordu. Şimdi ise bu hayvanın daha fazla azap çekmesini önlemek için onu merhametinden bizzat katlediyordu. Buna itiraz eden de yoktu.

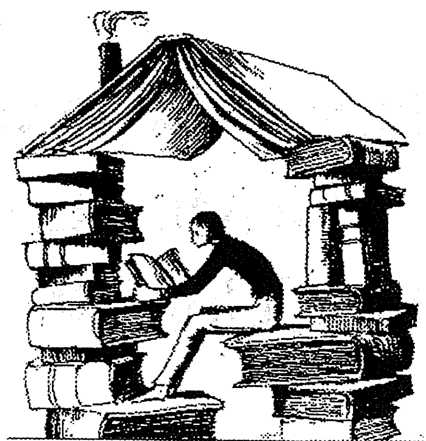
Aklım başıma geldi. Derin bir uykudan uyanır gibi oldum. Demek ki; **İmâm Şafiî** haklıydı ve bu oluş O'nun bana bir cevabıydı.

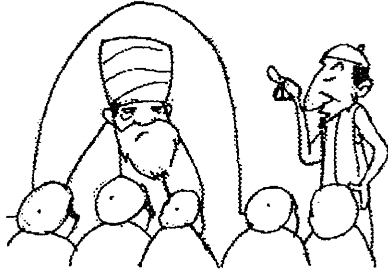
Not: İkide bir kadîm din âlimlerini küçümseyerek konuşan bir kısım **"ekran vâizleri"** ne ithaf olunur.

İKİNCİ BÖLÜM
GÜLMEDEN DÜŞÜNELİM

İMAM ZÜFER'İN CEVÂBI

İmâm Züfer, **İmâm-ı A'zam** Hazretleri'nin en önde gelen talebelerinden biriydi. Büyük bir müctehiddi. **İmâm-ı A'zam** Hazretleri'yle şûrâ toplantılarına katılır ve ictihadlarda bulunurdu. Bu büyük müctehid, Bağdat'ta aynı zamanda bir câmî-i şerîfte de haftada bir vaaz ederdi.

Birgün kürsüye çıkmış, hamdele ve salvele ile girizgâh yapıp vaaza başlayacaktı ki, cemâat içinden birisi ayağa kalkıp:

"–Hocaefendi Hazretleri!. Vaazınıza başlamadan önce bir fıkıh mes'elesi sormama müsâade olunur mu?" diye bir suâl îrâd edince **İmâm Züfer:**

"–Buyur, sor!" dedi.

Adamcağız, kenarda köşede kalmış, **İmâm Züfer**'in daha evvel karşılaşıp üzerinde düşünmüş bulunmadığı bir mes'ele sorunca, İmâm, büyük bir tevâzû ile:

"–Kardeş, ben böyle bir mes'ele ile ilk defa karşılaşıyorum. Bu nâzik bir mes'ele. Burada vehleten (durup düşünmeden) bir cevap verirsem, korkarım ki; yanlış olur. Bana izin ver; bunu araştırayım. Üzerinde durup düşüneyim ve sana gelecek dersimde cevap vereyim." demiş.

Bunun üzerine adamcağız:

"–Peki öyleyse yâ İmâm, bir başka suâlim var. Mâdem buna cevap veremediniz, onu sorabilir miyim?" deyince, İmâm:

"–Peki öyleyse haydi sor!" diye karşılık vermiş.

Adamın bu ikinci suâli de aynı şekilde kenarda köşede kalmış ve **İmâm Züfer**'in daha önce hiç karşılaşıp üzerinde düşünmüş bulunduğu bir mes'ele olmadığından muhatabına yine aynı sûretle cevap vermek mecburiyetinde kalmış. Bunun üzerine İmâm'ı köşeye sıkıştırdığını düşünen ve böylece şımaran bu zât:

"–Peki öyleyse, üçüncü bir suâlim var; onu sorabilir miyim?" demiş.

İmâm Züfer:

"–Peki, ama son olsun; bak vaaza başlayacağım!" demişse de, bu üçüncü suâl de aynı mâhiyette olduğunda İmâm, kemâl-i sükûnet ve tevâzû ile aynı cevabı vermek mecbûriyetinde kalmış.

Bunun üzerine iyice şımaran muhatabı, ayağa kalkıp:

"–Ey cemâat-i müslimîn! Bunlar imâm ve müctehid geçiniyorlar. Görüyorsunuz üç suâl sordum. Bir tanesine bile cevap veremedi." demiş ve sonra İmâm'a dönerek ilâve etmiş:

"–Bu kadar cehlinle beytülmâlden maaş almaya utanmıyor musun?"

İmâm Züfer, bağırarak konuşan ve kasıtlı olduğu anlaşılan muhâtabının karşısında sükûnetini bozmayarak:

"–Kardeş!." demiş; "Ben bildiklerim için beytülmâlden maaş alıyorum. Bilmediklerim için maaş alsam, beytülmâl yetmez!"

Not: Bu fıkrada her suâle bilâ tereddüd cevap veren ve eslâfı techîl etmekten çekinmeyen bir kısım **"ekran vâizleri"**ne ithaf olunur.

ONU SEN ÖLDÜRDÜN!.

Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri, çocuk denecek yaşlarda Siirt'in Tillo kasa-basındaki **Şeyh Fakîrullâh Hazretleri'** nin rahle-i tedrîsine oturmuş ve O'nun terbiyesine teslîm olmuştu. Birgün üstâdı, kendisine:

"–Oğlum, şu ibriği al da git pınardan bir su doldur gel; abdest alacağım!." demiş.

O da, ibriği alıp pınara koşmuş. Bir de bakmış ki, pınarın başında bir sarhoş, çilingir sofrasını açmış, demlenmekte imiş. Korka korka suya doğru yaklaşırken sarhoş, şâb-ı emret (tüyü bitmemiş delikanlı) durumundaki **İbrahim Hakkı**'ya küstahça bağırmış:

"–Ne ulan! Ne işin var burada?"

İbrahim Hakkı, korka korka ve titrek bir sesle pınardan ibriğini doldurup şeyhine götüreceğini, O'nun da bu su ile abdest alacağını söyleyince sarhoş, abdeste de, namaza da, şeyhe de küfürler savurarak **İbrahim Hakkı**'ya:

"–Defol buradan!." diye bağırmış.

Süklüm püklüm tekkeye geri dönen ve karşılaştığı manzara

ve muâmeleyi nakleden **İbrahim Hakkı**'ya şeyhi:

"–Oğlum, var git; suyu doldur. O sarhoş sana engel olmaya kalkışırsa, dinleme ve söylediği ağır sözleri ayniyle ona iâde et!." tâlimatını vermiş.

İbrahim Hakkı Hazretleri, korka korka ve çekingen adımlarla tekrar yola koyulup aynı yere gelmiş. Pınara yaklaştığında sarhoş, bu defa daha büyük bir öfkeyle ve daha galîz küfürlerle:

"–Ulan sen hâlâ su almaya mı geliyorsun? Defol!.." deyip onu kovalamış ve bir miktar da arkasından koşmuş.

İkinci defa olarak ibriği dolduramadan tekkeye dönmüş olan **İbrahim Hakkı** Hazretleri'ne şeyhi bu defa daha şiddetli bir tenbihle:

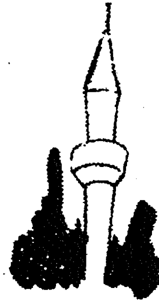
"–Var git; su alamasan bile o küfürleri karşılıksız bırakma! Ona misliyle mukâbele et ki, belâ ondan uzaklaşsın!." demiş.

Bu muammâyı bir türlü anlayamayan küçük **İbrahim Hakkı**, şeyhine itâatle tekrar yola girmiş. Pınara yaklaştığında sarhoşun, zevkini tamamlamış, sofrasını toplamakta olduğunu görünce yaklaşmayıp uzaktan onun gitmesini beklemiş. Sarhoş çıkınını toplayıp atına atlamış. Sonra atına su içirmek üzere iken atın herhangi bir sebeple ürküp şaha kalktığını ve aşırı sarhoşluk sâikasıyla şaha kalkan atın üstünde duramayıp yere düşen sarhoşun kafasının taşa çarptığını ve dehşetli bir sûrette kanamakta olduğunu görmüş. Belki bir yardımım dokunur düşüncesiyle pınarın başına ulaştığında sarhoşun son nefesini verdiğini görmüş. Geri dönüp şeyhine durumu anlattığında **Fakîrullâh** Hazretleri:

"–Oğlum!." demiş; "Onu sen öldürdün!. Eğer küfürlerine mukâbele edebilseydin, bu belâ ona çabuk ulaşmayacaktı. Aradan geçen zaman zarfında da belki tevbekâr olur kurtu-

lurdu. Lâkin namaza, abdeste küfreden bu sefîl, mukâbelesiz kalınca bizim nâmımıza iş Allâh'a kalmış oldu ve azgınlığı sebebiyle de belâ ona çabuk erişti. Benim sana, ona aynı şekilde mukabele et, demem, onun mârûz kalacağı musîbeti hafifletmek ve geciktirmek içindi."

Not: Kendilerine mukâbele etmeyen veya mukâbele edecek bir durumda olmayan mâneviyat ricâline dil uzatan bazı sivri akıllılara ithaf olunur.

MART'IN ONDÖRDÜ

Meşhur Roma İmparatoru **Sezar**, birgün senato toplantısına girerken sarayın kapısında toplanan ve kendisini alkışlayan kalabalığın içinden bir meczûb kendisinin rahatça duyabileceği bir şekilde yüksek sesle:

"–**Sezar**! Mart'ın ondördünden kork!." diye bağırmış. **Sezar** bir an duraklayarak, kalabalık içinden bu sesin sâhibini gözleriyle aramış ve dilenci kıyâfetli perişan biri olduğunu görünce aldırmayıp yürümüş gitmiş. Aradan bir aya yakın bir zaman geçmiş. Bir gün yine senato girişinde sağa sola selâm verirken bu meczûbu nümâyişçiler arasında ön sırada görmüş. Önünde durarak:

"–Babalık!. İşte bu gün Mart'ın ondördü, ne var, niye korkacakmışım? Dediğin gün geldi. Hiç bir şey de olmadı." demiş.

Dilenci kılıklı adam cevap vermiş:

"–**Sezar**! *Sen benim dediğimi dinle. Martın ondördü geldi, ama henüz geçmedi."*

Sezar bu defa da onu ciddiye almamış ve yürüyüp senato binasına girmiş. Halbuki içerde onu bir fâcia bekliyordu. Târihte meşhur olduğu üzere kendi yetiştirdiği **Brütüs** de dâhil olmak üzere bütün senatörler hançerlerle üzerine üşüşerek kendisini katlettiler, hattâ *saldıranlar arasında* **Brütüs'**ün *de olduğunu görünce* **Sezar'**ın:

"–Sen de mi **Brütüs**!." diye bağırdığı meşhûrdur.

BU HAYRI SANA KAPTIRMAM...

Dedem, **"Mısırzâde Paşa Efendi"** Akçaabat' ta ticâretle meşguldü. 1908 doğumlu olan babam, henüz mektep çağında bir çocukken, babası onu ticârete alıştırmak maksadıyla Trabzon'a un almaya göndermiş. O zaman **"Müftüzâdeler"** denilen bir âilenin Trabzon'da un fabrikası varmış. Fabrikanın sâhiplerinden birisi tartılmakta olan unları teker teker faturaya yazıp at arabasına yükletiyormuş. O zaman un çuvallarının kilosu standart olmadığından her çuval, ayrı ayrı tartılır, numaralanır ve üzerine kırmızı mürekkeple kiloları yazılırmış.

Bu muâmele devam ederken köyünden kendisine mektup gelen bir hamal, faturayı yazmakta olan hacı efendiye yaklaşıp:

"–Hacı efendi!. Alçak gönülle şu mektubu mu okur musun?" diyerek mektubu uzatmış.

Hacı:

"–Hay hay evlâdım!" diyerek okumaya başlayınca, babam **Eyüb Sabri** Bey, bu mektup okuma işinin unların tartılıp fatu-

raya geçirilmesini ve binnetîce kendisinin de Akçaabat'a dönmesini geciktireceği cihetle atılıp:

"–Hacı amca! İstersen o mektubu ben okuyayım da sen benim işimi görmeye devam et!" deyince, Hacı, alnına doğru kaldırdığı gözlüklerinin altından kendisine hışımla bakmış ve:

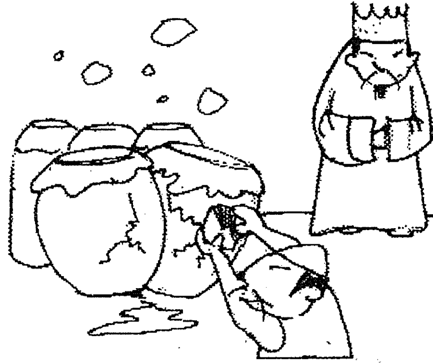
"–Sen merak etme!. Ben hem tartılan unları faturaya geçirir ve hem de bu garibin mektubunu okurum. Bu benim ilmimin zekâtıdır. Allâh bu hayrı bana gönderdi. Onu sana kaptırmam. Sen kendi önüne çıkacak hayır fırsatlarını kaçırmamaya çalış. Benim elimdekine göz dikme!." demiş.

Babam rahmetli:

"–Hayâtım boyunca **Müftüzâde**'nin bu îkâzı kulaklarımda çınlamış ve önüme çıkan iyilik imkânlarının taraf-ı ilâhiyeden bana bir ikrâm ve iltifât olduğunu düşünmüşümdür!" derdi.

Not: Kendisine bir iyilik yapması teklif edildiğinde bir külfete katlanacağı düşüncesiyle yüzünde rahatsızlık ifâdesi beliren herkese ithaf olunur.

BÜTÜN KÜPLERİ KIRIN

Masal bu ya!.. Bir zamanlar Çin imparatoruna kâhinler bir ihbarda bulunmuş ve demişler ki:

"–Yakın bir zamanda âfet şeklinde dehşetengiz yağmurlar yağacak!. Her taraf sele suya gidecek. O sular, bizim şimdiki içme sularımıza karıştıktan sonra, âfet suları karışmış sulardan içen herkes delirecek!. Tedbîr ne ise siz düşünüp icâbını yapınız!."

Çin hükümdarı, tellâllar bağırtmış. Durumu halka anlatmış ve âfet suları karışmadan önceki temiz sulardan mümkün mertebe biriktirmek için kap tedâriki tavsiyesinde bulunmuş. Devlet erkânına da aynı telkîni tekrarlamış ve kendisi de saray mahzenlerini kocaman küplerle doldurup en büyük tedbîri almış.

Aradan epey bir zaman geçtikten sonra kâhinlerin ihbar ettiği âfet vâkî olmuş. Halk, bu suya el sürmeden eski sularından içmeye koyulmuş ise de zamanla, kifâyetsiz kapları boşalan herkes, mecbûren yeni sudan içmeye başlamış ve her

içen de delirmiş. O derecede ki; belli bir zaman sonra halk kâmilen deli olmuş. Lâkin idâreci vezirler, daha büyük imkânlara sâhib olduğundan, onlar hâlâ eski sudan içiyor ve halkın delirmesine aldırış etmeden onları mümkün mertebe hüsn-i idâreye devam ediyorlarmış.

Günün birinde dîvanda vezirlerden biri saçmasapan konuşmaya başlayınca, ötekiler kendisiyle alay etmeye başlamışlar ve:

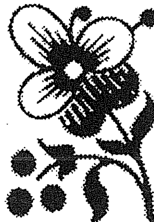
"–Aaa! Sen gâliba yeni sudan içtin!." demişler.

Lâkin divânın her toplantısında yeni birinin saçmasapan konuşmasıyla deliren vezirler çoğalmış ve bir gün gelmiş ki; hepsi kâmilen yeni sudan içmiş olduğu için saçmasapan kararlar almaya başlamışlar. Hükümdar, bu mantıksız kararlara karşı çıktıkça onunla ağız birliği hâlinde alay etmeye ve kendisinin deli olduğunu söylemeye başlamışlar.

Hükümdar, vezirlerinin bu sûretle ittifak hâlindeki saçmalıklarına katlanmaya bir müddet devam etmişse de bir gün gelmiş ki; artık onlar arasında barınmasına imkân olmadığını kavramış ve saray nâzırını çağırıp:

"–Git saray mahzenindeki bütün küpleri kır!. Bana da bu delilerin içtiği sudan getir. Aksi hâlde bu ülkede hükümdarlık yapmama imkân yok!" diye bağırmış.

Not: Her gün biraz daha materyalizme kayan cemiyetimizdeki nâmuslu ve idealist gençlerimize bu fıkrayı unutmamalarını tavsiye ederiz.

BU AT ÖLECEK..

Süleyman -aleyhisselâm- zamanında hayvanâtın dilini öğrenmek hevesine kapılmış ve bu maksatla bu ilme vâkıf bulunan o yüce peygamberi iz'âc edercesine talebde bulunmuş birine **Süleyman** -aleyhisselâm-:

"–Sen bunu benden isteme! Hayvanların her söylediğini öğrenirsen ola ki; bunlar arasında tahammül edemeyeceğin bir sırra vâkıf olursun. Zîrâ, insan için en ağır yük sırdır! Gel bu sevdadan vazgeç!" demişse de adamın ısrarlı talebleri karşısında:

"–Her hâlde senin başına bir gelecek var! Ben Allâh'ın takdirini değiştiremem!." diyerek adamcağıza bütün hayvanların dilini öğretmiş.

Bu adamın kapısında bir atı, bir köpeği ve bir de kedisi varmış.

"–Kapımdaki hayvanlardan başlıyayım." diyerek evine koşmuş. Epey bir müddet hayvanları gözetlemiş. Bir şey konuşmadıklarını görünce:

"–Ben sizi şimdi konuştururum." diyerek gidip içerden bir et parçası almış ve kediyle köpeğin ortalarına atmış. Köpek kuvvetli olduğundan kediye şöyle bir havlayarak onu kaçırmış ve eti kapmış. Kedi şikâyetle:

"–Bre aslanım!. Ben de açım. Bu yaptığın kapı yoldaşlığına yakışır mı? Şu etten azıcık da bana versen ne olur?!. Bilirsin benim mîdem küçüktür. Ben aza da râzıyım." demiş.

Köpek:

"–Görmüyor musun? Bu et ufacık bir şey. Beni bile doyurmaz. Sen hele yârına kadar sabret. Bu evin şu kapıda bağlı olan atı yarın ölecek!. Bilmez misin bunlar, at eti yemezler. Onu götürüp tarlanın kenarına atacaklar. Sen de doyarsın, ben de doyarım, mahallenin bilcümle âvâre hayvanları da doyar!." demiş.

Adamcağız bu sûretle atının ertesi gün öleceğini öğrenince sabah erkenden onu pazara götürüp satmış. Eve dönüp kedi ile köpeğin ne konuşacağını anlamak için yine aralarına bir parça et atmış. Onu da bir evvelki gibi yine kuvvetli olan köpek kapmış ve yemeye başlamış. Kedi bu defâ, şikâyetçi bir üslûpla:

"–Aslanım!. Bak yine dünkü gibi yaptın. Üstelik söylediğin çıkmadı. Yâni at ölmedi. Pazarda satıldı. Bense dünden beri açım. Şu etten bana bir parça bırakman, kapı yoldaşlığı hukûku îcâbı değil midir? Bunca yıldır beraberiz. Başka evlerin kedileri ve köpekleri birbiriyle daimî bir sûrette cedelleşirken biz seninle yıllardan beri iki dost ve arkadaş gibi geçinip gidiyoruz! Beni de düşünmen gerekmez mi?" deyince köpek şöyle cevap vermiş:

"–Kedi kardeş!. Senin de söylediğin gibi bunca yıllık arkadaşız. Sen benim şimdiye kadar hiç yalan söylediğimi gördün mü? O at benim söylediğim gibi bugün öldü. Ama başkasının kapısında. Allâh bu adama bir zarar takdîr etti. Onu da merhameti îcâbı en az üzüleceği atına tevcih etti. Lâkin bu aptal Allâh'ın takdîrine karşı çıkarak belâyı büyüttü.

Yârın ata bedel câriyesi ölecek!. Sen hele yarına kadar sabr et. Bilirsin ölü evine komşulardan çok yemek gelir. Artıklar sana da yeter, bana da."

Ev sahibi, ata mukâbil bu defâ câriyesinin öleceğini öğrenince, ertesi sabah erkenden onu da pazara götürüp sattı. Tekrar geriye gelip aynı hareketi tekrarladı. Yâni kediyle köpeğin arasına yeni bir et parçası attı. Kuvvetli olan köpek, kediye gâliben onu da bir hamlede yakalayıp yemeye başladı. Aç olarak üçüncü gününü geçirmekte olan kedi, bu defa ağlamaklı bir sesle şikâyetini tekrarladı ve:

"–Aslanım!. Bak bu söylediğin de doğru çıkmadı. Câriye de pazara götürülüp satıldı. Şu etten küçük bir parça olsun ver de ben de karnımı doyurayım." dedi. Köpek:

"–Kedi kardeş!. Benim sözlerimin yanlış olmadığını senin iyi bilmen lâzım. İnan ki o câriye de öldü. Ama başkasının evinde. Fakat üzülme!. Bu câhil adam bir türlü Allâh'ın takdîrine râzı olmayıp belâyı her geçen gün daha da büyütüyor. Bundan dolayı yârın kendisi ölecek. Dedim ya, ölü evine konu komşudan pek çok yemek gelir. Onların artıkları hepimize yeter!.." deyince, adam nefes nefese **Süleyman** -aleyhisselâm-'a koşmuş ve olup bitenleri hikâye ettikten sonra:

"–Ey Allâh'ın yüce kulu! Beni bu müşkîl vaziyetten kurtar!." diye yalvarmış. **Süleyman** -aleyhisselâm-:

"–Ben sana söylemiştim. Senin başına gelecek varmış. Yanlış hareketlerinle işi öyle bir noktaya getirdin ki, artık buna çâre bulmak mümkün değildir. Zîrâ Allâh'ın takdîri yaydan çıkmış ok gibidir. O bir kere yaydan çıkmış olmasın!.. Artık onu geri çevirmek, yani kaderin kaza hâline gelmesini engellemek mümkün değildir. Benim yapabileceğim tek şey, senin rûhunun **Azrâil** -aleyhisselâm- tarafından kabzı esnasında âhirete

îmân ile göç edebilmen için Cenâb-ı Hakk'a ricâ ve niyâz mâhiyetinde bir duâdan ibarettir.

Adamcağız, ne kadar yalvarıp yakarmışsa da fayda vermeyince, bu duâyı almakla iktifâ etmek mecburiyetinde kaldığını anlamış ve **Süleyman**, -aleyhisselâm-'ın duâsını müteâkiben de **Azrâil** -aleyhisselâm- gelip onun rûhunu kabz etmiş.

Not: Teşebbüs ettiği her işte karşısına çıkan her engelle mücâdele ederek bir nevî **"kadere karşı savaşmak"** durumundaki herkese ithaf olunur.

ONU DA VERECEKSİN...

Eşkiyânın biri, gece yarısı şehirde bir evi basıp evin hanımını dağa kaldırmış. Keyfini yaptıktan sonra kadıncağızın üstündeki başındaki kıymetli elbiseleri de çıkarıp almış. Kalakala kadının iç çamaşırları kalmış ki, eşkiyâ, irtikâb ettirdiği rezilliği zirveye vardırmak üzere onları da çıkartıp alarak kadını dağ başında çırılçıplak bırakmak istiyormuş. Kadının mücâdelesi fayda vermiyor, çekiştirme esnasında iç çamaşırlar yırtılıyormuş. Söz fayda etmeyen eşkiyâya kadın şöyle yalvarmış:

"–Be zâlim adam! Elinden gelen her fenalığı bana yaptın. Bir de beni şu dağ başında çırılçıplak bırakmak mı istiyorsun. Şu üstümde kalan iç çamaşırlarımın ne kıymeti var ki bunları bile alıp gitmek istiyorsun. Bu yaptığına bir Allâh kulu râzı gelir mi?"

Bu sözlere muhâtab olan eşkiyâ hiç insâf ve merhamet göstermeden kadınla cedelleşiyormuş ki; yakınlarında bir ihtiyarın mevcûd olduğunu görmüş. İhtiyar bir adamın güçlü kuvvetli olan kendisine engel olamayacağını düşünerek gönül eylendirme kabilinden:

"–İşte sana bir Allâh kulu. Sor bakalım râzı gelir mi?" demiş. Bunun üzerine kadıncağız:

"–Baba!" demiş. "Ben namuslu bir âile idim. Bu namussuz gece yarısı evimizi bastı. Beyim seyâhatte idi. Uyuyan çocuklarım da feryâdımı duymadılar. Beni dağa kaldırdı. Buralara getirdi. Her keyfini tamamladı. Üstümde başımdaki kıymetli elbiseleri çekip aldı. Bir bu iç çamaşırlarım kaldı. Onları da çıkarttırıp beni bu ıssız dağ başında çırılçıplak bırakmak diler. Sen bu olanlara ne dersin?!."

İhtiyar, önüne bakarak sakin bir ses tonuyla:

"–Vereceksin kızım!.. Onları da vereceksin!" demiş.

Kadıncağız:

"–Yazıklar olsun sana, şu ağarmış saçından sakalından da mı utanmadın?!. Allâh'tan korkmak varken bu eşkiyâdan korkarak şu çirkin hükmü verdin!." demiş ve bir çalı çırpının arkasına geçerek iç çamaşırlarını çıkarıp, onları eşkiyânın ayakları altına atarak:

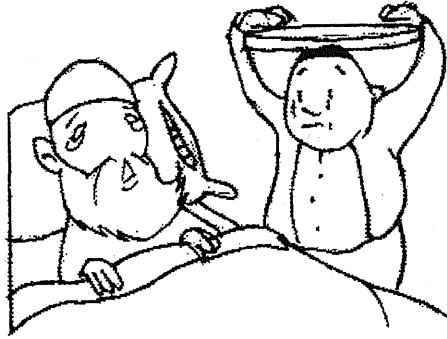
"–Al behey zâlim! Dilerim belânı Allâh'tan bulasın." bedduâsında bulunmuş.

Eşkiyâ, kadının bütün eşyalarını bohçalayıp eline almış ve yola koyulmuş. Bir kaç yüz metre uzağa gitmiş ki; anî bir suretle şimşek çakmış gök gürlemiş ve ardından tepesine inen bir yıldırım, onu cansız olarak yere sermiş.

Bu hâdiseye şâhid olan ihtiyâr, kadıncağıza bağırmış:

"–Kızım! Ben uzaklaşıyorum. Çık o çalı çırpının arkasından da gel bütün elbiselerini al!.. Bu zâlim, senin iç çamaşırlarını çıkarttırmasaydı, belâ ona bu kadar çabuk erişmeyecek ve o, çok uzaklara gitmiş bulunacaktı."

Not: Başörtüsü ve İmam-Hatip zulmünden mağdur olan gençlerimize –berâ-yı tesellî- ithâf olunur.

HELVACI ÇOCUĞUN GÖZ YAŞLARI

Vaktiyle gayet cömert bir şeyh efendi varmış. Toplar, dağıtır, toplar, dağıtırmış. Hayır yapacak birini bulamadığı zamanda ise, gelecekleri hesâba katarak borç alıp, ihtiyaç sâhiplerine ikrâmda bulunurmuş.

Bu üslûb ile kendisine bir de tekke yaptırmış. Yâni tekkenin bir kısım masraflarını borç alarak karşılamış imiş. Burada ziyâretine gelenlere Allâh'ın emirlerini telkin eder, kendilerine ziyâfet çekermiş.

Günün birinde bu şeyh efendi ağır bir sûrette hastalanmış, yataklara düşmüş. Kendinden habersiz, günlerce ızdırap içinde kıvranmış.

Bir zaman sonra, hastalık zâil olmuş, ağrısı sızısı kesilmiş, hafifçe gözlerinin ucuyla odanın içini tedkîk edince, ziyâretine gelmiş olan misafirleri görmüş. İyileştiğini belli etmeyerek mahsus bir taraftan derin derin inlemeye, bir taraftan da misâfirlerin neler konuşmakta olduklarını dikkatle takip etmeye başlamış. Bir müddet sonra farketmiş ki; geçmiş olsun dileğiyle gelenlerin bir kısmı "Hasta ziyaretinin iyisi kısa

olandır." hükmüne uyarak şifâ dileklerini bildirerek gidiyorlarmış. Lâkin beş-altı kişi böyle yapmayıp devamlı orada oturuyormuş. Onların hâli dikkatini çekmiş ve konuşmalarına kulak kabartmış. Bakmış ki; bunlar, tekke yapımı için kendilerinden yekûnen dört yüz dirhem borç aldığı kimselermiş ve aralarında şöyle konuşuyorlarmış.

"–Bu gidişle Şeyh Efendi ölecek!. Artık bu tekkeye kimse yardım göndermez. Bizim paramız da battı demektir."

Bu minvâl üzere aralarında cereyân eden sözler, hasta şeyhin gönlüne bir ağırlık vermiş. Ne yapsam da bunların paralarını verip kendilerini başımdan def etsem diye düşünürken sokaktan bir helvacı çocuğun malını satmak için bağırışlarını duymuş:

"–Helvacııı!. Helvacııı!. Güzel helvalarım vaaar!. Lezzetli helvalarım vaaar!."

Bu sesi duyunca gözlerini açmış ve yatağın içinde hafifçe doğrulmaya yeltenmiş. Misafirlere hizmet etmekte olan dervişlerden birisi, sevinçle koşup şeyh efendinin başı ucuna gelmiş ve:

"–Şükürler olsun Rabbime!. Şeyh efendi hazretleri, mâşâallâh iyileştiniz. Alnınızda sabahki terler de yok!." derken şeyh efendi onun sözünü kesmiş ve:

"–Evlâdım!." demiş. "Git şu sokaktan geçen helvacı çocuğun tepsisinde ne kadar helva varsa pazarlık et, al getir. Çocuk da gelsin!." demiş.

Şeyh efendinin hastalıktan gözünü açar açmaz helva yemeği arzu ettiğini sanan mürîd, sokağa seğirtmiş ve helvacı çocukla, "vur altını, tut üstünü" bir pazarlık ile onu, tepsisindeki bütün helvayla birlikte şeyh efendinin yatmakta olduğu odaya getirmiş.

"–Efendi Hazretleri!.." demiş. "İşte çocuğu da, helvasını da getirdim. Tepsideki bütün helvayı satın aldım. Şimdi ne emir buyurursunuz?" demiş.

Şeyh efendi:

"–Helvayı odadaki misâfirlere taksim et. Sen de ye, çocuğa da ver. Lâkin dikkat et, tepsi de hiç helva artırma!. Artarsa insanlara tekrar tekrar ver ve yedir!. Bana verme, istemem!." demiş.

Mürid, verilen emri derhal yerine getirmiş. Herkes, tıka basa helvayı yeyip tepsi, cilâlanmış bir aynaya dönünce çocuk malının bedeli için nezâketen bir müddet beklemiş. Hiç kimsede bir hareket olmadığını görünce taksimatı yapan mürîde yanaşıp:

"–Derviş amca! Helvamı yediniz... Afiyet olsun!. Şimdi paramı verseniz de ben gitsem. Ustam beni bekler." demiş.

Meteliği olmayan derviş helvanın bu sûretle misâfirlere ikrâmını emreden şeyhin yatağı önüne gelip çocuğun bu talebini ona nakletmiş. Şeyh efendi, herkesin duyabileceği yüksek bir sesle:

"–O çocuğa söyle!. Ona verecek beş kuruş paramız yoktur!. Boşuna beklemesin!." dedikten sonra, sanki yeniden fenâlaşmış gibi yatağa uzanmış, yorganı başına çekip yalandan inlemeye başlamış.

Müridin aldığı cevâbı kendisine tekrarlamasına hâcet kalmadan bu sözleri kulaklarıyla işitmiş olan helvacı çocuk tepsisini yere çarparak feryâd ü figân hâlinde ağlamaya başlamış:

"–Madem paranız yoktu, helvamı niçin yediniz? Ben şimdi ustamın yanına nasıl dönerim? Onun öz evlâdı değilim ki; bana acısın. Ben yetim bir çocuğum, hasta anama bakmak için helvacının yanında çırak olarak çalışıyorum. Bu bana

yapılır mı?!. Bu yaptığınız şeyhliğe, dervişliğe, müslümanlığa, insanlığa sığar mı?!."

Çocuk hem kanlı göz yaşları döküyor ve hem de bu sûretle şikâyette bulunuyormuş. Diğer taraftan şeyh efendiden dört yüz dirhem alacaklı olan insanlar, lâfa karışıyor, şeyhin bu hareketini ağır bir lisânla kınıyorlarmış:

"–Biz de şeyh diye yıllardır şu adamın mı elini eteğini öpermişiz!.. Böyle şeyhlik mi olur be adam!. Bize dört yüz dirhem borcun var, onu ödeyemiyorsun. Senden helva ikrâm etmeni isteyen mi vardı? Madem paran yoktu, bu yetim çocuğun helvasını niçin satın aldın? Bu hareket bir şeyhe değil, sıradan bir kimseye bile yakışmaz!."

Bu acı lâkırdılar, çocuğun gözyaşıyla yükselttiği feryâdına karışırken hasta şeyh bunları -adetâ- hiç duymuyor, yorganın altından derin derin inleyerek eskisinden daha da ağır hasta olduğu intibâını veriyormuş.

Bu sûretle o odada yarım saate yakın bir müddet çocuğun feryâdlarıyla misâfirlerin acı sözleri orasını bir arı kovanı gibi bir uğultuya boğmuşken; birden kapı çalınmış. Misafirlere hizmet eden derviş kapıyı açtığında elinde üzeri mendille örtülmüş bir tepsiyle içeriye giren bir genç, şeyh efendiyi görmek istediğini söylemiş. Mürid, şeyhin hasta olduğunu, ızdıraplı bir şekilde yatmakta bulunduğunu söyleyince misâfir yatağa doğru yönelmiş. O zaman şeyh, yatağın içinde hafifçe doğrulmuş ve bu yeni ziyaretçiye:

"–Buyur evlâdım! Ne istiyorsun?" demiş.

Yeni misafir, elindeki tepsiye işaretle:

"–Bizim bey tekkenize zekâtını gönderdi. Onu getirdim." demiş.

Şeyh efendi, ortalıkta hizmet için dolaşan mürîdine misafir-

leri göstererek:

"–Benim bu efendilere dört yüz dirhem borcum var. Kaldır mendili de say bakalım gelen para dört yüz dirhem midir?" demiş. Mürid söylenileni yapınca paranın hakîkaten tam da şeyhin borcu miktarı, yâni dört yüz dirhem olduğu görülmüş. Şeyh:

"–Bu tepsiyi onların önüne koy. Herkes alacağı kadarını alsın. Lâkin mendile dikkat et. Onda helvacının parası da olması lâzım." deyince mendilin ucunun düğümlü olduğunu görmüşler. Düğümü açınca orada da helvacının alacağı kadar para olduğunu görmekle biraz evvel bu acı lâkırdıları söylemiş bulunanlar, şeyhin bu hâlini kerâmetine hamledip büyük bir nedâmete kapılmışlar ve yatağının etrafına toplaşarak özürler dilemeye başlamışlar:

"–Aman şeyh efendi hazretleri! Bu ne himmet, bu ne kerâmet! Biz sizi anlayamamışız. Hakkınızda ileri geri konuştuk, bizi afvediniz" tarzında yalvarıp yakarmaya başlayınca, şeyh efendi onlara demiş ki:

"–Siz ne zayıf müslümanlarsınız!. Yazık ki; yıllardır bu tekkeye gidip geldiniz. Benim hastalandığımı görünce, nasihatlerinden istifâde ettiğiniz bir zâtın ziyâına üzüleceğinize üç kuruşluk alacağınızın derdine düştünüz. Bunun için râbıtanızı bozup günâha girdiniz. Hâlinizi müşâhede edince size acıdım. Daha fazla günâha batmamanız için paranızın elinize nasıl daha çabuk geçebileceğini düşündüm.

Allâh'ın rahmetini ta'cil (çabuklaştırma) hususunda gözyaşından daha müessir başka bir şey olmadığı aklıma geldi. Bunun için bizzat ağlayıp, Cenâb-ı Hak'tan istirhamda bulunmak istedim. Sonra düşündüm ki, beni böyle görünce hareketimi ölüm korkusuna haml ederek daha çok dedikodu

gayyâsına batacaksınız. Bundan dolayı tereddüd ettim. Tam o sırada helvacı çocuğun avazı imdâdıma yetişti. Onu ağlatarak sizin alacağınıza kavuşmanızı çabucak temin etmek istedim.

Bu parayı gönderen bey, onu bizim için çok evvelden hazırlamıştı. Epeyden beri beklemekte olan bu para, bize helvacı çocuğun feryâd ü figânı üzerine bu saatte ulaştı. Şimdi paranızı alın ve bir daha da buraya gelmeyin. Zîrâ tarîkat ateşten bir gömlektir. Onu giymeye herkesin istîdâdı yokturl.

Bunu söyleyen şeyh, tekrar yorganını başına çekmiş ve inleyip sızlamaya başlamış.

Yatağını kuşatmış olan misâfirlerin özür beyânları, yalvarıp yakarmaları artık kulağına girmiyormuş. O sanki artık başka bir âleme intikâl etmiş durumdaymış.

Not: Bu hikâye Türkiye'de "Başörtüsü zulmü altında inleyen kızlarımızla Keşmir'den Bosna ve Kosova'ya kadar gözyaşı döken müslümanların İslâm Dünyâsı'nda tuğyan etmiş bir merhamet-i ilâhiye ile yeniden diriliş, arzu, heyecân ve gayretini duyan uyanık gönüllülere ithâf olunur.

KRAL ÇIPLAK

Bazı fıkralar millî hudutları aşar ve milletlerarası bir şöhret kazanır. Meşhur yazar **Andersen**'in masal ve fıkraları da böyledir. Şimdi size bunun herkesçe bilinen bir fıkrasını nakledeceğim:

Vaktiyle giyim kuşama pek meraklı bir hükümdar varmış. Bir giydiğini bir daha giymez, her elbisesinin birbirinden daha güzel olmasını istermiş. Dünyanın her tarafından kendisine başkalarından daha ihtişamlı bir elbise sunmak üzere bir çok insanlar gelir ve Hükümdar'dan para koparmak için birbirleriyle yarışırlarmış.

Birgün bu Hükümdar'ın nezdine iki düzembaz adam gelmiş ve kendilerinin sadece akıllı kimselerin görebileceği bir kumaşları olduğunu ondan bu Hükümdar'a elbise dikmek istediklerini söylemişler. Hükümdar bu, aptalların göremediği kumaştan elbise yaptırmak hevesine kapılmış. Hükümdar adamlarının akıllı olanlarıyla aptal olanlarını bu sûretle tanıyıp anlayabileceğini düşünmüş.

Sahtekârlar işe koyulmuşlar. Bulunması nâdir kumaşlar taleb etmişler. Her istedikleri temin olunmuş. Sarayın en mûtenâ yerine yerleşip faaliyete geçmişler. Günler geçmiş ortaya bir şey çıkmamış olduğunu gören Hakan başvezirini çağırarak:

"–Git bak, şu adamlar ne yapıyor." talimatını vermiş. Başvezir, düzembaz terzilerin odasına girdiğinde aynı bir terzininin ölçüp biçmesi gibi hareketler yaptıklarını fakat ortada kumaş ve elbise nâmına bir şey olmadığını görmüş. Padişah'a dönüp bir şey göremediğini söylese aptallığına hükmedileceği düşüncesiyle terzilerin harıl harıl çalıştıklarını diktikleri elbisenin henüz tamamlanmış olmamakla beraber çok harika bir şey olduğunu söylemiş. Günler geçiyor, sahtekâr terziler ortaya elle tutulur gözle görülür bir şey koyamıyorlarmış. Hakan ise hergün bir başka vezirini gönderiyor, terzilerin faaliyeti hakkında malumât alıyormuş. Terzilerin yanına gidip gelen her vezir bir şey göremediği halde aptal damgasını yememek için sahtekârkarın hayalî elbiselerini medhedip duruyorlarmış.

Niçin bu kadar uzadığını soran Hâkân'a da:

" -Aman efendim o öyle ihtişamlı elbise ki, kolayca bitirilip ortaya çıkarılamaz." diyorlarmış.

Nihâyet birgün sahtekâr terziler elbisenin hazır olduğunu söyleyerek Kral'ın yanına gelmişler. Kollarının üstünde çok mûtenâ bir elbise taşıyorlarmış gibi hareketler yaparak:

"-İşte efendimiz size lâyık olan elbise nihâyet ikmâl edildi. Buyurup giyininiz." demişler.

Padişah ortada elbise diye bir şey göremediği hâlde:

"–Ben bir şey göremiyoruml.." diyememiş.

"–O maşaallâh, maşaallâh amma da güzel oldul." demek

meçbûriyetinde kalmış.

Padişah aptal damgasını yememek için ortada olmayan hayalî elbiseyi böyle medheder de vezirler dururlar mı? Onlar da bu elbiseyi her biri diğerinden daha baskın bir sûrette medhetmeye başlamışlar. Sahtekârlar elbiseyi giydirmek için Hâkân'ı don gömlek soymuşlar. Sonra da bir takım hayalî hareketlerle olmayan elbiseyi güyâ ona giydirmişler.

Bu sûretle Hâkân güyâ giydirilmiş olduğu hâlde sokağa çıkarılmış halk hükümdarlarını alkışlamak için saray kapısından îtibâren yolları tıkabasa doldurmuşken hükümdarın dışarı çıktığını görenler arasında bir çocuk bağırmış:

"–Aaa Kral çıplak!"

Tabii sokaktaki halka, Kral'a güya giydirilmiş olan elbiseyi ancak akıllıların görebileceği yolunda bir telkinât yapılmadığı için onlar da vezirlerin aptal sayılmak endişesi gibi bir endişe mevcud değilmiş ama yine de Kral'ın çıplaklığını ifade etmeyi belki de biraz edep biraz korku sâikiyle söyleyemiyeceklermiş amma çocuk bu türlü kayıttan âzâde olduğu için böylece bağırınca balon delinmiş. Herkes birbirine:

"–Aaa sahi Kral çıplak, Kral çıplak." diye bağrışarak dağılmışlar.

Not: M. Kemal Paşa etrafında akıl ve mantık dışı bir efsâne îcad etmiş olan kimselere ithâf olunur.

ÜÇ MEKTUP

Adamın biri kendisinin vefâtından sonra geride bıraktığı yegâne evlâdının düzgün hareket edemeyeceğini düşünerek O'na vefâtından sonra ders vermeye devam etmek için bir çâre düşünmüş. Vefâtının yaklaştığını hissettiği bir sırada oğlunu çağırarak kendisine daha evvelden hazırladığı üç tane mektup vererek bunlara bir, iki, üç diye numaralar kondurmuş ve oğluna demiş ki:

"–Bu mektupların birincisini benim cenâzem yıkanırken açacaksın. İkincisini ise beni defnedip eve geldikten sonra açacaksın. Üçüncüsünü ise, çok büyük bir sıkıntıyla karşılaştığında açarsın."

Bunları söyledikten kısa bir müddet sonra adam ölmüş. Oğlu babasının cenâzesi yıkanırken birinci mektubu açmış. Adam bu birinci mektupta diyormuş ki:

"–Oğlum ne yap yap hayattayken giyindiğim eski çoraplardan birini kefenlenirken ayaklarıma giydir. Bu Dünya'da sahip olduklarımdan bir eski çorap olsun âhirete götürmek istiyorum. Cenâzeyi yıkayan hocalar bu vasiyeti yerine getirmek istemezler. Mücâdele et, seni göreyim!. Ne yapıp et ayakları-

ma eski çoraplarımdan birini giydir."

Çocuk bu mektubu açıp içindeki vasiyeti şu sûretle öğrenince cenâzeyi yıkayan İmam'a babasının vasiyetini anlatmış. İmam:

"–Olmaz!. Böyle bir şey mekruhtur. Cenâze çıplak olur." diye diretmiş. Çocuk ne kadar ısrar ettiyse de emeline muvaffak olamamış. Adam defnedildikten sonra çocuk evine gelmiş ve vasiyet gereği ikinci mektubu açmış. İkinci mektupta deniliyormuş ki:

"–Oğlum, ben bu Dünya'da bu kadar çalıştım, uğraştım, mal kazandım. Bunlardan bir çorabı bile kabre götüremedim. Tabî senin ısrarların fayda vermedi. Ve cesedimi yıkayan hoca bunu kabul etmedi. İşte sen de bir gün böyle olacaksın. Bunu unutma!. Bu Dünya'dan âhirete sadece güzel ameller gider. Mal mülk geride kalır. Bunu anla ve sana bıraktığım maldan hayır hasenât yap. Lâkin dikkat et paran yüzünden etrafında toplanacak olanların büyük bir kısmı iyi gün dostudur. Onlara dikkat et. Ve imkânlarını böyle kimseler için kullanma. Gerçek dost bul. Böyleleri paran elinden çıkınca seni terk ederler."

Çocuk bu sûretle hayatın mânâsını, dost edinmenin ehemmiyetini kavramış olsa da zamanla bu nasihatleri unutmuş. Parası yüzünden etrafına bir sürü tufeylî insan toplanmış. Onların her birinden ayrı bir kazık yemiş. Ve netîceten iflâsa sürüklenmiş. Durumu iyiyken etrafında pervâne olan tufeylî (asalak) dostları da birer birer uzaklaşıp O'nu terk etmişler.

Hayata varlık içinde başlayarak bilâhare darlığa düşenlerin bu duruma katlanması gerçekten zordur. Bundan dolayıdır ki, arapların şöyle bir duâları vardır:

"–Allâh'ım büyük kapıyı küçültme! Zîrâ sâhibi katlanamaz."

Bu adam da hayâtî ihtiyaçları sebebiyle borç harç yaşamak için mücâdele ederken pek çok hakâretlere ve izzet-i nefsinin

kırılmasına sebep olan tavırlara muhâtap olmuş. Nihâyet bezgin ve bitkin bir hâle gelerek intihâr etmeyi düşünmeye başlamış. Tam o sırada babasının kendine bıraktığı üçüncü mektubu hatırlamış. Arayıp onu bulmuş ve açıp okumuş. Babası bu mektubunda kendisine diyormuş ki:

"–Tabî sana birinci ve ikinci mektubunda yaptığım nasihatleri çoktan unuttun. Ecdâdımız; «İnsanlar hayâtı mîzaçlarına göre yaşarlar. Hâriçten nasihat, bir kulaktan girer öbüründen çıkar diye boşuna söylememişler. Ben senin saf, temiz yürekli ve insanlara kolay inanır bir kimse olduğunu bildiğim için başına bu hâlin geleceğini hayattayken tahmin etmiştim. Tabi sana bıraktığım serveti dirâyetle kullanamadın ve bir takım tufeylî insanlar yüzünden zarûrete düştün. Hayat artık sana katlanılamaz bir yük hâline geldi. Ondan kurtulmak istiyorsun. Fakat üzülme yaşadığın bu sıkıntılardan ders ve ibret almış olarak yeni bir hayata başla. Ben servetimin büyük bir kısmını senin böyle sıkıntıya düşüceğin bir zamanı hesap ederek yatak odamızın döşemesi altına saklamıştım. Git tahtaları kır, oraya elimle yerleştirdiğim altınları alarak yeni bir hayata başla.

Herkesin bildiği bir gerçek şudur ki, **«Bir musîbet bin nasihattan yeğdir.»** Sen fakr u zarûret içinde epey bir müddetten beri çalkalanıp durdun. Hayâtı ve insanları gerçek mâhiyetiyle tanıdın. Artık bundan sonraki hayâtını bu tecrübenin ışığı altında idâme ettir!.»

Bu mektubu okuyan evlât denilenleri yapınca hakîkaten döşemelerin altında sarfettiğinden daha büyük bir servet olan altınları bulmuş ve bu defa eski tufeylî insanları bir daha yanına yaklaştırmayarak parasını doğru ve mûtedil bir sûrette kullanarak hayatını mesûdâne idâme ettirmiş.

Not: Bütün mîrasyedilere ithâf olunur.

ALINTERİYLE KAZANILANIN EHEMMİYETİ

Bir çocuğa babası her gün beş lira harçlık veriyormuş. Delikanlılık çağına gelmiş ve tahsilde bulunan bu çocuk harçlığını azımsayarak onu artırması için babasına dâimî bir sûrette şikâyette bulunuyormuş. Nihâyet babası bir gün:

"–Oğlum!." demiş. "Sen bugün mektebe gitme. Kendi alınterinle beş lira kazan. Getir bana göster. Eğer buna muvaffak olursan bugünden itibaren harçlığını günlük on liraya çıkaracağım." demiş.

Çocuk bu teklife sevinmiş. Lâkin nereden ve nasıl beş lira kazanabileceğini düşünmeye başlamış. Derken aklına tren yolunda hamallık yapmak. Yolcuların bavullarını taşımak gelmiş. Doğruca tren istasyonuna koşmuş. Trenden inen veya trene binmek üzere olan yolculara dikkatle bakıp yükü ağır kendisi yaşlı olan kimselere yaklaşarak:

"–Amca!.." veya "Hala! Ver bavulunu ben taşıyayım" demiş.

Pek çokları:

"–Gerekmez. Bavulumu ben kendim taşıyabilirim." demişse de bazıları:

"–Al götür." demiş.

Hele trenden inen bir ihtiyar kadın ona bavulunu evine

kadar taşıtmış. Sabahtan akşama kadar bu sûrettle çalışarak beş lirayı tamamlamış. Hemen oradan evinin yolunu tutup babasına müjdeyi götürmeye giderken bir bakkala uğrayıp bozuk paraları bütünleştirip beş lirasını kâğıt para yaptırmış. Koşup babasının karşısına çıkmış ve:

"–İşte beş lira!. Al bak, onu ben kazanadım. Onu ben bugün kendim kazandım." demiş.

Babası çocuğun uzattığı beş lirayı alıp:

"–Aaa sahi, bravo kazanmışsın!." dedikten sonra bulundukları odada gürül gürül yanmakta olan sobanın kapağını açıp parayı o sobanın içine atıp yakmış. Bu hareketi gören çocuk feryad ü figân etmiş.

"–Baba, sen o parayı nasıl yakarsın, ben onu nasıl kazandım, biliyor musun? Akşama kadar sırtımda bavul taşıdım, ter döktüm. O kolay mı kazanıldı? Sen onu niye yaktın?" diye bağırınca, babası şu karşılığı vermiş:

"–Oğlum, ben sana hergün verdiğim beş liraları öyle alın teri dökerek kazanıyorum. Sen ter dökerek kazandığın beş liranın bir defacık böyle heder edilmesine tahammül edemiyorsun. Benim verdiğim beş liraları gereksiz yerlere sarfederken o paranın da alınteri dökülerek kazanıldığını hiç düşünmüyor musun?"

Çocuk babasının kendisine vermek istediği dersi anlamış ve koşup babasının elini öperek:

"–Doğru söylüyorsun babacığım, helâl para kolay kazanılmıyormuş. Bundan sonra verdiğin her beş lirayı benim kazandığım beş lira için döktüğüm terleri hesap ederek harcayacağım. Artık harçlığımı artırmanı istemiyorum." demiş.

Not: Parasını dirâyetsizce sarfeden bütün tufeylî insanlara ithaf olunur.

TOPRAKLA İMTİHAN

Bir beldede mübârek bir şeyh yaşarmış. Çoğu merak sâikiyle gelen ziyaretçilerin çokluğundan rahatsız olduğu için evini şehrin biraz uzağında yakın bir köye nakletmiş.

İnsanların çoğu, dostlarını kolayına geldiği zaman ziyâret ederler, arar sorarlar. Bir kimse dostunu görmek için sevk-i kaderle karşılaşma yerine irâde sarfıyla onunla görüşürse o gerçek dosttur. Şöhret sahibi insanları arayıp soranlarsa çoğu o zât hakkında söylenenlerin doğru olup olmadığını anlamak için ziyârette bulunurlar.

Bu Şeyh Efendi de yaygın şöhretinden dolayı ziyaretine gelip giden sohbete ehil insanlardan ziyâde nâehil olanların çokluğundan rahatsız olmuş. Birgün sandelyeyi atmış. Evinin kapısında otuturuyomuş. Bir kısım insanların oraya doğru gelmekte olduğunu görmüş. Eğilip yerden bir avuç toprak almış. Ziyaretçiler yanına gelip:

"–Esselâmü aleyküm ey Allâh'ın velî kulu." diye hitap ettikleri anda:

"–Aleyküm selâm." karşılığını verirken avcunda sakladığı toprağı bunların yüzlerine gözlerine serpmiş.

Ziyaretçiler neye uğradığını şaşırmışlar. Bir taraftan gözlerini ovuşturuyor. Bir taraftan da homurdanıyorlarmış:

"–Bu adam nasıl velî olur. Velî olan bir kimse misâfirlerini böyle mi karşılar. Buna şu hareketinin hakettiği mukâbelede bulunsak bir tokatta geberir. Başımıza belâ olur. Haydin geriye dönüyoruz. Bu ziyaret edilecek adam değildir." diye söylenerek yola düzülmüşler. Kırk elli metre uzaklaştıkları sırada şeyh arkalarından seslenmiş:

"–Hey arkadaşlar bir dakika durun. Siz kime geliyordunuz?!." Buna cevap vermeden yolcular aralarında:

"–Allâh Allâh biz yoksa yanlış bir kapıya mı geldik." diye konuştuktan sonra Şeyh'e cevap vermişler:

"–Biz falan efendiye geliyorduk. Yoksa sen o değil misin?"

Şeyh Efendi cevap vermiş:

"–Ben oyum da siz O'nu ne diye bilerek geliyordunuz."

Adamlar cevap vermişler:

"–«Biz Allâh'ın bir velî kulu.» diye bilerek geliyorduk. Ama sen velî olamazsın. Olsa olsa eşkıyâ olursun. Allâh'ın bir velî kulu misafirlerini böyle mi karşılar."

"–Hayır bu sözünüz doğru değil. Ben velî miyim, değil miyim diye kontrole geliyordunuz. Eğer velî olduğuma inanarak gelseydiniz. Bu inancınız bir avuç toprakla yıkılmazdı.

Bu sözleri söyleyen Şeyh Efendi süratle evine girmiş ve kapısını sürgüleyip kapatmış.

Adamlar:

"–Eyvah!.." demişler. "Adam bizi imtihan etti. Ve imtihanı kaybettik."

Not: Dostluklarını bir avuç toprakla olsun sınamamış olan ve çok dostu olduğunu sanan herkese ithâf olunur.

TÜYSÜZ KUŞ

1956 yılında parlak bir sonbahar günüydü. Sonbaharı çok severim. Tabiat hüzün ve melâl yüklüdür. Her fânî varlığın ölümün lezzetini tadacağı yolundaki âyet-i kerîme gönlümde fırtınalar estirir. O gün **Osman Topbaş Bey**'e bir vaadim vardı. Muhterem pederlerinin Sultantepe'de o sıralarda satın almış bulunduğu harap bir köşkün bahçesinde O'nun İmam Hatipli arkadaşlarıyla sohbet edecektim.

Eminönü'nden vapura binip Üsküdar'a geldim. O zaman, bu köşke, Kuzguncuk istikâmetinde bir kaç yüz metre yürüdükten sonra yokuştan yukarıya patika bir yoldan çıkılabiliyordu. Arkadan arabayla çıkmak yerine bu yokuştan tırmanmayı düşündüğüm için Kuzguncuk istikâmetinde yürümeğe başladım. Sol tarafımda yalılar, yalıların caddeden gözükmemesi için de yol kenarında üzerleri çapraz kiremit kaplı insan boyundan yüksek bahçe

duvarları vardı. Onların dibinden Kuzguncuk'a doğru ilerliyordum. Yaya kaldırımı üzerinde üçer beşer metre aralıklı çınar ağaçları vardı ki; hâlâ da mevcuddur. Sararan yaprakları dökülmeğe başlamış ve süpürülmeleri gecikmiş bulunduğu için zemini adetâ örtmüşlerdi. Onların üstüne basa basa ilerliyordum. Kuru yapraklardan hafif bir hışırtı çıkıyordu. Onlar, varlıklarının mîrâcını tamamlamış ve artık solup sararararak dökülmeye başlamışlardı. Zihnen bir kaç ay evvelki terâvetli hâlleriyle şu fânîliği sergileyen durumları arasındaki tezat üzerinde hayallere dalmıştım ki; anî bir sûrette irkildim. Tam ayağımı basacağım yerde kuru yaprakların arasında henüz tüyleri bitmemiş bir kuş yavrusu vardı. Az kalsın onu, basıp ezecektim. Eğilip îtinâ ile onu yerden kaldırdım. Tüysüz, minnâcık vücûdu ürpertili bir korku ile titriyordu. Başımı kaldırıp baktım. Dibinde bulunduğum çınarın tepesinde kuş yuvası olduğu anlaşılan bir çalı çırpı yığını vardı. Anladım ki; oradan yere düşmüş.

Kuşu avucumda okşarken düşünmeye başladım. Acaba bu yavrucuk nasıl olmuş da o yüksekteki yuvadan yere düşmüş. Acaba onu bir düşmanı mı kapıp kaçmak istemiş de onun gagasında veya pençesindeki bir zaaftan istifâdeyle kurtulmuş? Fakat ne kurtuluş!. Yedi sekiz metre yüksekten yaya kaldırımına düşmüş. İhtimâl, düşerken daldan dala çarpmış. Hâricen görünmüyorsa da içinden yara bere almış. Şu anki müşâhedem o kuşun hayâtından kısa bir kesitten ibâretti.

Çocukken ilk mektep çağında günlük beş kuruş harçlığım vardı. Bunun yüz parasıyla çeyrek francala, yüz parasıyla da helva veya kaşar peyniri alırdım. Fırıncı, şimdiki ekmek arası gibi bir usûl bilinmediğinden, katığı bir kağıda sarar verirdi. O zaman kazamıza gazete pek gelmediğinden artık gazete kağıdının kullanılması da nâdirdi. Onun yerine fasarya romanların yaprakları kullanılırdı. Böylece elime geçen bir romandan tek bir yaprağın ön ve

arka yüzünü okur, başını ve sonunu tahmin etmeye çalışırdım. Hattâ fırının kenarında durarak başkalarının kullanıp attığı yaprakları da toplayıp okumaya ve elimdeki sayfanın başına ve sonuna vâkıf olmaya çalıştığım da çok olmuştur.

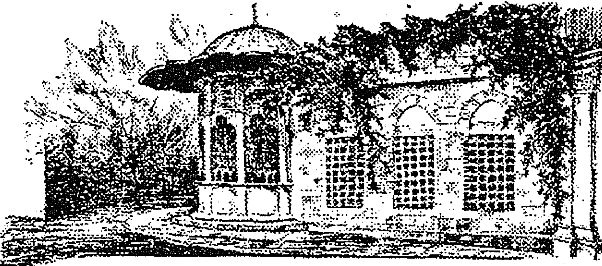
Şimdi bu kuşun şu anlık mâcerâsı bana ilk mektepteyken helvama sarılmış roman yapraklarından biri gibi göründü. Evveli ve sonrası hakkında tahminlerde bulunmaya çalıştım. Avucumda ürpertili titreyişler içindeki bu kuşa bakarak onu bir roman yaprağı gibi okumağa çalışıyordum.

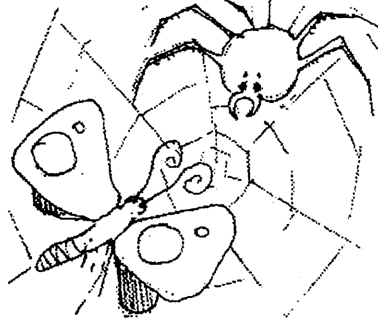
Düşündüm ki o, yuvasında kendisine gıda getirecek olan anasını beklerken ne bahtiyârdı. Tıpkı ilk yaratılan insanın mekânı olan cennette gibiydi. Nasıl bu kuş sevk-i kaderle buradan yerlere düşmüşse, Âdemoğlu da cennetten çıkarılmış bu kuş gibi binbir muhâtaraya mâruz bir mekâna sukût etmiştir. Yine sevk-i kaderle ben onu görmüş ve yerden kaldırmıştım. Onu geçici de olsa muhâtaralardan kurtaran elim, enbiyânın beşere uzanan rahmet kabzası gibiydi. Lâkin ben şimdi onu ne yapacaktım? Kendi kendine bırakılamayacak kadar küçüktü. Alıp besleyemezdim. O, anasının kendisine getireceği, çiğnenmiş yiyeceklere muhtaçtı. Şimdi, onun kaderiyle benim kaderim arasındaki bu iltisak (kesişme) noktası benim için mes'ûliyetli bir mevkî idi. Yere bıraksam biri üzerine basardı. Ağaca çıkıp onu yuvasına îsâl etmek benim için mümkün değildi. Ayağımın altına bir taş bularak uzanıp yalı bahçesinin kiremit kaplı duvarı üzerine altına bir kaç yumuşak yaprak koyarak onu yerleştirdim. Sonra uzun uzun başında bekledim. Duvarın üzerinden bir kedi gelip onu kapma ihtimâli var mı diye hesaplar yaptım. Acaba anası yuvaya ne zaman dönerdi. Yakınında olan bu duvar üzerinde onu görüp yuvasına çıkarabilir miydi? Kafam karmakarışık bir hâlde orada epey bir müddet bekledim. Sonra gönlüme sünûh etti ki; Allâh

onu bir kediye rızk olarak tâyin ettiyse ne yapsam boşunadır. Yok mukadderinde kurtulmak varsa her muhtemel düşmanından önce buraya anası gelecek ve onu kurtaracaktır. Oluşları zahirî esbâba hamletmek yerine o esbâbı gerçekleştiren küllî irâdeye tevekkülle oradan uzaklaştım. Aradan elli yıla yakın bir zaman geçti. Acaba o kuş, başka kuşların hayâtına âmil olabilecek şekilde hayat bulabildi ve kendi neslinin devâmına âmil olabildi mi? Yoksa daha tüyleri bile teşekkül etmeden başka yırtıcı bir hayvanın gıdâsı mı oldu?

Kaderin meçhûliyyetini ve meçhûl olan kadere rızânın lüzumunu öğrenmek için bu kuşun mâcerâsı bana kâfî gelmişti. Yavaş yavaş yokuşu tırmandım ve köşkün bahçesine geldim. Gençler bekleşiyorlardı. Onlara bu mâcerâdan aldığım ilhamla kader üzerine bir sohbet yaptım. Kahrın da, lütfun da nasıl iç içe olduğunu ve hepsinin aynı menşe'den çıktığını anlatmaya çalıştım. O küçücük kuşun mâcerâsı, Kâinâtın tekmîl mâcerâsının bir şablonu gibi idi. Onunla nice muammâya cevap bulmak benim için mümkün olmuştu.

Not: İnsanlık câmiası içinde en zayıf olan yetimlerle birlikte çeşitli çaresizlikler içinde kıvranan herkese ithâf edilir.

KELEBEK

1972 yılında Eskişehir Birinci Taktik Hava Kuvvetleri Askerî Cezaevi'nde yatıyordum. Aslında on iki kişilik olan koğuş benim için boşaltılmış ve yalnızlığın ızdırabını çekmem için tek olarak bana tahsîs edilmişti. Koğuşta gezinerek tesbih çekiyordum. Birden duvardaki bir çivi yarasında teşekkül etmiş bir örümceğin yuvasında rengârenk bir kelebek gördüm. Biraz seyrettim. Örümcek anî bir atılışla kelebeğin hareketli bir uzvuna bir iplik sarıyor, sonra o ipliğin ucunu yuvasında bir kenara tutturuyordu. Böylece kelebeğin çırpınışları gitgide azalıyordu. İçimden:

"–Aptal kelebek!." dedim. "Ne işin var bu mahbeste? Dışarıdaki bahar şenliğini bırakıp buraya ne diye giriyorsun? Hem de pencerelerdeki ince tel kafese rağmen nasıl içeriye girdin? Hadi girdin, konacak yer olarak örümceğin yuvasını mı buldun?"

Böylece kelebeğe bir hayli söylendikten sonra kibrit kutusundan bir çöp çıkarıp onu kurtarmağa başladım. Örümcek bu müdâhaleyi görünce sür'atle duvar deliğindeki yuvası-

na çekildi. Kibrit kutusundan bir çöp çıkarıp birer birer kelebeği saran örümcek ipliklerini kopardım. Onu itinâ ile kibrit kutusunun üzerine alıp, pencere pervazının üzerine bıraktım. Nasıl olsa uçup gider, düşüncesiyle tekrar tesbihâta başladım. Aradan ihtimâl on onbeş dakika geçmişti ki; aynı kelebeği gidip aynı örümceğin yuvasına konmuş olarak gördüm.

"–Hay sersem!." dedim. "Ben seni uçup gidesin diye pencere pervazına koydum, sense dönüp geldin aynı tuzağa bir daha düştün!."

Evvelki gibi yine kibrit çöpüyle örümceğin onu sarıp sarmalamak için imâl ettiği iplikçikleri kopardım. Bu defâ kanatlarını incitmemeye çalışarak penceredeki tel kafesten dışarıya iteledim. Kelebek, pencerenin dışarıya doğru olan pervazı üzerine düştü. Artık uçar gider düşüncesiyle tekrar tesbîhât âlemime daldım. Aradan yarım saat geçmemişti ki o kelebeğin benim güçlükle iteleyerek dışarıya attığım tel kafesten geçip geriye gelmiş ve tekrar aynı örümcek yuvasına düşmüş olduğunu gördüm. Nihâyet aklım başıma geldi ve bu kelebeğin o örümceğe rızk olarak tâyin edilmiş olduğunu anladım. Müdâhalemdeki çirkinliği kavradım. Kaçmanın bile kader üzerine koşmak olduğunu idrâk edip müdâhaleden vazgeçtim. Daha sonra da bunu tahlil ederek kendi hapsediliş mâceramdaki kader sırrına erdim. Telâşı ve çırpınmayı terk ettim.

Not: Rızk endişesi taşıyanlara ithaf olunur.

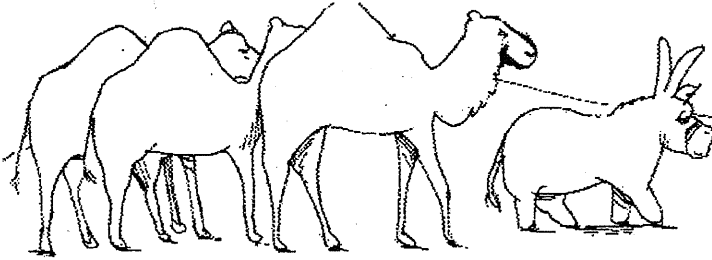

KİRPİLER

Bir grup kirpi, bir nehrin kenarında yaşıyorlarmış. Lâkin yaşadıkları yer bataklık olduğundan çok eziyet çekiyorlarmış. İçlerinden birisi, karşı sâhilin daha iyi olabileceğini düşünmüş. Lâkin nehrin azgın sularına kapılmak tehlikesi yüzünden karşıya geçmeyi teklîf edemiyormuş. Günün birinde nehir boyu bir müddet yürüseler belki bir köprü veya karşıya geçebilecekleri devrilmiş bir ağaç bulabileceklerini düşünmüş. Kirpileri ikna edip arkasına takmış. Bata çıka epey yol gittikten sonra nehrin üzerinde devrilmiş ince uzun bir kavak ağacına rast gelmişler.

Bunun üzerinden onu köprü gibi kullanarak karşıya geçebileceklerini düşünmüşler. Arka arkaya dizilip bu ağacın üzerinden karşıya geçmeye koyulmuşlar. Lâkin ağaç karşı sahilde nihâyete erdiği noktada müthiş cıvık bir bataklık varmış ki; birer birer oraya düşüyorlar, düşerken de geridekilere durumu anlatmaya fırsat kalmadan ağızlarını bataklığın çamurları dolduruyormuş. Kavak ağacının üzerinde ve en sondakiler geriye doğru bağırıyorsa da duyan olmuyor ve her biri arkadan gelenlerin itmesiyle bataklığa düşüp boğuluyormuş. Böylece bütün kirpiler tamamiyle helâk olmuşlar.

Not: Avrupa Birliği taraftarlarına ithaf olunur.

DEVENİN KİNİ

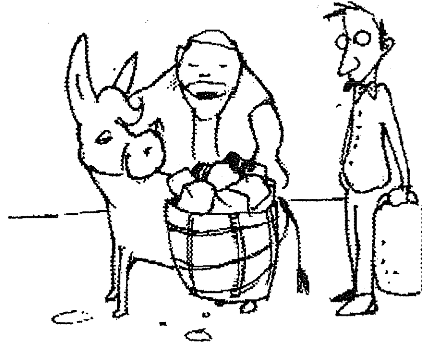
İnsanlar devam eden müşâhedelerine istinâden hayvanlara bir takım vasıflar izâfe ederler. Köpek sadâkatıyla, kedi nankörlüğüyle, eşşek inadıyla, tilki kurnazlığıyla bilinip yâd edildiği gibi develer de kindârlığı ile anılırlar.

Devenin birine kindârlığının sebebini sormuşlar ve demişler ki:

"–Siz develer bilhassa sâhiplerinize çok kin güdersiniz. Bunun sebebi nedir? Size çok yük yüklenmesi mi, az yiyecek verilmesi mi veya çok uzun zaman yol yürütmesi mi?" Deve bunların hepsini reddetmiş ve:

"–Evet bize çok yük yüklerler. Az yiyecek verirler vs. amma biz mahrûmiyete alışığız. Bunların hiçbirisi sâhibimize kızıp kin gütmemizin sebebi değildir. Bunun bir tek sebebi vardır. O da bizim gibi anlı şanlı develerin başına kâfile başkanı olarak bir eşşeği koymalarıdır. Affedemediğimiz budur."

Not: Liyâkatsiz olup da baht ve kayırma ile idârecilik makamına gelenlerin idâresi altındaki cümle insanlara ithâf olunur.

FİLOZOFUN FİKRİ

Filozofun biri bir yolculuk esnasında bir konaklama yerinde saf bir köylüye denk gelmiş. Köylü hayvanın bir tarafına bir miktar zahîre diğer tarafına da âdi taşlar koyarak yolculuk ediyormuş. Filozof ona sormuş:

"–Senin köyünde taş yok mu ki, şu zavallı eşeğe bu taşları taşıtıyorsun." Adam cavap vermiş.

"–Olmaz mı istemediğin kadar var."

"–Peki öyleyse niçin bu taşları şu zavallı hayvancığa yükledin."

"–Aaa efendi görmüyor musun. Asıl yüküm olan zahîreyi dengelemek için."

Filozof:

"–Be adam, bir boş çuval bulup o zahîreyi ikiye taksim edip hayvana yükleseydin ya!.." demiş. Adam cevap vermiş:

"–Yâ sahi ne doğru söyledin. Bunu hiç düşünemedim. Sen bu kadar akılla herhâlde devlette yüksek bir mevkî mansıb sâhibisin. Filozof cevap vermiş:

"–Hayır asla asla devletle en küçük bir alâkam yoktur."

Adam devam etmiş:

"–Herhalde ticâret erbâbısın. Şehirde ticârethânen, hanın, hamamın vardır." Filozof:

"–Hayır." demiş "Ticâretle hiçbir alâkam yoktur." Adam bu defa öyleyse çiftlik çubuk sâhibisindir. Sürülerin davarların vardır." Filozof buna da:

"–Hayır asla!" diye karşılık verince adam filozofu tepeden tırnağa bir iyice süzmüş, üstünün başını perişanlığını görmüş ve:

"–Bu senin verdiğin aklı kullanıp dediğini yapmayacağım." demiş.

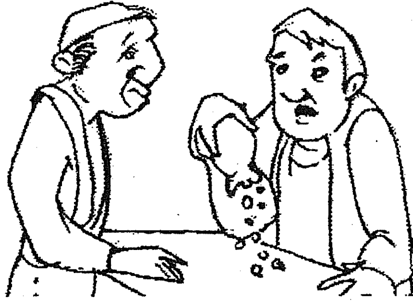
Filozof hayretle sormuş:

"–Neden?!.. Halbuki biraz evvel fikrini çok beğenip doğru bulmuştun." Adam şu karşılığı vermiş:

"–Senin aklın hayırlı bir akıl olsaydı kendine yarardı. Baksana perişan bir durumdasın."

Not: Servet veyâ makamı aklın eseri sanan ve hayatın gerçeğinden haberi olmayan insanlara ithâf olunur.

MÜCEVHERÂTÇININ AZİZLİĞİ

Mücevherâtçının biri vefât ettikten sonra oğlu dükkânını, tezgâhını devam ettirememiş ve kısa bir müddet sonra iflâs etmiş. Bu sıkıntılı durumdayken babasının dostlarından birinin evine yardım talebiyle gitmiş. Fakat kendisini aradığı insanın evde olmadığı yolunda bir beyanla baştan savmışlar. Adamcağız tam takır dükkânına geriye dönmüş. Babasının sağlığındaki rahat ve huzurlu günlerini hatırlayıp gittiği baba dostunun o anda evde olduğundan emin bulunduğu hâlde bu muâmelesinden dehşetli üzüntüye kapılmış. Böyle ne yapıp ederek yeniden işlerini düzelteceğini düşünürken dükkânından içeriye dolu dolu heybelerle bir adam girmiş. Ve kendini tanıtmış:

"–Ben" demiş. "Senin babanın zamanında Basra'dan O'na inci getirip satardım. İşittiğime göre baban vefât etmiş. Allâh rahmet eylesin. O benim aziz bir dostumdu. Yine satmak için şu heybelerim inci dolu olduğu hâlde şehrinize geldim. Onları başkalarına tercihen size satmak isterim demiş!.

Adamcağız me'yus ve mükedder bir hâlde:

"–Evet babamın gününde böyle senin gibi kimseler vardı. Hatırlıyorum. Onlar bu dükkâna mal getirirlerdi. Fakat ben şimdi iflâs ettim. Senin malını alacak param yok. Üzgünüm."

Adam fütürsuzca:

"–Bir beis yok, sen o babanın oğluysan onun gibi emin bir kimsesin. Ben beş-on gün şehrinizde kalacağım. Ben paramı sonra gelir alırım. Sana malları teslim edeyim." diyerek heybeler dolusu incileri tezgâhın üzerine boşaltmış. Ve çıkıp gitmiş.

Adamcağız ben bu malları ne zaman satar da bunun paralarını veririm, diye düşünürken dükkâna başka bir adam gelmiş ve çok miktarda inci almak istediğini söylemiş. Parasını peşin ödeyerek bu incilerin hepsini satın almış. Bu alım satım sonunda eski servetine yakın bir para kazanmış. Birkaç gün sonra kapısından geri çevrildiği babasının dostunu tekrar ziyârete gitmiş. Artık durumunun iyileştiği duyulduğundan nasıl karşılanacağını merak ediyormuş. Bu defa o kapalı kapı kendisine izzet ve ikramla açılıp baba dostunun yanına götürülmüş. Bu iltifat ve hüsn-î muâmeleyi gören adam serzenişte bulunmak istemiş ve:

"–Birkaç gün evvel çok büyük bir ihtiyaç içindeydim. Borç istemek niyetiyle sizin kapınızı çaldım. İçeride olduğunuzdan emin olduğum hâlde bana burada olmadığınızı söylediler. Şimdi bakıyorum ki, beni güzel karşılıyorsunuz. Sizce insanların değeri parayla mı zenginlikle mi ölçülmektedir?" deyince baba dostu:

"–Hayır evlâdım." demiş. "Yanlış düşünüyorsun. Ben senin babanın gerçek dostlarından biriyim. Sana borç verip gururunu incitmek yerine ticâret imkânı sağlamak istedim. O sana heybeler dolusu veresiye inci bırakan kimse benim adamlarımdan biriydi, müşteri olup onları senden fiyat farkıyla alan da... Ben sana eski durumuna dönmen için ticâret kapısını açtım. Bu babandan dolayı sana duyduğum muhabbet sebebiyledir. Zîrâ borç almakta zillet vardır. Seni o zillete sürüklemek istemedim."

Not: Yaptığı iyiliği başa kakan bütün insanlara ithâf olunur.

BEKTÂŞÎNİN DUÂSI

Bektâşî bir hâcetini gidermek için her nasılsa câmiye gitmiş. Namazdan sonra ellerini açıp:

"–Allâh'ım." demiş. "Bak görüyorsun. Ben senin şu müslüman kulların gibi günde beş defa Sana mürâcaat edip Sen'i -hâşâ- rahatsız etmiyorum. Ömrümde bir defâ huzûruna geldim ve bir tek arzumu Sana arzediyorum. Bu arzumu yerine getir. Vallâhi billâhi bir daha Sen'i rahatsız etmem. Ne câmide ne câmi dışında Sana mürâcaat etmem."

Not: Yüce Allâh'ı idrak ve ihâta edemeyip O'nun karşısında mevkiini, dünyanın zenginleri karşısındaki fakir insanlar gibi telâkkî eden idrâk noksanlığıyla ma'lül bütün insanlara ithâf olunur.

HACCÂC-I ZÂLİM'İN ADÂLETİ

Haccâc-ı Zâlim, Emevîlerin Bağdad vâlisiydi. Tarihte zulmüyle şöhret sâhibi olmuş bulunan bu adam dehâ derecesinde zeki bir kimseydi. Hatta devrinde müslümanlaşmış gayr-i arap unsurların Kur'ân-ı Kerim okumaktaki güçlüklerini görerek onun metnini harekelendiren O'dur.

Zulmü ayyuka çıkan bu adamı, birileri nasihat etsin diye anasına şikâyet etmişler. O da Haccâc-ı Zâlim'i çağırarak:

"–Oğlum! Neden böyle herkese zulmediyor, önüne geleni asıp kesiyorsun. Bu işten vazgeç. Islâh-ı nefs et!. Hem târihe kötü bir nâm salacaksın, hem de huzûr-ı ilâhîde akıttığın mazlûm kanlarından dolayı büyük bir mes'uliyet altına giriyorsun!." dedi.

Haccâc-ı Zâlim birilerinin gelip kendisini anasına gammazladığını anlamış ve:

"–Ana, sen bunu nereden biliyorsun, birileri sana gelip beni şikâyet mi ettiler?!" demiş.

Kadıncağız şikâyet edenleri söylese, onların da zulüm göreceğini düşünerek:

"–Hayır, asla!" diye cevap vermiş ve "Ben sağdan-soldan duyuyorum." demiş.

Haccâc-ı Zâlim o sırada pencereden dışarıya bakmış. Sarayın önünden geçmekte olan birini görmüş. Elini çırpıp hizmetkârını çağırmış ve yoldan geçen adamı göstererek:

"–Şu adamı al, buraya gel!" emrini vermiş.

Biraz sonra esnaf kılıklı birisi karşısında el pençe divan duruyor ve korkusundan tir tir titriyormuş. **Haccâc** elini onun omzuna atmış ve:

"–Korkma dürüst biriysen benden sana zarar gelmez. Senle biraz konuşacağım. Konuşmamızı da şu anneme dinleteceğim!" demiş

Adam:

"–Peki." diyerek biraz sakinleşmiş. **Haccâc** sormuş:

"–Sen hangi millettensin?"

Adam kemâlî bir iftiharla:

"–Elhamdülillah müslümanım!." demiş. Bundan sonra aralarındaki konuşma şu minvâl üzere devam etmiş.

"–Ne iş yaparsın?"

"–Zeytinciyim, pazarda zeytin alıp satarım."

"–Güzel, bana Dünya ile Âhireti mukâyese edebilir misin?"

"–Hayır, asla!.. Ben câhil biriyim. Beni okutmadılar. Böyle bir mukâyese âlimlerin işidir. Ben bunu yapamam."

"–Canım, müslümanım!.. dedin. Demek ki Âhirete imânın var. Dünyanınsa içinde yaşıyorsun. Her müslümanın îmân ettiği Âhiret hakkında az-çok bir fikri olur. Buna göre böyle bir mukâyese yapabilmelisin. Namaz kılmıyor, oruç tutmuyor musun?! Âmentü'ye imânın yok mu?"

Adam cevap vermiş:

"–Elhamdülillah âmentüye de imanım var, namaz da

kılarım, oruç da tutarım. Ama böyle bir mukâyeseyi yapmak din âliminin işidir. Ben bunu yapamam!..."

Haccâc ısrar etmiş. Adam özür dilemeye devam etmiş ve bakmış ki, eğri-doğru bir cevap vermeden kurtuluş yok:

"–Âhiret sonsuz, hayal edilemeyecek kadar uçsuz bucaksız bir âlem... Dünyâ ise onun yanında bir sineğin konup kalkması kadar basit. Yani basit bir ân meselesi..." demiş.

Haccâc-ı Zalim:

"–O mükemmel bir târif. Demek iman ettiğimiz Âhiret sonsuz bir âlem, Dünya hayatı bir sineğin konup kalkması kadar basit. Yani basit bir ân meselesi!.. Bu demek değil midir ki, Âhiret Âlemi'nin saâdeti de, felâketi de sonsuz. Dünyâ Âlemi'nin saâdeti de, felâketi de kısadır. Bir an gibidir. Öyle mi?"

"–Evet, öyledir efendim!"

"–Sen pazarda zentincilik yapıyordun değil mi?" demiş ve zeytinle ilgili her şeyi sormuş. Fiyatından, Dünya'nın nerelerinde yetiştiğine; ne zaman çiçek açıp meyvesinin ne zaman olgunlaştığına, hangi cinslerinden yağ çıkarıldığına, bu yağın o cinsin ne kadarından ne kadar elde edileceğine kadar... sorduğu her suâle muhatabının yanlışsız ve tereddütsüz bir şekilde bülbül gibi cevap vermesi üzerine:

"–Ooo, bravo mesleğinin ehliymişsin ve bak zeytinle ilgili her şeyi ne güzel bildin!." demiş ve ona dînî suâller tevcih etmeye başlamış:

"–Namazın bir vâcibini söyle!":

"–....."

"–Abdestin bir sünnetini söyle!"

"–......"

Adam bu minvâl üzere sorulan her suâle:

"–Efendim, arzetmiştim... Ben câhilim, beni okutmadılar,

sağdan-soldan görüp öğrendiğim kadar dinimin emirlerini yerine getirmeye çalışıyorum." demiş.

Suâller böyle uzayıp hepsi de karşılıksız kalınca **Haccâc-ı Zâlim** bağırmış:

"–Be adam, seni zeytinciliğin mektebinde mi okuttular. Zeytinle ilgili her suâle cevap verdin. Halbuki saâdeti de, felâketi de sonsuz olan Âhiret Âlemi'nde selamete ermek için o namazı, orucu... vs îfâ ediyorsun. Zeytinciliği ise, Âhiret yanında bir an mesâbesinde olan Dünya hayatının rahatına ulaşmak için îfa etmektesin. Eğer biraz evvel söylediğin gibi Âhiretin sonsuz; felâketinin de, saadetinin de nihâyetsiz olduğuna; onun yanında Dünya hayatının bir an gibi kısa olduğuna hakkıyla inanmış bulunsaydın, şu namazı-orucu, bu zeytinin öğrendiğinden yüz kat daha fazla öğrenmez miydin?!"

Adam cevap veremeyip başını eğmiş.

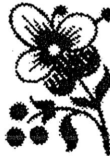
Haccâc ellerini çırpıp:

"–Cellât!.." diye bağırmış. Gelen cellâda:

"–Al bu sahtekârın başını vur!.." diye emir vermiş. Sonra anasına dönüp:

"–Anacağım, ben böyle sahtekârların başını vuruyorum, bir itirâzın var mı?" deyince annesi bir karşılık veremeden sükût etmiş.

Not: Allah'ın bize soracağı hesab, **Haccâc**'ın bu fıkradaki mantık dâhilinde olacağından, hayatını dünyevî emellerine ihtirasla hasreden bütün gâfil müminlere ithaf olunur.

VÂİZİN MERTLİĞİ

Bir gün **Haccâc-ı Zâlim**, Bağdad'a bir Cuma namazına gittiğinde hatîbin hutbede kendisini îmâ ederek ağır tenkidler serdettiğini görmüş. Vâize görünmeyecek bir şekilde bir kenara oturduysa da cemaatten -islâmî edebe aykırı olduğu hâlde- yerinden kalkıp onu öne geçirmek isteyenlerin hareketleri sebebiyle vâiz Haccâc'ın câmiye girdiğini farketmiş. Nasıl olsa baltayı bir kere taşa vurduk, bu bizi affetmez. Barî bunun hakkında söylenecek her şeyi söyleyeyim de mertlik bende kalsın diye düşünmüş ve o âna kadar îmâyla yaptığı tenkidleri hem daha şiddetlendirmiş ve hem de daha sarîh hâle getirmiş. Cumadan sonra beklediği gibi **Haccâc** onu sarayına celbetmiş ve ona şu suâli tevcih etmiş:

"–Neydi senin o hutbede söylediğin ağır sözler!"

Adamcağız nasıl olsa kellem elden gidecek,bari mertliğe devam edeyim, diyerek:

"–Ey emir, senin müstehak olduğun sözleri söyledim!" karşılığını vermiş.

Haccâc'ın kendisinin kellesini vurmasını beklerken **Haccâc** yumuşak bir sesle:

"–Hoca!.." demiş. "Senden daha faziletli olduğu muhakkak olan birini, benden daha şen'î olan birine gönderirken Cenâb-ı Hak, ona bu senin üslûbunla hitâb etmesini mi emretmiştir?!"

Hoca bu rumuzlu sözden hemen âyet-i kerimeyi hatırlamış. **"Senden daha faziletli biri"** ifâdesiyle **Hazret-i Musa**'yı, **"benden daha şen'î olan"** ifâdesiyle **Firavun**'u kasdeddiğini anlamış. Cenâb-ı Hak, **Hazret-i Musâ**'yı **Firavun**'a gönderirken **"kavl-i leyyin"**, *yani yumuşak bir sözle hakîkatleri* tebliğ etmesini emir buyurduğunu düşünmüş. Buna âid âyeti hatırlayarak mahcub olmuş. **Haccâc** hatipteki mahcûbiyeti görünce:

"–Git, seni bağışlıyorum. Eğer beni câmîde gördükten sonra üslubunu değiştirseydin, kelleni vurucaktım. Korkmayıp aynı sözleri daha şiddetli bir sûrette söylediğin için seni afvettim. Bunun kıymetini bil ve bundan sonra insanlara hatalarını onları rencide etmeyecek bir üslûpla söylemenin İslâm'ın bir emri olduğunu, Allah yoluna güzel ve hikmetli sözlerle dâvet etmenin bir emr-i ilâhî olduğunu kulağına küpe edin!.." demiş.

Not: İslâmî tebliğ ve irşad vazîfesiyle her mümin, ilmî iktidârı nisbetinde mükellef bulunduğuna göre bu mükellefiyeti yerine getirmek mecbûriyetinde olan herkese ithaf olunur.

İBRETLİ BİR BOŞANMA

Şam'da Osmanlının son zamanlarında vâkî olmuş bir hâdisedir:

Günün birinde Şam kadısının karşısına çıkan bir kadıncağız, nikâhındaki şarta istinâden kocasını boşamak istediğini, "kadı"nın bu iradeyi şerî bir hükme bağlamasını talep etti. Boşanmak isteyen kadın, Şam kadısının arkadaşı olan bir başka âlimin kızıydı. Nikâhını da vaktiyle o kıymıştı.

Kadın talep ettiği takdirde, nikâh akdinde taraflarca kabul edilmesi hâlinde kadının boşanma hakkını –aynı erkek gibi– hâiz olabildiği gibi; kadın isterse üzerine yeni bir nikâh akdetmekten kocasını men edebilir. Eğer nikâhın akdinde hiçbir şart ileri sürülmemişse o zaman kâideten boşama hakkı erkeğe âid olur. Bir fakîh kızı olan bu kadın, İslâm hukûkunu iyi bildiği için -aynı **Hazret-i Ali** ile **Hazret-i Fâtıma**'nın nikâhında olduğu gibi- bu iki şartı ileri sürmüş ve bu şartları karşı tarafın kabûlüyle **"tefvîz-i talak"** denilen, kadının boşama hakkını elde etmiş bulunuyordu. Kadı, boşanmak isteyen kadına:

"–Evlâdım!" dedi. "Senin nikâhını ben kıydım. Baban

arkadaşımdı. Zevcin iyi yetişmiş çok iyi bir insandır. Şam'ın en seçkin bir âilesinin evlâdıdır. Ondan ne şikâyetin var ki, kendisini boşamak istiyorsun" Kadın cevap verdi:

"–Efendim sebep serdetmeye şer'an mecbur muyum?" Kadı:

"–Hayır!" dedi.

"–Öyleyse bir sebep zikretmeksizin boşanma hakkını kullanmak istiyorum!" deyince Kadı:

"–Öyleyse ben de şeriatın bana tanıdığı bir hakkı kullanarak size bir ay düşünmeniz için zaman tanıyor ve kararımı bir ay sonrasına ta'lik ediyorum!" dedi.

Çünkü orada hazır bulunan erkek boşanmak istemiyor ve hanımından hiçbir şikâyeti olmadığını ileri sürüyordu.

Bir ay sonra kadın, aynı kadı'nın karşısındaydı ve boşanmak için ısrar ediyordu. Bunun üzerinde kadı, karşısındaki kâtibe:

"–Yaz oğlum!" dedi. Kâtip, eskiden **"cibro"** denilen çelik uclu kalemi aldı. Mürekkep hokkasına batırdı. Tam o sırada yanıbaşında duran kadının zevci bir şey sorduğu için ona teveccüh ederken elinden çelik uclu cibroyu düşürdü ve bu adamın ayak tarağında bir damara denk gelip kan fışkırmasıyla orada telâşlı bir durum hâsıl oldu. Kadı:

"–Pamuk getirin, tentürdiyot getirin!.." derken boşanmak isteyen kadın:

"–Kadı efendi ben boşanma talebinden vaz geçtim!" dedi. Bunun üzerine kadı hayretle:

"–Neden?" diye sordu ve boşanmak isteyen kadın durumu şöyle izah etti:

"–Benim kocamda **Firavun** şânsı var. Mâlum-i ihsânınız olduğu üzere **Firavun** dörtyüz sene yaşamış, bir başağrısı veya

diş ağrısı dahi çekmemiştir. Yani Allah onu hiçbir kahırla denememiştir. Bu, onun nefsinin azgınlaşmasına ve **Firavun** olmasına sebep olmuştur. Kahırla imtihan olunmayan insanda hayır yoktur!" diye düşünüyorum. Mâlûm olduğu üzere şâir:

"Âfet-i gamdan aceb Dünyâda kim âzâdedir!.
Herkesin bir derdi var madem ki âdemzâdedir"

buyurmuştur. Şu anda ve son dakikada, şu çelik uclu kalemin zevcimin ayağına düşüp üstelik bir damara isâbetiyle canını yakması bana gösterdi ki, Allahu Teâlâ bu boşanmaya râzı değildir ve bu kulunu da muhakkak ki, kahırla imtihan edecektir. Lâkin sizin de çok iyi bildiğiniz gibi Peygamber Efendimiz **"Küllü emrin merhûnun bi zamanihî"** yani "Her oluş bir zamana rehnolunmuştur." buyurmuştur. Ben acele etmişim, özür dilerim!" dedi.

Not: Bilhassa kendi irâdesinin dahli olmaksızın vâkî olan kahır tecellîlere muhatab olanlara böyle bir görüş berraklığı kazandırması temennîsiyle ithaf olunur.

MART DUMANI

Adamın biri şehirden sür'atle kaçıyormuş. Bir arkadaşına rastlamış. Arkadaşı:

"–Dur yâhu, ne oldu, neden böyle kaçıyorsun?" deyince:

"–Beni durdurmaya çalışacağına sen de kaç!." demiş. Adamcağız:

"–Kaçayım, ama ne var, ne oluyor, sebebini söyle!.." diye ısrar edince, kaçan adam:

"–Duymadın mı? Bu şehrin vâlisi tellâl bağırttı, artık cadde ve sokaklarda develer dolaşmayacak!.."

Muhâtabı:

"–Bundan sana ne?!" deyince:

"–Yahu sokakta görülen devenin boynu vurulacak!.." diyorum.

Adam gene cevap vermiş

"–Yahu bundan bize ne?"

"–Ben de seni akıllı bir adam bilirdim. Baksana bu şehrin havası mart dumanı gibi bulanmış. Kafalar şartlanmış. Biri çıkıp da sana veya bana «Devesin!.» dese, olmadığımızı isbât edene kadar kellemizi nasıl kurtarabiliriz?!."

Not: Salvo halinde zaman zaman **"irticâ"** yaygarasıyla ortalığı toza-dumana boğan bir kısım medya mensuplarına ithaf olunur.

MEVLÂNÂ VE SARHOŞ

Sarhoşun biri üstü başı kusmuk olduğu halde **Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî** hazretlerinin tekkesinin kapısına dayanmış:

"–Ben **Mevlânâ** hazretlerini göreceğim!." diye dayatmış.

Müridler ite-kaka onu geriye çevirmişler. Sarhoş kapının önünde düşmüş ve ağlamaya başlamış. Tesâdüfe bakınız ki, o sırada **Mevlânâ** hazretleri dışarı çıkmak üzere bulunmuş. Kapı önünde bu ağlayan adamı görünce eğilip başını okşamış ve:

"–Sana ne oldu evlâdım, niye ağlıyorsun?" diye sormuş

Sarhoş ağlamaklı bir sesle:

"–Huzûr-i saâdetinize gelmek istiyordum!.." Etrafındaki kimseleri göstererek, "Bu nâdânlar beni itip kaktılar. Şimdi ayağa kalkamıyorum!" demiş.

Mevlânâ etrafındakilere dik dik bakınca müridler:

"–Efendim baksanıza üzeri hep kusmuk!.. Bu ayakta duramayacak kadar sarhoş!. Bu vaziyette onu huzûr-i saâdetinize nasıl kabul edebilirdik?!" deyince, **Mevlânâ**:

"–İçkiyi bu içmiş, siz ondan daha çok sarhoş olmuşsunuz. Bu adam, içkiyi içtiği hâlde bu kapıyı bulabilmiş, tekkeye gelebilmiş. Sarhoşluk onu tekrar meyhâneye götürecekken gönlü onu buraya getirmiş. Üstündeki başındaki kusmuğu görene kadar bu dirâyetini görseydiniz!"

Not: Günahkâr ve kusurlu insanlara merhametle bakmak yerine nefretle muâmele etmeye kalkışan her müslümana ithaf edilir.

APTALLAR TÜKENMİYOR!.

Bundan on sene evvel bastıracağım bir kitap için bana ithal malı kâğıt lâzımdı. Bunu bir kağıtçıda buldum ki, o sahtekârlığı ile meşhûrdu. Kâğıdı almadan evvel onunla hîle yapmaması üzerine pazarlık ettim. Paketleri açıp içinden birkaç varak çalmayacak, araya değişik kalite kâğıt sokmayacak...vs. Hepsine söz verdi.

Sözünde durmasını temin için paranın yarısını peşin verdim. Yarısını da iş bittikten ve sözünde durduğunu gördükten sonra vermek üzere anlaştık.

İş bitti. Matbaacıya numaratörü çalıştırmasını söylemiştim. Her tabakadan onbeş-yirmi tane çalarak toplam altıbin beş yüz varak, yani onüç top eksik gönderdiği anlaşıldı. Parayı almaya geldiğinde bunu kendisine anlattım.Onu matbaacıyla telefonda görüştürdüm. İtirâza mahal kalmadı. Yanında ondört-onbeş yaşına çocuğu vardı.

"–Gözü kör olsun, bu yapmıştır!.." dedi.

"–Hayır, bu kendiliğinden bir şey yapamaz. Sen emretmişsindir. Şimdi matbaaya onüç top göndereceksin!.." dedim, bunu kabul etti. Sonra ben kendisine:

"–Ben bir şeye hayret ediyorum. Otuz yıldır bu piyasadasın Hîlesiz iş yapmadığın hâlde nasıl tezgâhın devam ediyor. Çünkü normal olarak senin bir hîlene şâhid olan bir daha senden iş yapmaz!.." dedim.

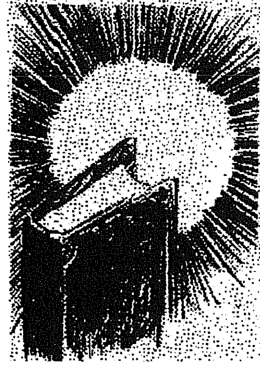
Güldü güldü..!

"–Yahu, niye gülüyorsun? Cevap versene!." dedim. Yine gülerek şöyle dedi:

"–Abi, sen ortalığın hâlini bilmiyorsun, aptallar bitmiyor ki; durmadan yenileri geliyor."

Not: Birtakım ahlâksız cemaat liderlerinin arkasından giden gürûha ithaf olunur.

ŞEYH ŞERÂFEDDİN EFENDİ'NİN CEVABI

Bin dört yüz yıl evvel nâzil olmuş bulunan Kur'ân-ı Kerîm kendi tâbiriyle **"Yaş ve kuru bu âlemde gerçek nâmına ne varsa hepsini muhtevidir."** (Bkz. En'am Sûresi, âyet 59)

Diğer taraftan milletler, bütün müsbet ilimlerde vâsıl oldukları seviyeyi göstermek üzere ülkelerinin en değerli âlimlerini toplayarak birer ansiklopedi vücûda getirirler. Bununla Dünyâ'ya karşı -adetâ- övünürler. Ancak bizdeki gibi tercüme ansiklopedilerle ihticâc edilmeyen bu ülkelerde o en son ilmî terakkîye mâkes ansiklopediler her yıl ilâve bir cild çıkarırlar. Bunun sebebi sonradan vâkî olan keşiflerle o ansiklopedinin yürüyen ilmî çalışmalara tetâbukunu sağlamaktır. Ancak bu ilâve ciltler tedkîk edildiğinde görülür ki çoğu kere evvelce söylenmiş olan sözlerin bir kısmı yeni keşiflerle tekzibe uğramış olduğu cihetle tashih edilir.

Böyle en değerli âlimlerin yazdığı bir ansiklopedide yer alan fennî gerçekler bile sene be sene yayınlanan ilâve cildlerle tashihe uğramak mevkiinde bulunurken Kur'an, -temas eylediği fennî gerçekler itibariyle- bin dört yüz yıldan beri te'yid

olunagelmiş, hiç bir hususta -haşa- tekzibe uğratılamamıştır. Hattâ, zaman zaman doğru kabul edilen bir takım fennî gerçeklerin Kur'ân-ı Kerîm'e aykırılığı daha sonra vâkî keşiflerle tashih olunmuştur. Bunun tipik bir misâli Yasin Sûresi'nde Güneş'in **"mûstekarr"** lâm harf-i tarifiyle getirilerek onun da "ilâ" mânâsına gelen bu harf ile hareket hâlinde bulunduğu gerçeğinin bir zamanlar umûmen kabul edilmiş **Kopernik Sistemi** ne aykırılığıdır. Zîrâ **Kopernik**'e göre Güneş sâbittir ve bütün seyyâreler onun etrafında dönerler. Ancak on yedinci asır Fransız âlimlerinden **Dalamber** bu görüşü yıkmış ve Kur'ân-ı Kerîm'in Güneş'e hareket izafe eden beyanını te'yid etmiştir. Bugün herkesin kabul ettiği görüş de budur.

Bu astronomi âlimine göre Güneş bir doğru çizgi üzerinde hareket etmekte ve gitgide soğumaktadır. ABX denilen bir noktaya vâsıl olduğunda bu soğuma had safhaya varacak ve bir sobadan çıkarılan kor hâlindeki taş kömürlerinin soğuyunca parçalanmasına benzer bir fizikî oluşla parçalanacaktır. Kur'ân-ı Kerîm de: **"İzeşşemsfi küwirat"=(Güneş dağılıp parçalandığında)** (Tekvîr, 1) ibaresiyle bu gerçeği **Dalamber**'den bin yıl evvel ifâde buyurmuştur. Güneş'in bu hareketinin o güne kadar anlaşılamaması bu hareketin bütün Güneş sistemine topyekûn hâkimiyyeti sebebiyledir. Çünkü hareketin kavranabilmesi için sabit olan bir şeyle kıyas imkânı mevcûd olmalıdır. Yoksa kavranamaz.

Diğer taraftan Peygamber -aleyhissalâtu vesselam-, Güneş'in bu hareketi için: "müstekar ruhâ tahtel arş" yâni *"Onun mûstekarrı, sükûnet bulacağı yer arşın altındadır. "*, buyurmuştur.

Böyle misalleri çoğaltmak mümkündür. Ancak bizim burada ifâde etmek istediğimiz husus bin dört yüz yıldan beri vâkî

olan her yeni keşfin Kur'ân'ı, teyid edegelmiş olması keyfiyetidir. Bu da ümmî (okumamış, yazmamış) bir peygamber vâsıtasıyla insanlığa sunulan bu büyük kitabın ilâhî menşe'li olduğunu -red ve cerhi imkânsız bir sûrette- ortaya koyan gerçeklerden biridir.

Kur'an-ı Kerîm'in bu husûsiyetiyle alâkalı olarak târihî bir vak'a zikretmek isteriz:

Said Halim Paşa sadrazam iken (sadrazamlığı 1914-18) kendisiyle görüşen bir İngiliz diplomatı, bilvesile ona şu suâli tevcih etmiştir:

"-Paşa Hazretleri! Müslümanlar bütün hakikatlerin ve bu arada fennî gerçeklerin Kur'ân'da mevcûd olduğunu iddia eder dururlar. Lâkin bir gerçeği biz batılılar keşf edip ortaya koymadıkça da Kur'ân'dan çıkarıp gösterememektedirler. Benim aklım bu keyfiyete hep takılmaktadır. Acaba siz ne dersiniz böyle midir?"

Said Halim Paşa, Mısır'da büyüdüğü, Arapça'ya vâkıf olduğu, devrin îcâbı İslâm'ı oldukça iyi bildiği halde kendine göre bir izâhatta bulunmuş, ancak serdettiği fikirler İngiliz diplomatınca kabule şâyân görülmemiştir. Bu duruma canı sıkılan Sadrazam **Halim Paşa**, Osmanlı Meclis-i Mebusân'ına telefon ederek o zaman mecliste pek çok olan din âlimlerinden birinin acele sadârete gönderilmesini taleb etmiştir. Bu sûretle celb edilen hocanın verdiği cevaplar da İngiliz diplomatını tatmin etmeyince **Said Halim Paşa**, İngiliz'den ertesi güne kadar kendilerine müsâade edilmesi ricasında bulunup meclisten gönderilen hocaya da:

"-Din âlimi olan sensin. Başka din âlimlerini de sen benden iyi tanırsın. Bunlar içinde dostumuzu tatmin edebilecek her kim var ise onu arayıp bul ve yarın benim yanıma getir."

demiştir.

Bu hoca efendi, bu iş için kalkıp Yalova'nın Reşâdiye Köyü'nde oturan Nakşî meşâyihinden **Şeyh Şerâfeddîn** Hazretleri'nin nezdine gitmiş. **Şeyh Şerâfeddîn Efendi**, **Şeyh Şâmil**'le birlikte Türkiye'ye gelip yerleşmiş olan cemaattendi. **Sultan Reşad**, yerleştikleri köydeki hazîne arazîsini onlara tahsis etmiş bulunduğundan bu köye **"Reşadiye"** (şimdiki Güney Köyü) adı verilmişti. 1930 yılında vâkî olan **"Menemen Vak'ası"**nda uzun bir müddet hapis yatmış ve nihayet beraat etmiş bulunan **Şeyh Şerâfeddîn Efendi**, o zaman ziyaretine gelen hocadan durumu öğrenince onu köyünde bir akşam misafir edip ertesi gün sabah namazıyla birlikte bir faytona binip öğlen üzeri Cağaloğlu'ndaki sadârete gelmiştir. İngiliz diplomatı tekrar huzura celbedilip suâlini tekrarlaması istenmiş, söylenenleri evvelce zikrettiğimiz gibi dinleyen **Şeyh Şerâfeddîn Efendi** demiş ki:

"-Evet, Kur'ân-ı Kerîm'de kıyamete kadar vâkî olacak fennî keşiflerin hepsi mevcûddur. Bu gerçeklerin siz Batılılar fiilen ortaya çıkarmadıkça bir müslüman tarafından Kur'ân-ı Kerîm'den çıkarılıp gösterilemediği de doğrudur. Ama bunun üç sebebi vardır ki; size bunların ikisini söyleyebilirim. Üçüncüsü siz Batılılar'in aleyhine olduğundan onu söylemek nezâkete aykırı olur."

İngiliz diplomat, her üç sebebin de söylenmesinde ısrar edince **Şeyh Şerâfeddîn** Hazretleri buyurmuşlar ki:

"-Kur'ân-ı Kerîm'de fennî hakikatlere temas **"sarâhat"** değil **"delâlet"** cihetiyledir. Bunun birinci sebebi eğer bu gerçekler sarahat cihetiyle olsaydı Kur'ân'ın hacmi alabildiğine genişleyeceğinden onun ezberlenmesi imkânsızlaşırdı. Halbuki sâir semâvî kitapların başına gelen tahrif hâdisesinin Kur'an için

vâkî olmama sebeplerinden biri de bu ezberlenme keyfiyetidir."

İngiliz diplomat:

"-Eh.." deyip pek tatmin olmamış gibi görünmüş. **Şeyh Şerâfeddîn** Hazretleri devamla:

"-Fakat asıl sebep bu değildir. Eğer kıyâmete kadar mer'iyyeti murâd-ı ilâhî iktizâsı olan Kur'ân-ı Kerîm, fennî gerçeklere sarahat cihetiyle temas etmiş olsaydı asırlardan beri mü'min ve müslim olan insanların çoğu, zamanlarındaki fennî terakki seviyesi itibariyle onları kabule yaklaşmayıp inkâr ederler ve îmân dâiresinden çıkarlardı. Bu gerçekleri onlar fiilen isbât edildikten sonra bunlara delâlet eden âyetleri bu yolda telâkki edenler inkâr yerine bilâkis îmanlarının kuvvetlenmesi gibi bir netice elde ederler."

Şeyh Şerâfeddîn Efendi, üçüncü sebebi zikretmeyi nezâkete aykırı telâkki ettiğinden mâzur görülmesini taleb ettiyse de İngiliz diplomatın ısrarıyla onu da şu şekilde ortaya koymuştur:

"-Kur'ân-ı Kerîm, zikrettiğim şu iki sebep yüzünden fennî gerçeklere **"sarahat"** yerine **"delâlet"** tarikiyle temas etmiş olduğundan bu gerçekleri herkes anlayıp kavrayamaz. Lâkin bunları siz Batılılar tecrübe edilir ve isbatlanır hâle getirmeden de bilenler vardır. Bunlar ilimde **"rüsûh sahibi"** ve zahiri ilimler kadar ledünnî ilimlere de vâkıf kimselerdir. Lâkin onlara bildiklerini söylemek hususunda müsâade yoktur. Bunun bir sebebi de siz Batılılar'ın her fennî keşfi egoistçe kendi emelleriniz istikâmetinde ve başka milletlerin aleyhine kullanmanızdır. Sizin Kur'ân'dan çıkarılacak bir fennî keşfe vâkıf olmanız engellenemeyeceği içindir ki bu bize yasaklanmıştır." Deyince İngiliz diplomat bunun bir **"bahâne"** olduğu yolunda itirazda bulun-

muş ve onu ikna etmenin mümkün olmadığını gören **Şeyh Şerâfeddîn** Hazretleri şu sözleri söylemeye mecbur kalmıştır.

"-Bak ekselans! Ben de Kur'ân'ın delâlet cihetiyle temas ettiği fennî gerçeklerin kâffesine bir ilâhî mevhîbe olarak vâkıf olanlardanım. İstesem size kıyâmete kadar vâkî olacak bütün fennî keşifleri tâdâd edebilirim. Lâkin bunu yapmak benim için mânevî bir intihar olur. Ancak gerçeğin bu söylediğim gibi olduğunu kabul edebilmeniz için size başka hârika bir bilgi sunabilirim."

İngiliz diplomat:

"-Meselâ ne gibi." diye suâl edince **Şeyh Şerâfeddîn** Hazretleri:

"-Sizin ceddinizi tâ **Âdem** aleyhisselâm'a kadar sayabilirim." karşılığını vermiştir. İngiliz'in itirazı üzerine de onun ceddini yukarıya doğru saymaya başlayınca İngiliz diplomat:

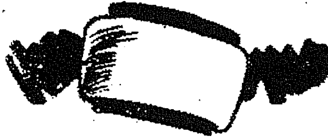
"-Dur! Bir dakika... Sen bunları nereden biliyorsun!? Yedinci göbekten öteye ben dahî bilmem." dedi. Söylenenlerin doğruluğunu teyid makamındaki bu cevâba mukâbeleten **Şeyh Şerâfeddîn** Hazretleri devamla:

"-Ben sâde bunu değil, sizden Dünyâ'ya gelmiş ve gelecek olanları da kıyamete kadar sayabilirim." diyerek, karşısındaki İngiliz'in önce çocuklarını sonra torunlarını, daha sonra da henüz Dünyâ'ya gelmemiş olan neslinin İngilizce isimlerini takır takır saymaya başlayınca İngiliz diplomat Sadrâzama dönerek:

"-Paşa Hazretleri! Ben sizden bir din âlimi istedim, siz bana bir sihirbaz getirdiniz" diyerek kendisi için mantıken mecburî hâle gelmiş olan hidâyetten kaçınmış ve bunun ilâhî takdire bağlı bulunduğu gerçeğine yeni bir misâl olmuştur.

Seksen-doksan sene evvel gerçekleşmiş olan bu târihî vak'a, Allah'ın lütuf ve keremi munzam olduğunda beşerî ilim ve irâdenin ne raddelere kadar nâfiz olabildiğini gösteren câlib-i dikkat bir misâldir.

Not : Meşhur Fransız muhtedîsi Groady'nin tesbit ve ifâde ettiği bir gerçek olarak; çağların önünde giden Kur'ân-ı Kerîm'i, O'nun ilâhî ve ulvî muhtevasını **"çağdışı"** ilan etmek bedbahtlığına sürüklenmekten kurtulamayan bütün nâdanlara ithaf olunur.

BOYNUMU EĞMİŞ, BEKLİREM

Değerli mîmar arkadaşımız **Hilmi Şenalp**, Türkmenistan'ın başşehri Aşkabat'ta selâtin bir câmi inşâ etmiştir. "Selâtîn" kelimesi, **"sultanlar"** demek olduğu hâlde bir câmi-i şerif hakkında bu kelimenin kullanılması, o câmi-i şerifin sultanlara yakışır şekilde azametli olduğunu ifâde eder. Osmanlı'da çifte minareli câmi yapmak -bir an'ane olarak- padişahlara bırakılmış, ondan maada kimseler büyük bir câmi yaptırsalar bile ona tek minare ikâme ederlerdi. Osmanlı tarihinde en zengin bir sadrazam olarak ün yapmış bulunan hırvat asıllı **Rüstem Paşa** bile Eminönü'nde çinileriyle dünyaca ünlü câmie çifte minâre yapmamıştır. Lâkin o devlet tarihe karıştıktan sonra bu an'ane unutulmuş; şahıslar ve dernekler de çifte minâre yaptırır olmuşlardır.

Eski mimarînin bütün hususiyetlerini akıllara durgunluk verecek bir liyâkatle bilen ve bunu inşâ ettiği câmilerde gerçekleştirmeye muvaffak olan değerli mimar **Hilmi Şenalp** Japonya'nın başşehri Tokyo'da inşâ ettiği câmi-i şerifle mimarî tarihimizde haklı yerini almış bulunmaktadır. Onun Aşkabat'ta

inşâ ettiği klasik Osmanlı mîmârî tarzındaki selâtin ünvânına lâyık câmi-i şerif de çifte minarelidir. Bu câmi-i şerifin inşaatı devam ederken bir gün Aşkabat'ta mesâî arkadaşlarından bir grupla caddede yürüyorlarmış. Önlerine şâb-ı emred (sakalı çıkmamış bir delikanlı) Türkmenistanlı bir genç çıkmış ve:

"-Bir dakika beyler! Siz Türkiye'den gelmiş olmalısınız, öyle değil mi?"

Hilmi bey ve arkadaşları:

"Evet!" cevabını verince Türkmenistanlı genç:

"-Size bir suâl sorabilirem mi?" demiş. Onlar da:

"-Buyur, sor!" demişler.

Türkmenistanlı genç:

"-Türkiye'de hatun kişiler başlarını örtirler mi?" demiş.

Muhatabları:

"-Evet." Cevâbını verince ilâve etmiş:

"-Bacaklarını örtirler mi?"

Buna da "Evet." karşılığını alınca:

"-Kusura bakman, beyler!.. Zannımca siz doğru söylemirsiniz!.. Men (ben) tilifisyon seyredirem. Sizin ruslaştığınızı görürem."

İhtimâl bu Türkmenistanlı genç **"ruslaşmışsız"** sözüyle, **"batılılaşmış olmayı"** kasdediyordu. Kendi memleketinin şartlarına göre böyle söylüyordu. Sonra ilâve etmiş:

"-Hâlinize bakırem, size müslüman demekte zorlanırem. Hiç güven duymirem. Lâkin düşünürem ki, Cenâb-ı Allah birine ruhsat fırsat verip de **"Mukaddes Emânetler"**i elinizden aldırmadı. Onları sizde kodi. Bunu düşününce sizin bir gün yeniden adam olacağınıza ihtimâl verirem. Lâkin ne zaman, bilemirem? Boynumu eğmiş beklirem!.." demiş.

Muhatabları bu ârifâne cevab karşısında söyleyecek söz

bulamamış ve delikanlıyla kucaklaşarak:

"-Ümidin boşuna değildir, kardeş! Milletimizin Allah yolunda sebkat etmiş olan hizmetleri bereketine çok geçmeden umduğun güzel günlere şâhid olacaksın. Cenâb-ı Allah neye kaadir değil! Bak işte Rusya topsuz-tüfeksiz yıkıldı. Bugünkü hâl, âdetullâh icâbıdır. Kâinatta kahır ve lütuf bir arada mevcud olup onlar arasında bir galebe nöbetleşmesi vardır. Şu senin gönlündeki güzel ümid o güzel günlere âid mümin ferâsetiyle bir sezişten ibârettir. Me'yus olma!" demişler.

Not: Gayr-i İslâmî sayısız tatbikattan ruhları bunalarak ümidsizliğe düşen müminlere ithaf olunur.

KEÇECİZADE'NİN CEVÂBI

Keçecizâde Fuad Paşa çok nüktedân bir adamdı. Tarih kitaplarında ondan intikal etmiş pek çok fıkra mevcuttur. Onlardan biri de şudur. Bir gün cennetmekân **Sultan Abdülhamid Han** Hazretleri, **Keçecizâde Fuad Paşa**'ya demiş ki:

"-Paşa!.. Sen Avrupa'da çok bulundun. Onların her türlü ahvâline vâkıfsın. Acaba neden avrupalı devletler ve milletler bunca terakkiye nâil oldukları hâlde biz, elimizde Kur'ân-ı Azîmüşşan gibi bir düstur-u amel varken onlardan geri kaldık. Sen bunun sebebini anlayabildin mi? Yâhud bu tezadı nasıl îzâh edebilirsin."

Fuad Paşa cevap vermiş:

"-Çok basit hünkârım! Onların işleriyle bizim dinimiz; onların dinleriyle bizim ahlâkımız bir ve aynıdır. Yani onlar -söylemek câiz ise- muamelât itibariyle adetâ bir müslüman, bizse muamelât itibariyle adetâ bir hıristiyanız."

Sultan Abdülhamid cevap vermiş:

"-Bu nasıl söz, Paşa! Müslüman olmak, amel ile midir ki, böyle söylüyorsun?!"

Paşa cevap vermiş:

"-Tabiî öyledir hünkârım!. Bundan dolayıdır ki; "adetâ" yani "sanki" kelimesini kullandım. Elbette **Hazret-i İsa**'yı "Rab" kabul eden müslüman olmaz. Söylediğim onların idarî ve ahlâkî durumlarının -çoğu kere- İslâm'a uygun olmak sûretiyle bir terakkîye nâil olduklarını ifâde maksadını taşımaktadır. Bizse ümmetin çoğunluğu itibariyle ve muamelât cihetinden müslüman sayılmayacak derecede yüce Kitabımızdan inhiraf etmişizdir."

Bu defa Hünkâr sormuş:

"-Peki öyleyse Batı'daki teknik terakkinin hristiyanlığın rağmına, bizdeki geri kalmışlığın ise İslâm'ın rağmına hareketten neş'et ettiğini söyleyebilir miyiz?!"

Fuad Paşa cevap vermiş:

"-Tamamen öyle!.."

Sonra Batı Âlemi'nde "Dünya dönüyor." dediği için kilise tarafından muhâkeme edilen meşhur **Galile**'den başlamak üzere kilisenin her yeni keşfe nasıl karşı çıktığını uzun uzun anlatmış ve sözünü şöyle bitirmiş:

"-Peygamber -aelyhissalâtu vesselam- "Men istevâ yevmehu fehuve mağbûnun." buyurarak, iki günü birbirine eşit geçen kimsenin hüsranda olduğunu ifâde etmesine rağmen Şark'ın geriliğini İslâm'la îzâh etmek bu yüce dine bühtandır. Fakat Batılılar, sinsi sinsi bizim gençlerimizin zihnine bu zehri akıtmaktadırlar. Bakınız saadetli devriniz şâirlerinden **Ziya Paşa:**

"İslâm imiş devlete pâbend-i terakki
Evvel yoğ idi işbu rivâyet yeni çıktı"

beytiyle devletinizin geri kalmasına ayak bağı olan âmilin kendi tutum ve davranışımız yerine -hâşâ- yüce dinimiz olduğu yolundaki iddiaya târiz yoluyla işaret etmektedir.

Not: Batı-Doğu muhâsebesi yapmaktan âciz bir kısım yarı münevverlere ithaf olunur.